2113

84
4-781

SAHAKIAN LIBRARY
No.

2011

Ս. Ց 803,5

ՍՈՒՐԲ ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ST. NERSES SHNORHALI
LIBRARY
ARMENIAN PRELACY

Ս. Ց Օ.
Գի + 2 +

890.35
9182.0p

POLYEUCTE

MARTYR ARMÉNIEN

TRAGÉDIE

DE PIERRE CORNEILLE

VENISE

TYPOGRAPHIE DES MÉKHITARISTES

1858

84
4-781

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

ՎԿԱՅ ՀԱՅԿԱԶՆ

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ Պ. ԳՈՌՆԷՅԼԻ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՑ

Հ. Գ. Վ. Հ.

ՎԵՆԵՏԻԿ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ

1858

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ
111387-ԱԿ
820-2011

ԶԵԿՈՒՑՈՒՄՆ

Զպոլիկտոսի հայկազնոյ նահատակութեանն զողբերգակ հանդէս, որ 'ի հրաշադունիցն է ճարտարահիւս ողբերգութեանց Պ. Գոռնէյլի, նա՝ համօրէն իսկ գաղղիացւոց թատերգութեանց, կամեցեալ հայրենի բարբառով ընծայել համազգեաց, զարմասցի ոք արդեօք զի ոչ հնոյն վարեցիմք 'ի սմա նախնեացն մերոց տաղաչափութեան օրինօք, որ անզուգականն ազատութեամբ անդամոցն եւ անձայնայանգ տողիցն աւարտմամբ յոյժ մերձաւորագոյն է եւ պատշաճող թատերական ընտանի եւ բնական զրուցատրութեան: Սակայն գիտասցէ՝ զի ոչ նոր ինչ լեալ է թարգմանութիւնս, այլ ամօք յառաջ՝ մինչ չեւ եւս 'ի ձայն բարբառոյ եւ 'ի գրիչ ճարտար քաջի Քերթողին վերկենցաղեալ էր հնոյն այն տաղաչափութիւն նախնեաց, զոր եւ մեք իսկ խոստովանիմք գոլ պատշաճագոյն թատերական զրուցատրութեան: Այլ զի գամ՛ մի աշխատասիրեալ էր այս նմանագոյնս իմն անփոփոխ եւ յանդաւոր չափոց բնագրին, ոչ յոյժ տարադէպ թուեցաւ մեզ անփոփոխ՝ որպէս էրն՝ տալ զայն 'ի լոյս, յուսացեալ զի եւ այս ազգ տաղաչափութեան ոչ 'ի սպառ դժոխալուր եւ աններելի թուեսցի թատերական վսեմախօսութեան, որ զի եւ եղանակաւորն իսկ զրուցատրութիւն՝ յաճախեալ 'ի թատերս ժամանակիս՝ ոչ ներելի միայն թուի, այլ եւ ախորժալուր:

ՊԱՏՃԱՌՔ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԵԱՆՍ

Պօղիկտոս վկայ հայկազն եկաց 'ի Մելիտինէ քաղաքէ Փոքուն Հայոց զմիջոցաւ երրորդի դարուն առ ինքնակալութեամբ Դեկոսի կայսեր ։ Եւ զի յաւագ զարմէ էր եւ իշխանութեամբ եւս պատուեալ. փեսայացաւ Փեղիքսի կուսակալին Հռոմայեցւոց որ 'ի Դեկոսէ յղեալ էր անդր բուռն հրամանաւ հալածելոյ զքրիստոնեայս ։ Եւ էր Պօղիկտոսի մտերիմ բարեկամ Նէարխոս ոմն 'ի քրիստոնէից, յորմէ ուսեալ Պօղիկտոս ընկալաւ զքրիստոսական հաւատս. եւ խրախուսեալ 'ի նմանէ՝ պատառեաց յատենի զհրովարտակ ինքնակալին վասն հալածելոյ զքրիստոնեայս. եւ 'ի հանդիսի յափշտակեալ զգրօշեալս 'ի ձեռաց կրելեացն որք բարձեալ բերէին զայնոսիկ զետեղել 'ի բագինս յերկըրպագութիւն, զգետնեաց եւ մանրեաց զնոսա ։ Եւ անդրդուելի արիութեամբ զդէմ կալեալ Թախանձանաց եւ արտասուաց կնոջ իւրոյ Պաւղինեայ, յոյր ձեռն հնարէր Փեղիքս վերստին շրջել զնա 'ի քրիստոսական հաւատոյն, հրամանաւ նորին իսկ աներոյ իւրոյ Փեղիքսի կատարեցաւ վկայական մահուամբ ։

Այս իսկապէս վէպք են նահատակութեան Պօղիկտոսի, որպէս եւ Յայսմաւուրքն մեր աւանդեն. իսկ այլն ամենայն յարակից դէպք եւ հանգամանք՝ յաւելեալք յողբերգութեանս՝ գիւտք են հանճարոյ ճարտար քերթողին 'ի գեղազարդել զայն՝ անփոփոխ զճըշմարտութիւնն պահելով ։

PERSONNAGES

FÉLIX,	Sénateur romain, gouverneur d'Arménie.
POLYEUCTE,	Seigneur arménien, gendre de Félix.
SÉVÈRE,	Chevalier romain, favori de l'empereur Décie.
NÉARQUE,	Seigneur arménien, ami de Polyeucte.
PAULINE,	Fille de Félix, et femme de Polyeucte.
STRATONICE,	Confidente de Pauline.
ALBIN,	Confident de Félix.
FABIAN,	Domestique de Sévère.
CLÉON,	Domestique de Félix.
TROIS GARDES.	

La scène est à Mélitène, capitale d'Arménie, dans le palais de Félix.

Ա Ն Ձ Ի Ն Ք

ՓԵԼԻՔՍ	*Յատենակալաց Հռոմայեցւոց, կուսակալ ՚ի Հայս։*
ՊՈԼԻԿՏՈՍ	*Իշխան Հայկազն, փեսայ Փելիքսի։*
ՍԵՒԵՐՈՍ	*Ասպետ Հռոմայեցի, սիրեցեալ յինքնակալէն։*
ՆԷԱՐԽՈՆ	*Իշխան Հայկազն, բարեկամ Պոլիկտոսի։*
ՊԱՒԼԻՆԷ	*Դուստր Փելիքսի, հարսնացեալ Պոլիկտոսի։*
ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ	*Մտերիմ Պաւլինեայ։*
ԱԼԲԻՆՈՍ	*Մտերիմ Փելիքսի։*
ՓԱԲԻԱՆՈՍ	*Պաշտօնեայ Սեւերոսի։*
ԿԼԷՈՎՆ	*Պաշտօնեայ Փելիքսի։*
ԶՕՐԱԿԱՆՔ ԵՐԵՔ	

Տեսարանն է ՚ի Մելիտինէ փոքուն Հայոց,
յապարանս Փելիքսի։

POLYEUCTE

ACTE PREMIER

SCÈNE I.

POLYEUCTE, NÉARQUE.

NÉARQUE

Quoi! vous vous arrêtez aux songes d'une femme!
De si faibles sujets troublent cette grande âme!
Et ce coeur tant de fois dans la guerre éprouvé
S'alarme d'un péril qu'une femme a rêvé!

POLYEUCTE

Je sais ce qu'est un songe, et le peu de croyance
Qu'un homme doit donner à son extravagance,
Qui d'un amas confus des vapeurs de la nuit
Forme de vains objets que le réveil détruit;
Mais vous ne savez pas ce que c'est qu'une femme;
Vous ignorez quels droits elle a sur toute l'âme,
Quand, après un long temps qu'elle a su nous charmer,
Les flambeaux de l'hymen viennent de s'allumer.
Pauline, sans raison dans la douleur plongée,
Craint et croit déjà voir ma mort qu'elle a songée;
Elle oppose ses pleurs au dessein que je fais,
Et tâche à m'empêcher de sortir du palais.
Je méprise sa crainte, et je cède à ses larmes;
Elle me fait pitié sans me donner d'alarmes;
Et mon coeur, attendri sans être intimidé,
N'ose déplaire aux yeux dont il est possédé.

Ն.Վ.Հ. 12.

P. CORNEILLE. Պ. ԳՈՌՆԷՅԼ.

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

ՀԱՆԴԷՍ ԱՌԱՋԻՆ

ՏԵՍԻԼ Ա.

ՊՈԼԻԿՏՈՍ, ՆԷԱՐԽՈՍ

ՆԷԱՐԽՈՍ

Հաւատարի՞մ քեզ թուեցին, աղէ, երազք կանացի,
Եւ չնչնոց ահիւ վեհագոյն ոգիդ նըկո՞ւն եղեցի ·
Սիրտ որ ընդ փորձ անց անսասան բազմահանդէս մըրցմանց
Զարհուրեցի՞ արդ 'ի վտանգէն զոր կին 'ի ցնորս երազեաց։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Գիտեմ քաջ զինչ երազքն իցեն, եւ ո՛ր նոցայն զօրութիւն.
Գիտեմ եւ զո՛ր հաւատս արժան իցէ մարդոյ տալ նոցուն։
Ի գոլորշեաց գիշերայնոց 'ի խառն 'ի խուռն յուզմանէ
Սին երեւոյթք են պատկերեալք, զորս արթնութիւն եղծանէ։
Այլ անծանօթ է քեզ, գիտեմ, թէ ընաւ իսկ զինչ իցէ կին,
Եւ թէ զիա՛րդ ամենազօր գրաւէ ըզսիրտ լըծակցին,
Յետ նախընծայ զիւրոյ սիրոյ արկանելոյ 'ի մեզ խանձ,
Հարսանեկանքն երբ լուցանին ջահքն 'ի բոլորս անդրադարձ։
Զուր վայրապար ողխուր 'ի ցաւըս համակեալ Պաւլինէ,
Կայ յերկիւղի, զիս յերազեալն իւր մատն 'ի մահ տեսանէ.
Առաջարկեալ գործոյս խափան ինձ զարտասուս իւր հեղու,
Եւ զիս արտաքս յապարանից իսկ ելանել արգելու։
Ծաղըր զահին իւր արարեալ, այլ արտասուացն ոչ ժուժամ.
Գըթամ 'ի նա կարեկցաբար, այլ անխըռով յանձըն կամ.
Եւ սիրտ յուզեալ յիս 'ի գորով, թէպէտ անխառն յերկիւղէ,
Ոչ հանդուրժէ գոլ անհաճոյ աչացն յորոց գերեալն է։

L' occasion, Néarque, est-elle si pressante,
Qu' il faille être insensible aux soupirs d' une amante ?
Remettons ce dessein qui l' accable d' ennui,
Nous le pourrons demain aussi bien qu' aujourd' hui.

NÉARQUE

Avez-vous cependant une pleine assurance
D' avoir assez de vie ou de persévérance ?
Et Dieu, qui tient votre âme et vos jours dans sa main,
Promet-il à vos voeux de le pouvoir demain ?
Il est toujours tout juste et tout bon ; mais sa grâce
Ne descend pas toujours avec même efficace ;
Après certains moments que perdent nos longueurs,
Elle quitte ces traits qui pénètrent les coeurs ;
Le nôtre s' endurcit, la repousse, l' égare :
Le bras qui la versait en devient plus avare,
Et cette sainte ardeur qui doit porter au bien
Tombe plus rarement, ou n' opère plus rien.
Celle qui vous pressait de courir au baptême,
Languissante déjà, cesse d' être la même,
Et, pour quelques soupirs qu' on vous a fait ouïr,
Sa flamme se dissipe, et va s' évanouir.

POLYEUCTE

Vous me connaissez mal : la même ardeur me brûle,
Et le désir s' accroît quand l' effet se recule.
Ces pleurs que je regarde avec un oeil d' époux
Me laissent dans le coeur aussi chrétien que vous ;
Mais, pour en recevoir le sacré caractère,
Qui lave nos forfaits dans une eau salutaire,
Et qui, purgeant notre âme et dessillant nos yeux,
Nous rend le premier droit que nous avions aux cieux,
Bien que je le préfère aux grandeurs d' un empire,
Comme le bien suprême et le seul où j' aspire,
Je crois, pour satisfaire un juste et saint amour,
Pouvoir un peu remettre, et différer d' un jour.

NÉARQUE

Ainsi du genre humain l' ennemi vous abuse :
Ce qu' il ne peut de force, il l' entreprend de ruse.
Jaloux des bons desseins qu' il tâche d' ébranler,
Quand il ne les peut rompre, il pousse à reculer ;

Միթէ՞ այդչափ, ով Նէարխոս, մեզ կարճատի ժամանակ,
Մինչեւ ապախտ ըզսիրուհւոյն առնել զողորմ աղաղակ.
Այլում պաշտու կացցէ մեզ գործդ որ այժմ ըզնա տագնապէ,
Որ ինչ այսօր առնելն է մեզ՝ նոյն եւ վաղիւն իսկ մարթէ։

ՆԷԱՐԽՈՍ

Այլ գիտիցես դու աներկբայ, վստահիցիս դու այդքան
Ընդ երկարել կենացըդ քոյ կամ կալ եւ մնալ անսասան։
Եւ որ ըզթիւ եւ զչափ 'ի բուին ունի զաւուրց քոց Աստուած,
Ըզվաղորդայն քեզ խոստացաւ տալ ըստ քոյոց ըղձմանց։
Միշտ իսկ արդար է նա եւ միշտ իսկ բարերար. այլ շնորհք իւր
Ոչ միշտ նովին ազդեցութեամբ տեղան 'ի մեզ համապիւռ.
Ի կորընչել պատեհ ժամուն առ հեղգութեամբս մերոյ,
Ոչ եւս 'ի սայր աստուածամուխ թափանց 'ի սիրտ գոն ազդոյ.
Խըստանայ սիրտ մեր, ընկլճէ շնորհին ու 'ի բաց զայն մերժէ.
Այն որ տեղայրն առատաձիր՝ ճըշդէ զպարգեւսն յայնմ հեռէ.
Եւ որ բարւոյն է թեւադիր եռանդն այն սուրբ 'ի յորդոր,
Ոչ եւս 'ի մեզ արծարծանի, բոց առկայծեալ եւ անզօր։
Ահա եռանդն որ տայր քեզ ճեպ անձկաւ 'ի սուրբ աւազան
Արդ թուլացեալ՝ ոչ եւս 'ի քեզ ազդէ 'ի նոյն յայն պայման.
Ի մեղկաղէտ ձայն հառաչմանց ինչ հընչելոց քեզ 'ի լուր,
Գեղափայլ բոցն այն արդ շիջեալ եւ նիրհէ սուրբն 'ի քեզ հուր։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Քեզ անծանօթ գոյ Պոլիկտոս. յեռանդն 'ի նոյն վառիմ ես,
Եւ ըստ յամել արդեանց իրացն՝ իղձք յաւելուն մեծապէս.
Շիթք արտասուաց յորս ակնարկեմ 'ի հարսնաւէրըն զարդ
Ինձ չարգելուն հանդունատիպ քեզ քրիստոնեայ գոլ հոգւով.
Այլ 'ի զնորին յանձն ընդունել կընիք լուսոյ սրբութեան,
Որ զեղեւանց մերոց ըզկեղտ լուանայ 'ի ջուր փըրկական,
Եւ փարատեալ զաչաց ըզմէգ, սըրբեալ զոգիս մեր անբիծ,
Տայ վերըստին մեզ զիրաւունս ժառանգաւոր գոլ երկնից,
Գանձ պատուական ինձ վեհագոյն քան զմեծագոյն պետութիւն,
Ցոյր միայնոյ անձկամ 'ի սէնչ իբր 'ի բարեաց գերագոյն,
Ինձ դըժպատեհ ինչ ոչ թըւի՝ յամեալ միով թէ աւուրբ,
Վաղիւ պատրաստք իցեմք յարդիւնս ըզնոյն ածել զիղձըս սուրբ։

ՆԷԱՐԽՈՍ

Այդպէս պատրէ զքեզ ոսխերիմն ազգի մարդկան թըշնամի.
Եւ զոր ուժգին չկարէ առնել, նենգաւ ըզնոյն հընարի.
Բարեաց բնաւից չարանախանձ՝ աղարտել զայնըս ջանայ.
Եւ եթէ յայն չէ ձեռընհաս, բարւոյն յետկոյս մըղօն տայ.

D' obstacle sur obstacle il va troubler le vôtre,
Aujourd'hui par des pleurs, chaque jour par quelque autre;
Et ce songe rempli de noires visions
N' est que le coup d' essai de ses illusions.
Il met tout en usage, et prière, et menace;
Il attaque toujours, et jamais ne se lasse;
Il croit pouvoir enfin ce qu' encore il n' a pu,
Et que ce qu' on diffère est à demi rompu.
Rompez ses premiers coups; laissez pleurer Pauline.
Dieu ne veut point d' un coeur où le monde domine,
Qui regarde en arrière, et, douteux en son choix,
Lorsque sa voix l' appelle, écoute une autre voix.

POLYEUCTE

Pour se donner à lui faut-il n' aimer personne?

NÉARQUE

Nous pouvons tout aimer, il le souffre, il l' ordonne;
Mais, à vous dire tout, ce Seigneur des seigneurs
Veut le premier amour et les premiers honneurs.
Comme rien n' est égal à sa grandeur suprême,
Il faut ne rien aimer qu' après lui, qu' en lui-même,
Négliger, pour lui plaire, et femme, et biens, et rang,
Exposer pour sa gloire et verser tout son sang.
Mais que vous êtes loin de cette ardeur parfaite,
Qui vous est nécessaire, et que je vous souhaite!
Je ne puis vous parler que les larmes aux yeux.
Polyeucte, aujourd'hui qu' on nous hait en tous lieux,
Qu' on croit servir l'État quand on nous persécute,
Qu' aux plus âpres tourments un chrétien est en butte,
Comment en pourrez-vous surmonter les douleurs,
Si vous ne pouvez pas résister à des pleurs?

POLYEUCTE

Vous ne m' étonnez point; la pitié qui me blesse
Sied bien aux plus grands coeurs, et n'a point de faiblesse.
Sur mes pareils, Néarque, un bel oeil est bien fort:
Tel craint de le fâcher qui ne craint pas la mort;
Et s' il faut affronter les plus cruels supplices,
Y trouver des appas, en faire mes délices,
Votre Dieu, que je n'ose encor nommer le mien,
M' en donnera la force en me faisant chrétien.

Յաւելու խոչ 'ի խոչ եւ խռով 'ի լռումն ըղձիցդ արկանէ ,
Այսօր զայսօր , այլ ինչ վաղիւ ճարտարեալ օր ըստ օրէ ·
Նա եւ զերազ անդոհական մահաշըշուկ արհաւրաց
Ի նախասկիզբըն չարանենգ դաւոյն 'ի փորձ առեալ ած :
Նա զամենայն վարէ 'ի գործ զըսպառնալիս եւ զաղերս ,
Դիմամարտի , մըրցի անխոնջ 'ի տալ հարուածս եւ ըզվէրս ·
Ուր զամագիտ չեղեւ կանուխ՝ յուսայ լինել 'ի վերջէ ·
Եւ զյապաղեալըն գործ եղծել համարի նա ըստ մասնէ : (Նեայ·
Հան դու զնախկի հարուածն 'ի զուր · Թող արտասուել Պաւլի-
Զէ Բարձրելոյն չէ իսկ հաճոյ սիրտ , ում աշխարհ տիրանայ ,
Որ զկայ առեալ հայի յետկոյս , որ զեղեւեալ երկրային ,
Տիրահրաւէր ձայնին 'ի կոչ , այլում անսայ նա ձայնի :

ՊՕՂԻԿՏՈՍ

Աստուածանուէր ուրեմն անձին չիցէ՞ օրէն զոք սիրել :

ՆԷԱՐԽՈՍ

Սիրել օրէն է զամենայն , զայդ ետ հրաման , զայդ չարգել·
Բայց համառօտ քեզ ասացից , ամենատէրըն տերանց
Գեր 'ի վերոյ խընդրէ իւր սէր , խընդրէ պատիւ գերազանց ·
Որ զի եւ չիք ինչ զուգակից գերագոյին մեծութեան ,
Ի վայր քան զինքն եւ ընաւ 'ի նմա սիրել պարտիմք զամենայն ·
Ի սէր նորա արհամարհել ըզկին , ըզգոյս եւ ըզթագ ,
Տալ 'ի վերայ փառաց նորա զանձն եւ զարիւն բովանդակ :
Սակայն քանի՜ հեռի 'ի քէն սէր այդպիսի բոցավառ ,
Որ կարեւորն է քեզ , զոր քեզ մաղթեմ անդուլ անդադար :
Քեզ զայսօրիկ առ գութ սըրտի խօսիմ արտօսր 'ի յական ·
Տես , Պօղիկտէ , զիա՞րդ ըզմեզ ատեայ աշխարհ ամենայն ·
Որ հալածէն ըզմեզ՝ առնէ առ Պետութեան իւր վաստակ ·
Իսկ քրիստոնեայն կայ խուժադուժըն տանջանաց նըշաւակ ·
Եւ դու զիա՞րդ այնքան ցաւոց տոկալ 'ի սպառ կարասցես ,
Եթէ այժմէն ժոյժ արտասուաց եւեթ ունել ոչ զօրես :

ՊՕՂԻԿՏՈՍ

Ոչ ինչ ընդ բանսըդ զարմանամ · որ զիմն ընկճէ գութ սիրոյն
Վեհագունից իսկ բըռնացեալ 'ի սիրտ եւ չէ վատութիւն ·
Առ նըմանիսն իմ է հըզօր յոյժ զօշոտիչ գեղ աչաց ,
Զոր երկընչի ցաւուցանել քան 'ի մահուն արհաւրաց :
Եւ հանդուրժել թէ պէտք իցեն ինձ 'ի տանջանս անընդել ,
Աստուածըն ձեր , որ զի չիշխեմ դեռ եւս Աստուած իմ կոչել ,
Ի տալ ինձ կնիք՝ տացէ նոյն ինքն ինձ եւ ըզշնորհըս նորուն ,
Կրել կամակար սիրով ըզվիշտ եւ զգալ բերկրանս իսկ 'ի նոյն :

NÉARQUE

Hâtez-vous donc de l'être.

POLYEUCTE

Oui, j'y cours, cher Néarque ;
Je brûle d'en porter la glorieuse marque.
Mais Pauline s'afflige, et ne peut consentir,
Tant ce songe la trouble, à me laisser sortir.

NÉARQUE

Votre retour pour elle en aura plus de charmes ;
Dans une heure au plus tard vous essuierez ses larmes ;
Et l'heur de vous revoir lui semblera plus doux,
Plus elle aura pleuré pour un si cher époux.
Allons, on nous attend.

POLYEUCTE

Apaisez donc sa crainte,
Et calmez la douleur dont son âme est atteinte.
Elle revient.

NÉARQUE

Fuyez.

POLYEUCTE

Je ne puis.

NÉARQUE

Il le faut;
Fuyez un ennemi qui sait votre défaut,
Qui le trouve aisément, qui blesse par la vue,
Et dont le coup mortel vous plaît quand il vous tue.

ՆԷԱՐԽՈՍ

Փութա ապա ընդունել զայն :

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Այո, փութամ, Նէարխոս,
Վառեալ 'ի տենչ ընդունելոյ ըզպերճ դըրոշմն ըզպատուոյն :
Այլ 'ի յանուրջսըն մահագոյժ ահաբեկեալ Պաւլինէ,
Կայ 'ի տագնապ եւ ելանել ինձ արգելու 'ի տանէ :

ՆԷԱՐԽՈՍ

Յայսրէն դարձին քում առաւել ցընծասցէ սիրտ Պաւլինեայ.
Թէ անագան՝ ժամու ըզկնի ջընջես զարտասուս նորա.
Ըստ դառնութեան ցաւոյն 'ի լալ ըզախրատարփն ամուսին,
Քաղցրասցի ժամըն ցանկալի տեսոյ նորա վերըստին :
Ո՞ն երթիցուք, մեզ ըսպասեն :

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Զերկիւղ նորին փարատեա,
Եւ սփոփեսջիր ըզվիշտ սըրտին յորմէ ընկճեալ թալկանայ :
Ահա նա ինքըն գայ :

ՆԷԱՐԽՈՍ

Խոյս տուր :

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ո՛հ, ոչ կարեմ:

ՆԷԱՐԽՈՍ

Այլ հարկ է :
Փութա խուսել 'ի թըշնամւոյ, որ եւ պարտէզըն գիտէ,
Եւ յաջողի հեշտեաւ 'ի նոյն աչօքն 'ի քեզ մահացան.
Հարուածք նոցին օրհասաբերք եւ 'ի մահուդ քաղցրանան :

SCÈNE II.

POLYEUCTE, NÉARQUE, PAULINE, STRATONICE.

POLYEUCTE

Fuyons, puisqu'il le faut. Adieu, Pauline, adieu.
Dans une heure au plus tard je reviens en ce lieu.

PAULINE

Quel sujet si pressant à sortir vous convie ?
Y va-t-il de l'honneur ? y va-t-il de la vie ?

POLYEUCTE

Il y va de bien plus.

PAULINE

Quel est donc ce secret ?

POLYEUCTE

Vous le saurez un jour : je vous quitte à regret ;
Mais enfin il le faut.

PAULINE

Vous m'aimez ?

POLYEUCTE

Je vous aime,
Le ciel m'en soit témoin, cent fois plus que moi-même ;
Mais...

PAULINE

Mais mon déplaisir ne vous peut émouvoir !
Vous avez des secrets que je ne puis savoir !
Quelle preuve d'amour ! Au nom de l'hyménée,
Donnez à mes soupirs cette seule journée.

POLYEUCTE

Un songe vous fait peur ?

ՏԵՍԻԼ Բ.

ՊՈԼԻԿՏՈՍ, ՆԷԱՐԽՈՍ, ՊԱՒԼԻՆԷ, ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Խոյս տամ, այդպէս թէ հարկ իցէ: Բարեաւ մնա, Պաւլինէ,
Բարեաւ մնա. թէ անագան՝ դարձայց այսրէն 'ի ժամէ:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Զի՞նչ, աղէ, հարկդ այդ բռնաւոր զի խուսափես դու հապճեպ.
Թէ համբաւոյ՝ կամ թէ կենա՞ց իցէ արկած չարադէպ:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Մեծ ինչ եւ մեծ քան զայդոսիկ:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Եւ զի՞նչ գաղտնիքդ այդ իցեն:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Քեզ լուսացեն յաւուր միում. ծանր ինձ մեկնիլ արդ 'ի քէն,
Այլ հարկ 'ի դոյն զիս ըստիպէ:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Սիրեցե՞ս զիս:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Յոյժ սիրեմ,
Գեր 'ի վերոյ եւ քան զանձն իմ, զերկինս վկայ քեզ կոչեմ.
Սակայն . . .

ՊԱՒԼԻՆԷ

Սակայն անկարեկիր ոչ ինչ ընդ վիշտս իմ հոգաս.
Գաղտնիք են քո պահեստ անձին, զոր եւ յինէն գողանաս.
Ա՞յդ իցէ սէր. երդմնեցուցեալ ըզքեզ 'ի մեր հարսանիս,
Զայս եւ եթ օր շնորհեա առանց հառաչանաց, խնայեա յիս:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Քեզ արհաւիրս ազդէ երազ:

PAULINE

Ses présages sont vains,
Je le sais; mais enfin je vous aime, et je crains.

POLYEUCTE

Ne craignez rien de mal pour une heure d'absence.
Adieu: vos pleurs sur moi prennent trop de puissance;
Je sens déjà mon coeur prêt à se révolter,
Et ce n'est qu'en fuyant que j'y puis résister.

SCÈNE III.

PAULINE, STRATONICE.

PAULINE

Va, néglige mes pleurs, cours, et te précipite
Au-devant de la mort que les dieux m'ont prédite;
Suis cet agent fatal de tes mauvais destins,
Qui peut-être te livre aux mains des assassins.
Tu vois, ma Stratonice, en quel siècle nous sommes :
Voilà notre pouvoir sur les esprits des hommes;
Voilà ce qui nous reste, et l'ordinaire effet
De l'amour qu'on nous offre, et des voeux qu'on nous fait.
Tant qu'ils ne sont qu'amants nous sommes souveraines,
Et jusqu'à la conquête ils nous traitent de reines;
Mais après l'hyménée ils sont rois à leur tour.

STRATONICE

Polyeucte pour vous ne manque point d'amour;
S'il ne vous traite ici d'entière confidence,
S'il part malgré vos pleurs, c'est un trait de prudence;
Sans vous en affliger, présumez avec moi
Qu'il est plus à propos qu'il vous cèle pourquoi;
Assurez-vous sur lui qu'il en a juste cause.
Il est bon qu'un mari nous cache quelque chose,
Qu'il soit quelquefois libre, et ne s'abaisse pas
A nous rendre toujours compte de tous ses pas:
On n'a tous deux qu'un coeur qui sent mêmes traverses;
Mais ce coeur a pourtant ses fonctions diverses,

ՊԱՒԼԻՆԷ

Գուշակ է նա դիւրախաբ
Գիտեմ, այո, սակայն առ գուԹ սիրոյ քո կամ 'ի տագնապ :

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Եւ զի՞նչ վտանգ քեզ երկիւղի յեղցս ասալի ընդ մի ժամ:
Բարեաւ մնա, արտօսր աչացդ ազդեն յիս գամ քան ըզգամ.
Մորմոքի սիրտ իմ աւասիկ եղեալ յինէն ապըստամբ,
Եւ ոչ կարեմ յաղԹել նըմին, բայց ծողոպրեալ փախըստեամբ:

ՏԵՍԻԼ Գ.

ՊԱՒԼԻՆԷ, ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

ՊԱՒԼԻՆԷ

Արհամարհօտ դու արտասուաց իմոց, փուԹա դիմագրաւ
Մահուն 'ի վտանգ, զոր դեռ ցուցին գուշակօրէն ինձ կանխաւ.
Այնմ որ առեալ բերէ օրհաս քեզ դըժընդակ՝ երԹ ըզհետ,
Մինչեւ 'ի ձեռս խել սատակչաց մատնեսցէ զքեզ ետ ընդ ետ:
Տես դու ինձ, իմ Ստրատոնիկէ, տես յոր աւուրս եմք հասեալ.
Այս աւասիկ մերս 'ի վերայ արանց մերոց տիրանալ.
Այս մընացորդ են ու արգասիք, ըստ հասարակ օրինի,
Հարսանեկան դաշանցն ընդ մեզ, սիրոյն որ մեզըն շուայլի:
Ցորչափ սիրողք են տարփածուք՝ ըղձից նոցա եմք իշխան,
Իբր ըզգըլխոյս պաշտեն ըզմեզ մինչ չեւ եղեալ յաղԹական.
Այլ հարսանեացն ըզհետ նոքա դառնան լինին մեզ արքայ :

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Պոլիկտոսի սէրն անխաղ առ քեզ՝ 'ի նոյն պայման կայ.
Խօսն մի առ ժամս եԹէ Թուեցաւ նա անվըստահ զոլ 'ի քեզ,
Թէ արտասուացդ եկաց անլուր՝ իմաստուԹեանն էր հանդէս.
Մի դու ընդ այն լեալ դըժկամակ, խորհեա ընդ իս դու ըզնոյն
Զի նմա արժան էր ըզվասն էրն 'ի քէն ծածկել ըզճեպոյն.
Եւ զի առուգիւ հարկ էր նըմա՝ լեր դու 'ի բանսըն վըստահ:
Թաքուստ երբեմն ունել 'ի մէնջ օրէն արանց է ու 'ի ճահ,
Եւ ինքնօրէն գործել ազատ, մի նուաստանալ մինչ ցայնվայր
Քայլափոխից իւրաքանչիւր ճըշդիւ տալոյ մեզ համար:
Մի երկոցունցդ է սիրտ, այո, համակարիք իրերաց,
Սակայն միոյ միոյ աղդմունք են ինքնուրոյն պաշտամանց.

Et la loi de l'hymen qui vous tient assemblés
N'ordonne pas qu'il tremble alors que vous tremblez:
Ce qui fait vos frayeurs ne peut le mettre en peine;
Il est Arménien, et vous êtes Romaine,
Et vous pouvez savoir que nos deux nations
N'ont pas sur ce sujet mêmes impressions.
Un songe en notre esprit passe pour ridicule,
Il ne nous laisse espoir, ni crainte, ni scrupule;
Mais il passe dans Rome avec autorité
Pour fidèle miroir de la fatalité.

PAULINE

Quelque peu de crédit que chez vous il obtienne,
Je crois que ta frayeur égalerait la mienne,
Si de telles horreurs t'avaient frappé l'esprit,
Si je t'en avais fait seulement le récit.

STRATONICE

A raconter ses maux souvent on les soulage.

PAULINE

Écoute; mais il faut te dire davantage,
Et que, pour mieux comprendre un si triste discours,
Tu saches ma faiblesse et mes autres amours:
Une femme d'honneur peut avouer sans honte
Ces surprises des sens que la raison surmonte;
Ce n'est qu'en ces assauts qu'éclate la vertu,
Et l'on doute d'un coeur qui n'a point combattu.
Dans Rome, où je naquis, ce malheureux visage
D'un chevalier romain captiva le courage;
Il s'appelait Sévère: excuse les soupirs
Qu'arrache encore un nom trop cher à mes désirs.

STRATONICE

Est-ce lui qui naguère aux dépens de sa vie
Sauva des ennemis votre empereur Décie,
Qui leur tira mourant la victoire des mains,
Et fit tourner le sort des Perses aux Romains?
Lui, qu'entre tant de morts immolés à son maître,
On ne put rencontrer, ou du moins reconnaître;
A qui Décie enfin, pour des exploits si beaux,
Fit si pompeusement dresser de vains tombeaux?

Հարսանեկան դաշն որ ըզձեզ յանձուկ 'ի զօդ կըցորդէ ,
Ոչ եւ նըմա ազդէ երկիւղ 'ի քում սարսեալ յերկիւղէ .
Որ դքեզ ունին աչ եւ գողումն , ոչ ներգործեն ինչ 'ի նա ,
Գոլով հայկազն ինքն 'ի տոհմէ , իսկ դու ազգաւ 'ի Հռոմայ :
Ոչ ինչ զանխուլ կարծեմ 'ի քէն զի ոչ ազդեն զուգակիցք
Ցերկաքանչիւր 'ի մեր աղէտս 'ի քեզ կըրեալն արհաւիրք .
Աներըջականքդ առ մեզ երազք ծաղու են իբր համարեալ,
Զիք երկընչել յոյնց կամ խըղճել եւ ոչ բարւոյ ինչ յուսալ .
Սակայն 'ի Հռոմ իբր հաստատուն վէհից պատգամ համարի
Որպէս բաշխից հանդերձելոց հաւատարիմ հայելի :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Թէպէտ խոտեալ առ ձեզ երազք ոչ ունիցին զօրութիւն ,
Այլ թէ պատմել եւեթ առից քեզ զոր տեսի ես 'ի քուն
Զահեղ սոսկումն եւ զարհաւիրս , քըստմանք 'ի քեզ ընթացեալ
Զերկիւղ ըզնոյն , ոչ երկըայիմ, կըրեսցես դու ինձ հաւատար :

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Վըշտացելումն անէ սփոփանս յաճախ զիւր վիշտըն պատմել :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Լուր դու ապա . բայց է եւ այլ ինչ կարեւոր քեզ գիտել.
Զի համօրէն դու 'ի վերայ կացցես վիպացըս տըխուր ,
Տըկարութիւն զիմ մերկացայց եւ զնախընծայ սիրոյս հուր :
Զէ ինչ եւ չէ ամօթ կընոջ լաւ լինել խոստովան
Զըզգայութեց իւրոց պատրանս , այց լեալ բանիւն յաղթական .
Ի կռիւ 'ի վէգ գալ ընդ նոսին առաքինույն է հանդէս ,
Զիք վըստահել 'ի սիրտ անփորձ ոյր չիք եղեալ յասպարէս :
Ի Հռոմ քաղաքն իմ անդ 'ի ընիկ ումն յասպետաց , ո՜հ , Սեւեր ,
(Սակայն դու մի ըզհառաչանս իմ զայս գրեսցես ինձ յեպեր ,
Որ ցանկալւոյ անուամն 'ի յուշ ազդէ երբեմըն դեռ յիս) ,
Արիականըն քաջութեամբ զիս 'ի սիրոյն արկ սարիս :

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Թերեւս արդեօք այն որ յառաջ քան զայս աւուրբք ինչ սակաւ
Զերծ յասպատակըն զինքնակալ ձեր ըզԴեկոս զխմագրաւ ,
Եւ որ մահուամըն իւրով կորզեալ 'ի նոցանէ զյաղթանակ
Դարձոյց 'ի Հռոմ կոյս ըզՊարսից բաղդին նըսեհ յաջողակ :
Ոյր եւ 'ի խուռն անդ անկելոց տեառըն իւրեանց ձօն 'ի պանդ
Զըդտաւ դիակն ուրեք , կամ գէթ ոչ ոք ծանեաւ ըզնա անդ .
Եւ ում Դեկոս ապա 'ի շնորհըս գեղեցիկ արութեանն
Կառոյց շիրիմ առ 'ի մարմնոյն ունայն յաւէրժ 'ի յարձան :

PAULINE

Hélas! c'était lui-même, et jamais notre Rome
N'a produit plus grand coeur, ni vu plus honnête homme.
Puisque tu le connais, je ne t'en dirai rien.
Je l'aimai, Stratonice; il le méritait bien.
Mais que sert le mérite où manque la fortune?
L'un était grand en lui, l'autre faible et commune;
Trop invincible obstacle, et dont trop rarement
Triomphe auprès d'un père un vertueux amant!

STRATONICE

La digne occasion d'une rare constance!

PAULINE

Dis plutôt d'une indigne et folle résistance.
Quelque fruit qu'une fille en puisse recueillir,
Ce n'est une vertu que pour qui veut faillir.
Parmi ce grand amour que j'avais pour Sévère,
J'attendais un époux de la main de mon père;
Toujours prête à le prendre; et jamais ma raison
N'avoua de mes yeux l'aimable trahison:
Il possédait mon coeur, mes désirs, ma pensée;
Je ne lui cachais point combien j'étais blessée;
Nous soupirions ensemble et pleurions nos malheurs;
Mais au lieu d'espérance il n'avait que des pleurs;
Et, malgré des soupirs si doux, si favorables,
Mon père et mon devoir étaient inexorables.
Enfin je quittai Rome et ce parfait amant,
Pour suivre ici mon père en son gouvernement;
Et lui, désespéré, s'en alla dans l'armée
Chercher d'un beau trépas l'illustre renommée.
Le reste, tu le sais. Mon abord en ces lieux
Me fit voir Polyeucte, et je plus à ses yeux;
Et comme il est ici le chef de la noblesse,
Mon père fut ravi qu'il me prît pour maîtresse,
Et par son alliance il se crut assuré
D'être plus redoutable et plus considéré;
Il approuva sa flamme, et conclut l'hyménée;
Et moi, comme à son lit je me vis destinée,
Je donnai par devoir à son affection
Tout ce que l'autre avait par inclination.

ՊԱՒԼԻՆԷ

Նոյն ինքն, այո. Հանգոյն նորին չեկաց 'ի Հռոմ ոք երբէք
Վեհանձն 'ի սիրտ. չէք լաւութեամբ մեծ քան ըզնա լեալ ուրեք:
Եւ զի ինքնին ծանօթ է քեզ, ոչ յաւելից ինչ ասել:
Զնա սիրէի, Ստրատոնիկէ. զի արժանի սիրոյ էր:
Բայց լաւութիւն ըոկ զինչ օգտէ անբաժ բաղդին 'ի բաշխից.
Մխովին ծոխ էր նա, այլ նուաստ մեւռոմն եւ զուրկ 'ի գոյից.
Կընճիռն անլոյծ, դըժուարայաղթ եւ մեծազօր խոչ առ հօր,
Ում դըժուարաւ յոյժ թէ յաղթէ առաքինի տարփաւոր:

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Բարեպատեհ դէպք 'ի հանդէս հաւատարիմ պընդութեան:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Նա առ 'ի ցոյց, գոգջիր, յամառ եւ դըժպատեհ շամբշութեան:
Որ ինչ անտի ակընկալեալ բարեաց օճան է դըստեր,
Առաքինւոյ չիցէ արժան, թէ ինքնախաբ չէ առ սէր:
Անդ 'ի տարփանան իմ առ Սեւեր, որ յիմն ուժգին բըռնանայր,
Ի հայրենի մնայի ձեռաց առնուլ փեսայ զոր ինձ տայր.
Պատրաստ կամեցն 'ի հնազանդել. զի ոչ երբէք անձնատուր
Բանն 'ի պատրանըս ցանկութեան անսայր աչացս 'ի հրապոյր:
Սիրոյ սըրտիս եւ խորհըրդոցս իշխէր նա ինքըն Սեւեր,
Եւ հօլանի էր առ նըմա հոգւոյս իմ խոց կարեվէր.
Զարտօսր յարտօսր հառաչախառն հեղեալ զաղէտ մեր լայաք,
Բայց հեծութիւն անմըխիթար՝ նըմին յուսոյ փոխանակ.
Եւ փոխադարձ մեզ յուսադիր հառաչանաց ձայնք ողոք
Ոչ զօրեցին զհայրս ածոքել, ոչ եւ զպարտուցս իմ բողոք:
Թողի ապա ես ըզՀըռոմ եւ զսէր սըրտիս կաթոգին,
Հօրն իմ ըզհետ այսր 'ի գաւառ իշխանութեան գալ նորին.
Ինքն յուսահատ զայրոյթ 'ի սիրտ դիմեաց զօրուն 'ի ճամբար,
Արիական շըքեղ մահուամբ առնել անուն մեծափառ:
Այլն ամենայն ծանօթ է քեզ: Ի գալ մերում յայս աշխարհ
Տեսի զՊօլիկտ աստ, եւ չեղէ յաչըս նորին արհամարհ.
Եւ վեհագոյն զի էր նա ինքն յաւագորեար աշխարհիս,
Իղձք եղեն հօրն իմում նըմա 'ի տիկնութիւն առթել զիս.
Ի խնամութեան նորա հաստել կարծելով զիւր զօրութիւն,
Պատկառելի գոլ աշխարհին եւ յաւելուլ զահն եւ զհոյն,
Պատըսպարան եկաց սիրոյն եւ զհարանիսըն կընքեաց:
Իմ վիճակեալ նըմա կըցորդ առագաստին հարսանեաց,
Առ սէր նորա նըւիրեցի զայն ամենայն ըստ պարտուց,
Զոր ինչ մըւսումն յօժարութիւն սիրոյ 'ի բնէ տայր 'ի ցոյց:

Si tu peux en douter, juge-le par la crainte
Dont en ce triste jour tu me vois l'âme atteinte.

STRATONICE

Elle fait assez voir à quel point vous l'aimez.
Mais quel songe, après tout, tient vos sens alarmés?

PAULINE

Je l'ai vu cette nuit, ce malheureux Sévère,
La vengeance à la main, l'oeil ardent de colère:
Il n'était point couvert de ces tristes lambeaux
Qu'une ombre désolée emporte des tombeaux;
Il n'était point percé de ces coups pleins de gloire
Qui, retranchant sa vie, assurent sa mémoire;
Il semblait triomphant, et tel que sur son char
Victorieux dans Rome entre notre César.
Après un peu d'effroi que m'a donné sa vue,
« Porte à qui tu voudras la faveur qui m'est due,
« Ingrate, m'a-t-il dit, et, ce jour expiré,
« Pleure à loisir l'époux que tu m'as préféré. »
A ces mots j'ai frémi, mon âme s'est troublée;
Ensuite, des chrétiens une impie assemblée,
Pour avancer l'effet de ce discours fatal,
A jeté Polyeucte aux pieds de son rival.
Soudain à son secours j'ai réclamé mon père;
Hélas! c'est de tout point ce qui me désespère!
J'ai vu mon père même, un poignard à la main,
Entrer le bras levé pour lui percer le sein:
Là, ma douleur trop forte a brouillé ces images;
Le sang de Polyeucte a satisfait leurs rages.
Je ne sais ni comment ni quand ils l'ont tué,
Mais je sais qu'à sa mort tous ont contribué.
Voilà quel est mon songe.

STRATONICE

Il est vrai qu'il est triste;
Mais il faut que votre âme à ces frayeurs résiste:
La vision, de soi, peut faire quelque horreur,
Mais non pas vous donner une juste terreur.
Pouvez-vous craindre un mort, pouvez-vous craindre un père
Qui chérit votre époux, que votre époux révère,

Թէ հաւատոս խնդրես բանիցս՝ աղէ յերկիւղ իմ հայեաց ,
Յոր տագնապի սիրտ իմ հարեալ չարի աւուրս 'ի կասկած :

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Տագնապդ այդ շատ իսկ ընդքոյին սէր առ Պօղիկտ առնէ յայտ :
Սակայն զի՞նչ այն երազքդ իցեն որ զարհուրս ածեն զայդ :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Տեսի յանուրջս 'ի գիշերիս ընդհէգն առ իս Սեւերոս .
Կայր վրիժարեր բարկաւ 'ի սաստ, աչք բարկացայտ եւ հրահոս.
Զունէր զանձամբ ընկլուալին զայն մահագգեստ ձիգ երկայն ,
Զոր ուրուականքն ըստուերք թախծէլք յելս 'ի շիրմաց առեալ գան.
Եւ ոչ իրանն էր վիրալից 'ի փառաւոր հարուածոց ,
Որ զրաւ կենացն ածեալ՝ յանմահ զինքն յիշատակ տան յետնոց :
Թուէր նա փառօք իբր յաղթական ելեալ 'ի կառս վերամբարձ
Զերթ ինքնակալ մեր մեծայաղթ փառօք 'ի Հռոմ առնէ դարձ :
Այն ինչ կայի ես ընդ տեսիլըն պակուցեալ ահաւոր ,
Գոչեաց առ իս . " Որ ինձն էր անկ՝ ընծայեա քո , ով ապաշնորհ ,
" Տուր ում եւ կամք իցեն . այլ օրս այն ինչ հասեալ յերեկոյ ,
" Զոր ընտրեցերդ գեր քան զիս՝ իցէ քեզ ժամ ողբալոյ ;;:
Սարսուռ յօդկերս 'ի լուր բանիցն եւ խռով 'ի սիրտ իմ անկաւ .
Քրիստոնէից ապա անգութ մասուցեալ գրոհ անիրաւ ,
Ի կատարումն մահադդոյժ բանիցն 'ի գլուխ արդասեաց՝
ԸզՊօղիկտոս նախանձորդքն իւրոյ առ ոտս ձըգեաց :
Ես անդ 'ի նպաստ նըմին ըզհայրն իմ կարդացի առժամայն .
Այլ զիս 'ի սպառ յուսակտուր , եղո՜ւկ զինեւ , առնէ այն ,
Զի եւ ըզհայրն իմ անդանօր տեսի սուսեր 'ի ձեռին
Որ վերամբարձ բարկաւ կըշռէր հարուածս 'ի կուրծըս նորին :
Դառնակըսկիծ ցաւք 'ի տեսիլն արկին աղմուկ եւ խառնուրդ .
Պօղիկտոսի արեան ճապաղ ցամամն նոցա եւ յագուրդ :
Համբուռն իսկ ոչ գիտեմ զկարգ ընդա եւ երբ խոց եդին ,
Բայց զայս եւեթ՝ զի զմահ նորա ամենեքեան խնդրէին :
Այս է երազն իմ աւասիկ :

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Յոյժ տըխրագին արդարեւ .
Այլ պարտ է քեզ արիութեամբ առնել զերկիւղդ 'ի դերեւ :
Տեսիլն ինքնին , ոչ ժըխտեմ զայն , գիտէ ածել քեզ սոսկումն ,
Այլ ոչ բաւոյդ ինչ արհաւրօք առնել ընդքեզ եւ նըկուն :
Իցէ՞ երկիւղ 'ի մեռելոյ , կամ զանգիտեմս 'ի հօրէ ,
Որ պատուական է ամուսնոյդ , որ ըզփեսայն իւր սիրէ .

Et dont le juste choix vous a donnée à lui
Pour s'en faire en ces lieux un ferme et sûr appui?

PAULINE

Il m'en a dit autant, et rit de mes alarmes;
Mais je crains des chrétiens les complots et les charmes,
Et que sur mon époux leur troupeau ramassé
Ne venge tant de sang que mon père a versé.

STRATONICE

Leur secte est insensée, impie, et sacrilége,
Et dans son sacrifice use de sortilége;
Mais sa fureur ne va qu'à briser nos autels;
Elle n'en veut qu'aux dieux, et non pas aux mortels.
Quelque sévérité que sur eux on déploie,
Ils souffrent sans murmure, et meurent avec joie;
Et, depuis qu'on les traite en criminels d'État,
On ne peut les charger d'aucun assassinat.

PAULINE

Tais-toi, mon père vient.

SCÈNE IV.

FÉLIX, ALBIN, PAULINE, STRATONICE.

FÉLIX

Ma fille, que ton songe
En d'étranges frayeurs ainsi que toi me plonge!
Que j'en crains les effets, qui semblent s'approcher!

PAULINE

Quelle subite alarme ainsi vous peut toucher?

FÉLIX

Sévère n'est point mort.

PAULINE

Quel mal nous fait sa vie?

FÉLIX

Il est le favori de l'empereur Décie.

Ո՞չ ինքն ըղձա քեզ պարգեւեաց ընտրեալ խնամով իւրովն ,
Ունել 'ի նմա աներկեւան թիկունս ասա իւր կորովն :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ըղձոյն եւ հայրն իմ ինձ ասաց՝ ծաղրեալ զերկիւղս աշափեա .
Այլ գաղտնագործ քրիստոնէից նենգք եւ հրապոյրք տան ինձ
Գուցէ առեալ զէն 'ի փեսայն իմ դիմեսցեն խըմբովին , (խէթ ,
Թափել ըզվրէժ այնչափ արեանց զոր ձեռք իմյ հօրն հեղին :

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Են խակ դոքա են չարաղանդք , մեհենազերծք ու ամպարիշտք ,
Եւ դիւթական հըմայս 'ի զոհս իւրեանց դոքա խառնեն միշտ .
Սակայն զայրոյթ դոցա՝ բազմեաց եւեթ 'ի մեծաս սահմանի ,
Դիցն անմահից են ատեցողք , չեն մահացուաց թըշնամի :
Տոկան անմռունչ որ ինչ դոցա եւ յաւելցին տանջանք խիստ ,
Եւ խընդալից դիմեն 'ի մահ իբր 'ի յանդորր 'ի հանգիստ .
Ի քրէական դատափետեալք ոճիրս ընդդէմ Պետութեան ,
Այլ չէ մարթ զոք 'ի նոցանէ յանդիմանել մարդասպան :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Լուռ լեր , զի հայրն իմ հասեալ գայ :

ՏԵՍԻԼ Դ.

ՓԵԼԻՔՍ , ԱԼԲԻՆՈՍ , ՊԱՒԼԻՆԷ , ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

ՓԵԼԻՔՍ

Դուստր իմ, երազ զոր տեսեր ,
Նըմանավիշտ եւ զիս յերկիւղ յուզէ ընդ քեզ 'ի յերեր ,
Ի տեսանել իմ ըղձորին գալ 'ի յարդիւնըս տակաւ :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Այլ յեղակարծ այդ արդ ուստի՞ երկիւղ 'ի սիրտ քո անկաւ :

ՓԵԼԻՔՍ

Ողջ է Սեւեր :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Եւ զի՞նչ վնաս մեզ 'ի կենաց է նորին :

ՓԵԼԻՔՍ

Չի սիրելի է Դեկոսի եւ մեծարոյ առ նըմին :

PAULINE

Après l'avoir sauvé des mains des ennemis,
L'espoir d'un si haut rang lui devenait permis;
Le destin, aux grands coeurs si souvent mal propice,
Se résout quelquefois à leur faire justice.

FÉLIX

Il vient ici lui-même.

PAULINE

Il vient!

FÉLIX

Tu le vas voir.

PAULINE

C'en est trop; mais comment le pouvez-vous savoir?

FÉLIX

Albin l'a rencontré dans la proche campagne;
Un gros de courtisans en foule l'accompagne,
Et montre assez quel est son rang et son crédit:
Mais, Albin, redis-lui ce que ses gens t'ont dit.

ALBIN

Vous savez quelle fut cette grande journée
Que sa perte pour nous rendit si fortunée,
Où l'empereur captif, par sa main dégagé,
Rassura son parti déjà découragé,
Tandis que sa vertu succomba sous le nombre;
Vous savez les honneurs qu'on fit faire à son ombre,
Après qu'entre les morts on ne put le trouver:
Le roi de Perse aussi l'avait fait enlever.
Témoin de ses hauts faits et de son grand courage,
Ce monarque en voulut connaître le visage;
On le mit dans sa tente, où, tout percé de coups,
Tout mort qu'il paraissait, il fit mille jaloux;
Là, bientôt il montra quelque signe de vie:
Ce prince généreux en eut l'âme ravie,
Et sa joie, en dépit de son dernier malheur,
Du bras qui le causait honora la valeur;

ՊԱՒԼԻՆԷ

Որ ապրեցոյցն արիաբար ըզնա յիւրոց թշնամեաց ,
Զի՞ցէ նըմա իրաւացի սպասել բարձի եւ փառաց ,
Բաղդն որ յաճախ վեհից ոգւոց բաշխէ հըմայս ձախողակ ,
Է զի ուրեք զարդարութեանն հատուցանէ նոցա սակ :

ՓԵԼԻՔՍ

Նա ինքն ահա ...

ՊԱՒԼԻՆԷ

Զի՞նչ, առ մեզ գայ :

ՓԵԼԻՔՍ

Տեսցես այժմիկ դու ըզնա :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Դիպք յեղակարծ . բայց դու ուստի՞ զայդ գիտացեր՝ զայն ասա :

ՓԵԼԻՔՍ

Ի մօտակայ աստ դաշտորայս ըզնա տեսեալ է Ալբին
Ի բազմամբոխ դրանիկ խըմբի , որք ընդ նըմայն ուղեկցին ,
Իշխանութեան նորա մեծի եւ զօրութեանն յայտարար :
Այժմ դու , Ալբի՛ն , դու նմա պատմեա զոր յուղեկցացըն լուար :

ԱԼԲԻՆՈՍ

Ոչ անծանօթ է ձեզ մարտին մեծի օրն այն ահաւոր ,
Որ կորըստեամբըն Սեւերեայ մեզ բարեբաղդ եկաց օր ,
Յոր ինքնակալըն 'ի ձեռանէ նորին եղեալ գերեթափ ,
Վըհատելոց գընդիցն իւրոց յոյս յաղթութեան ետ անխաբ ,
Ազատարարն երբ յամբոխէն մեծէ յաղթեալ կայր նըկուն .
Եւ դի 'նդ անկեալըն , որպէս գիտէք՝ չըգտեալ ուրեք 'ի մահուն ,
Ուրուականաց նորա 'ի փառս պատիւք տըւան անդ պէսպէս :
Ըզնա արքայն Պարսից բառնալ հրաման տըւեալ էր նոյնպէս .
Եւ խըռովի ականատես նորա գործոցն արութեան ,
Ցանկացաւ յոյժ ըզքաջազնըն տեսանել կերպարան :
Ետ զետեղել յիւր 'ի վըրանին դիակն ըզնա բազմախոց ,
Ուր անկենդան՝ սակայն ըզըխրոխ յիւր նախանձուն վառեաց բոց :
Այժմ խըլըրտիւն իմն հուպ ընդ հուպ կենաց 'ի նմա ետ նըշան .
Ընդ որ արքայն պնըւախոհ եկաց յապուշ հիացման ,
Եւ թէպէտ յոյժ յահահաւեալ չարեացն ընկճեալ եւ նըկուն ,
Զաղխատաբեր սակայն բազկին մեծարեաց նա ըզքաջութիւն .

Il en fit prendre soin, la cure en fut secrète;
Et comme au bout d'un mois sa santé fut parfaite,
Il offrit dignités, alliance, trésors,
Et pour gagner Sévère il fit cent vains efforts.
Après avoir comblé ses refus de louange,
Il envoie à Décie en proposer l'échange;
Et soudain l'empereur, transporté de plaisir,
Offre au Perse son frère, et cent chefs à choisir.
Ainsi revint au camp le valeureux Sévère
De sa haute vertu recevoir le salaire;
La faveur de Décie en fut le digne prix.
De nouveau l'on combat, et nous sommes surpris:
Ce malheur toutefois sert à croître sa gloire;
Lui seul rétablit l'ordre, et gagne la victoire,
Mais si belle, et si pleine, et par tant de beaux faits,
Qu'on nous offre tribut, et nous faisons la paix.
L'empereur, qui lui montre une amour infinie,
Après ce grand succès l'envoie en Arménie;
Il vient en apporter la nouvelle en ces lieux,
Et par un sacrifice en rendre hommage aux dieux.

FÉLIX

O ciel! en quel état ma fortune est réduite!

ALBIN

Voilà ce que j'ai su d'un homme de sa suite,
Et j'ai couru, seigneur, pour vous y disposer.

FÉLIX

Ah! sans doute, ma fille, il vient pour t'épouser;
L'ordre d'un sacrifice est pour lui peu de chose,
C'est un prétexte faux dont l'amour est la cause.

PAULINE

Cela pourrait bien être; il m'aimait chèrement.

FÉLIX

Que ne permettra-t-il à son ressentiment?
Et jusques à quel point ne porte sa vengeance
Une juste colère avec tant de puissance?
Il nous perdra, ma fille.

Հրաման կենացն արար 'ի խնամս. եւ ծածկապէս գարմանեալ,
Հաս յամօրեայ աւուրց 'ի գլուխ յառողջութիւն կատարեալ:
Յայնժամ նորա աջ դաշնակից, բարձ եւ պատիւ ետ եւ գանձ,
Եւ ծիգն 'ի ծիգն յաւել որսալ ընդ նա 'ի ձեռըն խոստմանց.
Այլ ընդհրաժեշտ նորին ապա առեալ 'ի գով պերճախօս,
Յըղեաց պատգամ փոխանակաւ շնորհել ընդ նա առ Դեկոս:
Յեղակարծում անդ առ խընդին լեալ ինքնակալն այլայլմ,
Յընտիր Պարսկին գերի հարիւր եւ զիւր եղբայրն ընծեաէ:
Զայս օրինակ արին Սեւեր եկն 'ի բանակ իւր այսրէն
Առնուլ ընդ պերճ արիութեանըն զարժանին փոխարէն:
Ինքնակալըն սէր եւ շընորհք տըւան նըմա մըրցանակ:
Նորոգեցաւ վերըստին մարտն, եւ մեզ դիպաւ ձախողակ.
Սակայն եւ այն աղէտք չարեաց 'ի նորին փառս յաւելան.
Նա ինքն ընդ ազմըն խարխալեալ կացոյց անդրէն յաղթական,
Զըքնաղ եւ մեծ տարեալ 'ի գլուխ եւ յաղթութիւն այնպիսի,
Զի հարկատու լեալ թըշնամին 'ի հաշտութիւն խոնարհի:
Ինքնակալըն, որ մեծարէրն ընդ նա 'ի սէր անպայման,
Առեալ ապա յըղէ 'ի Հայս յետ քաջայաղթն արութեան:
Աւետաբեր մեծաց բարեաց այսր 'ի մեր կոյս գայ նա արդ
Ցոհ աշխարհաւ մատուցանել դիցն 'ի պաշտօն շնորհապարտ:

ՓԵԼԻՔՍ

Ո՛վ երկինք, յո՛ր չարեաց սահման բաղդն իմ առեալ զիս վարէ:

ԱԼԲԻՆՈՍ

Իմ զայստսիկ 'ի յուղեկցաց նորա լըւեալ յումեմնէ,
Փութացայ, տէր, կանխաժաման քեզ ազդ առնել զամենայն:

ՓԵԼԻՔՍ

Նա արդ անշուշտ, դուստր իմ, զխմեալ գայ զքեզ առնուլ կընու.
Հրաման զոհիցըն դուզնաքեայ ինչ առ նըմա համարի. (Թեան.
Միոյն անձկաւ վեր 'ի վերոյ զայլըն ամենայն պատճառի:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Իցէ արդեօք որպէս ասես. զի սիրէր զիս կաթոգին:

ՓԵԼԻՔՍ

Զո՛ր նա չարիս ո՛չ նիւթեսցէ առ զայրացուկըս սըրտին.
Ցասումն արդար ընդ մեծազօր իշխանութեան կըցորդեալ՝
Ո՞ գիտէ ցո՛ր վայր մոլեսցի 'ի վրէժ քինուն ոխակալ:
Դուստր իմ, կորուստ է մեզ անշուշտ:

PAULINE

Il est trop généreux.

FÉLIX

Tu veux flatter en vain un père malheureux;
Il nous perdra, ma fille. Ah! regret qui me tue
De n'avoir pas aimé la vertu toute nue!
Ah, Pauline! en effet, tu m'as trop obéi;
Ton courage était bon, ton devoir l'a trahi:
Que ta rébellion m'eût été favorable!
Qu'elle m'eût garanti d'un état déplorable!
Si quelque espoir me reste, il n'est plus aujourd'hui
Qu'en l'absolu pouvoir qu'il te donnait sur lui;
Ménage en ma faveur l'amour qui le possède,
Et d'où provient mon mal fais sortir le remède.

PAULINE

Moi! moi! que je revoie un si puissant vainqueur,
Et m'expose à des yeux qui me percent le coeur!
Mon père, je suis femme, et je sais ma faiblesse;
Je sens déjà mon coeur qui pour lui s'intéresse,
Et poussera sans doute, en dépit de ma foi,
Quelque soupir indigne et de vous et de moi.
Je ne le verrai point.

FÉLIX

Rassure un peu ton âme.

PAULINE

Il est toujours aimable, et je suis toujours femme;
Dans le pouvoir sur moi que ses regards ont eu,
Je n'ose m'assurer de toute ma vertu.
Je ne le verrai point.

FÉLIX

Il faut le voir, ma fille;
Ou tu trahis ton père et toute ta famille.

PAULINE

C'est à moi d'obéir, puisque vous commandez;
Mais voyez les périls où vous me hasardez.

ՊԱՒԼԻՆԷ

Այլ մեծախոհ է Սեւեր:

ՓԵԼԻՔՍ

Զոր յուսադիր բանիւք ջանաս սփոփել ըղձայր կարեվէր.
Դուստր իմ, կորուստ մեզ առաջի կայ մօտալուտ, աւա՜ղ մեզ:
Զիղջ է ինձ յոյժ զի զլաւութիւն ոչ սիրեցի սոսկալես.
Ո՛հ, ապաքէն դու, Պաւլինէ, եղեր կարի ինձ հըլու.
Քոյում չըքնաղ արիութեան պարտք քո եղէն մատընտու.
Իցիւ կացեալ քո ինձ ընդդէմ եւ հեստէիր հօրդ 'ինպաստ.
Ո՛հ, հեստութիւնդ այդ զիս պահէր արդ յաղխուց չարաչաստ:
Ինձ արդ միակ յոյս թէ գուցէ եւ զօրավիգըն վերջին,
Է զօրութիւնն ամենազօր որով տիրես դու սըրտին.
Օն 'ինըպաստ ինձ արկ 'ի վար յորմէ գերի նա ըզսէր,
Եւ յականէ չարեացն խմոց դարման նոցին ած 'ի վեր:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Զինչ, վերըստի՞ն ելից համդէպ յաղթականին մեծազօր,
Գող դիմագրաւ աչացն որ վէրս ածէն 'ի սիրտ ինձ 'ի խոր:
Քաջածանօթ է, հայր իմ, ինձ բնութիւն տըկար կանացի.
Այժմէն խակ սիրտ իմ հակամէտ 'ինա՝ տրոփեալ յիս յուզի,
Եւ հակառակ հարսանեկան պարտուց 'ի վտանգ զիս ածէ
Տա՛լ երկոցուն մեզ դըժպատեհ՝ հառաչ անսուրբ 'ի սըրտէ:
Ինձ տեսանել ըզնա չէ մարթ:

ՓԵԼԻՔՍ

Սըրտապընդեաց քաջապէս:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Է միշտ բնութիւն ինձ կանացի, նա սիրելի միշտ 'ի տես.
Առաքինի իմ պընդութեամբս համայն չկարեմ գոլ վըստահ
Ի մեծազօր ազդեցութեանց աչացն խր գոլ անձնապահ:
Մի՛ զնա լեցի ինձ տեսանել:

ՓԵԼԻՔՍ

Սակայն հարկ է զի տեսցես. (ցես:
Ապ՝ եթէ ոչ՝ զազդ քո եւ զհայր, դուստր իմ,'ի մահ մատնես-

ՊԱՒԼԻՆԷ

Եթէ այդպէս հրաման է քո, ինձ հնազանդել քեզ պարտ է.
Այլ մըտախոհ լեր, հայր, 'ի վտանգն յոր զիս հրամանդ այդ ածէ:

FÉLIX

Ta vertu m'est connue.

PAULINE

Elle vaincra sans doute;
Ce n'est pas le succès que mon âme redoute:
Je crains ce dur combat et ces troubles puissants
Que fait déjà chez moi la révolte des sens;
Mais, puisqu'il faut combattre un ennemi que j'aime,
Souffrez que je me puisse armer contre moi-même,
Et qu'un peu de loisir me prépare à le voir.

FÉLIX

Jusqu'au-devant des murs je vais le recevoir:
Rappelle cependant tes forces étonnées,
Et songe qu'en tes mains tu tiens nos destinées.

PAULINE

Oui, je vais de nouveau dompter mes sentiments,
Pour servir de victime à vos commandements.

ՓԵԼԻՔՍ

Գիտեմ ըղձիցդ առաքինի։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Եւ յաղթեսցէ աներկբայ։
Ոչ թէ 'նդ յաջող ելիցն ընդ յոյս անձն իմ զաՀի Հարեալ կայ,
Այլ բռնութիւն մարտին որ յիս եւ խռովն ածէ ինձ տագնապ,
Ընդդիմութեանցս այժմէն 'ի սիրտ դըրդեալ կըռիւ ապըստամբ.
Եւ զի ինձ մարտ խիստ առաջի կայ 'նդ սոսկի զոր սիրեմ,
Թոյլ տուր ինձ, Հայր, սպառազինել անձամբ անձին ինձ ընդդէմ,
Եւ պարապով 'ի տես նորին պատրաստել զիս ամրակուռ։

ՓԵԼԻՔՍ

Ես ընդ առաջ երթայց նորա 'ի քաղաքիս մինչ 'ի դուռն.
Իսկ դու քաջ լեր եւ զսասանեալ զոգիդ առ քեզ ժողովեա.
Ա՛ծ ըզմըտաւ զի մեր ընաւից բաղդն 'ի քոյում ձեռին կայ։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Արդ, այո, զկիրըս սըրտիս նուաճել դարձեալ ես առից
Եւ Հրամանաց քոյոց 'ի սպաս զանձն իմ 'ի սպանդ ձօնեցից։

ACTE SECOND

SCÈNE I.

SÉVÈRE, FABIAN.

SÉVÈRE

Cependant que Félix donne ordre au sacrifice,
Pourrai-je prendre un temps à mes voeux si propice?
Pourrai-je voir Pauline, et rendre à ses beaux yeux
L'hommage souverain que l'on va rendre aux dieux?
Je ne t'ai point celé que c'est ce qui m'amène,
Le reste est un prétexte à soulager ma peine;
Je viens sacrifier, mais c'est à ses beautés
Que je viens immoler toutes mes volontés.

FABIAN

Vous la verrez, seigneur.

SÉVÈRE

Ah, quel comble de joie!
Cette chère beauté consent que je la voie!
Mais ai-je sur son âme encor quelque pouvoir?
Quelque reste d'amour s'y fait-il encor voir?
Quel trouble, quel transport lui cause ma venue?
Puis-je tout espérer de cette heureuse vue?
Car je voudrais mourir plutôt que d'abuser
Des lettres de faveur que j'ai pour l'épouser;
Elles sont pour Félix, non pour triompher d'elle:
Jamais à ses désirs mon coeur ne fut rebelle;
Et, si mon mauvais sort avait changé le sien,
Je me vaincrais moi-même, et ne prétendrais rien.

FABIAN

Vous la verrez, c'est tout ce que je vous puis dire.

ՀԱՆԴԷՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՏԵՍԻԼ Ա.

ՍԵՒԵՐՈՍ , ՓԱԲԻԱՆՈՍ

ՍԵՒԵՐՈՍ

Մինչ ըզզոհին հրաման տուեալ կարգէ Փելիքս ըզհանդէս ,
Չիցէ՞ մեզ այս բարեպատեհ ժամ տարփալոյն իմ 'ի տես .
Ցանկամ տեսոյն ես Պաւղինեայ , եւ ըզլից պաշտօն գերագոյն
Որ աստուածոցն արդ պատրաստի , տանել աչաց գեղանւոյն :
Ոչ ինչ զանխուլ է 'ի քէն այս պատճառք գալոյ իմ այսրէն .
Այլն ամենայն կըցեալ բաղդյք՝ ինձ առ 'ի նոյն նըպատակն :
Ի զոհել գամ , այլ զոհ լինել այլ սիրեցելումն ինձ գեղոյն ,
Ըզսիրտս 'ի նուէր մատուցանել նըմա եւ զանձն իմ ողջոյն :

ՓԱԲԻԱՆՈՍ

Տեսցես ըզնա , տէր իմ , ընդ հուպ :

ՍԵՒԵՐՈՍ

Ո՛վ տեսութիւն հըրճուելի :
Եւ հաճեսցի՞ զիս օրիորդն առնել տեսոյն արժանի .
Իցէ՞ արդեօք թէ ազդիցեմ դեռ եւս 'ի սիրտ ցանկալոյն .
Արծարծիցի՞ դեռ կայծ 'ի նմա նախկի առ իս իւր սիրոյն .
Ո՞ր ամբոխումն 'ի նմա կրիցի եւ ընդ գալուստ իմ ո՞ր յոյզք .
Բարեբախտիկս այս տեսութիւն նուաճիցէ ընա՞ւ ինձ զիմ յոյս .
Զի ընտրելի յոյժ է ինձ մահ քան յանարժան գալ 'ի հնարս
Ընծայութեան թըղթոյքն որ յիս՝ ածել ըզնա ինձ 'ի հարսն :
Այն զէնք սըրեալ են Փելիքսի , ոչ Պաւղինեայ հակառակ .
Սիրտ Սեւերեայ չէկաց երբէք կամաց նորին բռնահակ . (խեմ,
Եւ թէ յանկարծ զիւր սիրտն յինէն ուծացոյց բաղդն իմ դըժ-
Նա ընդ անձին լեալ բռնամարտ՝ յուրմէն ինչ ոչ պահանջեմ:

ՓԱԲԻԱՆՈՍ

Տեսցես ըզնա , այլ ինչ քան զայս ասել ինձ քեզ չըմարթէ :

SÉVÈRE

D'où vient que tu frémis, et que ton coeur soupire?
Ne m'aime-t-elle plus? éclaircis-moi ce point.

FABIAN

M'en croirez-vous, seigneur? ne la revoyez point;
Portez en lieu plus haut l'honneur de vos caresses:
Vous trouverez à Rome assez d'autres maitresses;
Et, dans ce haut degré de puissance et d'honneur,
Les plus grands y tiendront votre amour à bonheur.

SÉVÈRE

Qu'à des pensers si bas mon âme se ravale!
Que je tienne Pauline à mon sort inégale!
Elle en a mieux usé, je la dois imiter;
Je n'aime mon bonheur que pour la mériter.
Voyons-la, Fabian, ton discours m'importune;
Allons mettre à ses pieds cette haute fortune:
Je l'ai dans les combats trouvée heureusement,
En cherchant une mort digne de son amant;
Ainsi ce rang est sien, cette faveur est sienne,
Et je n'ai rien enfin que d'elle je ne tienne.

FABIAN

Non, mais encore un coup ne la revoyez point.

SÉVÈRE

Ah! c'en est trop; enfin éclaircis-moi ce point:
As-tu vu des froideurs quand tu l'en as priée?

FABIAN

Je tremble à vous le dire; elle est...

SÉVÈRE

Quoi?

FABIAN

Mariée.

SÉVÈRE

Soutiens-moi, Fabian; ce coup de foudre est grand,
Et frappe d'autant plus, que plus il me surprend.

ՍԵՒԵՐՈՍ

Իսկ քեզ առ ի՞նչ այդ հեծութիւն եւ հառաչանք 'ի սրտէ .
Ո՞չ եւս արդեօք սիրէ նա զիս , ասա ինձ զայդ յայտնապէս :

ՓԱԲԻԱՆՈՍ

Իցէ՞ն քեզ բանքս հաւատարիմ, մի՛ եւս առ նա երթիցես .
Վեհագունից դու 'ի նըւէր ըզշնորհ սիրոյդ , տէր իմ , ած .
Շատ եւս 'ի Հռոմ իցեն քեզ պարք չըքնաղագեղ սիրուհեաց .
Ազնըւագոյնք 'ի նոցանէ տացեն անձանց երանի ,
Թէ այդքանոյ մեծ իշխանին լիցին սիրոյն արժանի :

ՍԵՒԵՐՈՍ

Քա՛ւ Սեւերեայ թէ նուաստացի յայդ վատութիւն ըմմարդի՝
Արհամարհել ըզՊաւլինէ իբր անարժան իւր բաղդի .
Փափկիկ կանխեաց նա յայդ հանդէս , նըմին նմանել ինձ պարտ է .
Յայդ իսկ միայն սիրեմ ըզփառս , զի արժանի իւր եղէ :
Առ նա , առ նա , փաբիանէ , բանք քո ածեն ինձ տաղտուկ .
Ո՛ն ճեպեսցուք յառըս նորա դընել զիմ բաղդ մեծաշուք .
Զայն 'ի մարտին՝ դէպք 'ի բարի եղեալ՝ գըտի ես յանդգայս
Մի՛նչ զինագրաւ զնայի խընդրել մահ արժանի սիրուհւոյս .
Իւր մեծութիւնս իմ է եւ բարձ , իւր են եւ շնորհք առ կայսեր,
Եւ որ ինչ լիան է զամենայն նորին իսկ ինձ առթեաց սէր :

ՓԱԲԻԱՆՈՍ

Ներեա ինձ , տէր , ասել դարձեալ . մի՛ եւս ըղնա դու տեսցես :

ՍԵՒԵՐՈՍ

Շատ իսկ են արդ բանք պատ 'ի պատ , զիւկն ինձ ասա պարզա-
Մինթէ յաղերս առ նա երթե՞լ եւ զոեր յինէն հովացե՞լ: (պես.

ՓԱԲԻԱՆՈՍ

Զիշխեմ ասել քեզ որ ինչ էն . է նա . . .

ՍԵՒԵՐՈՍ

Եւ զի՞նչ:

ՓԱԲԻԱՆՈՍ

Հարսնացեալ:

ՍԵՒԵՐՈՍ

Զեռն ինձ մատո , փաբիանէ , չանթահարեալ կամ ահա .
Հարուածդ 'ի յիս անակընկալ յոյժ առաւել ծանրանայ :

FABIAN

Seigneur, qu'est devenu ce généreux courage?

SÉVÈRE

La constance est ici d'un difficile usage ;
De pareils déplaisirs accablent un grand coeur;
La vertu la plus mâle en perd toute vigueur;
Et quand d'un feu si beau les âmes sont éprises,
La mort les trouble moins que de telles surprises.
Je ne suis plus à moi quand j'entends ce discours.
Pauline est mariée!

FABIAN

Oui, depuis quinze jours;
Polyeucte, un seigneur des premiers d'Arménie,
Goûte de son hymen la douceur infinie.

SÉVÈRE

Je ne la puis du moins blâmer d'un mauvais choix;
Polyeucte a du nom, et sort du sang des rois:
Faibles soulagements d'un malheur sans remède!
Pauline, je verrai qu'un autre vous possède!
O ciel, qui malgré moi me renvoyez au jour,
O sort, qui redonniez l'espoir à mon amour,
Reprenez la faveur que vous m'avez prêtée,
Et rendez-moi la mort que vous m'avez ôtée!
Voyons-la toutefois, et dans ce triste lieu
Achevons de mourir en lui disant adieu;
Que mon coeur, chez les morts emportant son image,
De son dernier soupir puisse lui faire hommage.

FABIAN

Seigneur, considérez...

SÉVÈRE

Tout est considéré.
Quel désordre peut craindre un coeur désespéré?
N'y consent-elle pas?

FABIAN

Oui, seigneur; mais...

ՓԱԲԻԱՆՈՍ

Զի՞ է քեզ, տէր, ո՞ւր քո վեհանձն արիութիւն ատեւոր :

ՍԵՒԵՐՈՍ

Արիութիւն դըժուարընդել է մահացու աստանօր.
Այսգոյն աղէտք եւ վեհազանց ընկճեն ըզսիրտ աններկուն.
Արուորագոյն առաքինւոյ սատ ըսպառի զօրութիւն.
Սիրտ որ յայսգոյն զամ մի լուցեալ տարփից 'ի բոց գեղանի,
Զար քան ըզմահ իսկ յարկածից ատի հարեալ սասանի:
Ի դըժընդակ բանիցդ 'ի լուր ոչ եւս իշխեմ արդ անձին.
Պաւլինէ հա՞րսն :

ՓԱԲԻԱՆՈՍ

Երիցս հընգեակ տիւք 'ի վերայ ցարդ անցին :
Պոլիկտոս այն 'ի հայկազանց յազնըւագոյն 'ի տոհմից
Ի հարսնութիւն ըզնա ածեալ բերկրի 'նդ նըմա կենակից :

ՍԵՒԵՐՈՍ

Գէթ ոչ անարգ է ընտրութիւնն, անգոսնել զայն կարեմ ո՛չ.
Մեծահամբաւ է Պոլիկտոս յարքայազանցըն բողբոջ.
Այլ դուզնաքեայ սփոփանք իմոց անբուժելի աղետից :
Ո՛հ, Պաւլինէ, ի՞բր 'ի յօտար ըզքեզ 'ի գիրկըս տեսից :
Երկինք, որ զիս ինձ յակամայս 'ի լոյս կենաց դարձուցէր,
Ո՛վ բաղդ, որ ինձ յոյս յանյուսից ետուր դառնալ 'ի նոյն սէր,
Յաւելջիք, օ՛ն, տալ ըզշնորհիդ նըպաստ զոր նախն ինձ ետուք,
Եւ զոր երբեմըն վանեցէք յինէն ըզմահն՝ այսրէն տուք :
Սակայն տեսցուք ըզՊաւլինէ, եւ յաղետիցս 'ի վայրին
Զաչս 'ի մահուն փակեսցուք մութ՝ տալով զողջոյն մեր վերջին.
Անդ 'ի տանել սըրտիս 'ի կայս հոգւոց զայն քաղցըր պատկեր
Հառաչանօք տացէ զյետին մեծարանաց իւր նըւէր :

ՓԱԲԻԱՆՈՍ

Սակայն տեսջիր, ով տէր, խորհեաց...

ՍԵՒԵՐՈՍ

Իմ զամենայն խորհեալ է.
Անձն յուսահատ յորո՞ց, աղէ, 'ի խակութեանց երկիցէ :
Պաւլինէ ո՞չ հաճի ընդ այն :

ՓԱԲԻԱՆՈՍ

Այո, տէր, բայց...

SÉVÈRE

N'importe.

FABIAN

Cette vive douleur en deviendra plus forte.

SÉVÈRE

Et ce n'est pas un mal que je veuille guérir;
Je ne veux que la voir, soupirer, et mourir.

FABIAN

Vous vous échapperez sans doute en sa présence;
Un amant qui perd tout n'a plus de complaisance;
Dans un tel entretien il suit sa passion,
Et ne pousse qu'injure et qu'imprécation.

SÉVÈRE

Juge autrement de moi : mon respect dure encore;
Tout violent qu'il est, mon désespoir l'adore.
Quels reproches aussi peuvent m'être permis?
De quoi puis-je accuser qui ne m'a rien promis?
Elle n'est point parjure, elle n'est point légère;
Son devoir m'a trahi, mon malheur, et son père.
Mais son devoir fut juste, et son père eut raison;
J'impute à mon malheur toute la trahison;
Un peu moins de fortune, et plus tôt arrivée,
Eût gagné l'un par l'autre, et me l'eût conservée;
Trop heureux, mais trop tard, je n'ai pu l'acquérir:
Laisse-la moi donc voir, soupirer, et mourir.

FABIAN

Oui, je vais l'assurer qu'en ce malheur extrême
Vous êtes assez fort pour vous vaincre vous-même.
Elle a craint comme moi ces premiers mouvements
Qu'une perte imprévue arrache aux vrais amants,
Et dont la violence excite assez de trouble,
Sans que l'objet présent l'irrite et le redouble.

SÉVÈRE

Fabian, je la vois.

ՍԵՒԵՐՈՍ

Չէ ինչ փոյթ ։

ՓԱԲԻԱՆՈՍ

Այնու եւ եւըս խըստասցին դըժուարընդել ցաւք հոգւոյդ ։

ՍԵՒԵՐՈՍ

Եւ ոչ իմ այն են կամք բուժել թէ 'ի ցաւոց ցանկացայց ·
Այլ տեսանել եւեթ ըզնա, անձկաւ նորին թող մեռայց ։

ՓԱԲԻԱՆՈՍ

Այլ 'ի տեսիլ նորին չիցես ոչ եւս անձին քում իշխան ·
Յուսակորոյս սէր չըգիտէ ոչ եւս զօրէն եւ զարժան ·
Ըզխանդակաթ խօսիցն ըզհետ 'ի կրիցն անկեալ 'ի հրապոյր,
Տայ ըզլեզուն 'ի թըշնամանս եւ զանիծից ժայթքէ հուր ։

ՍԵՒԵՐՈՍ

Այլազգ զինէն կարծիք են քեզ․ նա մեծարոյ է ինձ դեռ ·
Սիրտ իմ թէպէտ եւ յուսահատ, վառ 'ի նորին է 'ի սէր ·
Եւ ի՞ւ իւիք մարթ իցէ զնա յանդիմանել անիրաւ ·
Ընդ ո՞ր մեղաց դատել՝ երբ չիք նորին խոստումն ինձ 'ի գրաւ ·
Ոչ յեղյեղուկ գըտաւ երբէք, ոչ երդմնազանց ըստ հարկին ·
Պատշաճք պարտուցն եւ հայր նորա եւ բաղդն իմ ինձ նենգեցին,
Բայց եւ արդար պարտք իւր էին եւ իրաւունք հօր նորա ։
Իմոց բնաւից չարեացապարտ է միայն բաղդն իմ դըժնեայ ·
Թէ նուազ ինձ բաղդն իմ յաջողէր, այլ փոքըր մի վաղագոյն,
Միով ըզմիւսն ածեալ յիմ կամս, պահէր ըզսէրն ինձ նորուն ·
Յոյժ երջանիկ, այլ տարաժամ բաղդիւս՝ յինէն նա կորեաւ ·
Թող ինձ ապա, տեսից ըզնա, անձկումն եղէց կենաղըաւ ։

ՓԱԲԻԱՆՈՍ

Այո, երթայց ասել նըմա զի եւ յաղէտըդ յետին
Է զօրութիւն դեռ եւս 'ի քեզ մարտընչելոյ ընդ անձին ։
Խիթայ եւ ինքն իսկ 'ի նախկին թափոյ վըշտին դըրդմանէ,
Զոր յեղակարծ կորուստ 'ի սիրտ սիրեցողին արկանէ,
Ոյր բըռնութիւն շատ է յուզել վըրդով յոգի վըշտակիր
Առանց գալոյ եւ սիրելոյն տեսլեամբ եւ եւս 'ի գըրգիռ ։

ՍԵՒԵՐՈՍ

Նա ինքն ահա, փարիանէ ։

FABIAN

Seigneur, souvenez-vous...

SÉVÈRE

Hélas! elle aime un autre, un autre est son époux.

SCÈNE II.

SÉVÈRE, PAULINE, STRATONICE, FABIAN.

PAULINE

Oui, je l'aime, Sévère, et n'en fais point d'excuse;
Que tout autre que moi vous flatte et vous abuse,
Pauline a l'âme noble, et parle à coeur ouvert.
Le bruit de votre mort n'est point ce qui vous perd;
Si le ciel en mon choix eût mis mon hyménée,
A vos seules vertus je me serais donnée,
Et toute la rigueur de votre premier sort
Contre votre mérite eût fait un vain effort;
Je découvrais en vous d'assez illustres marques
Pour vous préférer même aux plus heureux monarques:
Mais puisque mon devoir m'imposait d'autres lois,
De quelque amant pour moi que mon père eût fait choix,
Quand à ce grand pouvoir que la valeur vous donne
Vous auriez ajouté l'éclat d'une couronne,
Quand je vous aurais vu, quand je l'aurais haï,
J'en aurais soupiré, mais j'aurais obéi,
Et sur mes passions ma raison souveraine
Eût blâmé mes soupirs, et dissipé ma haine.

SÉVÈRE

Que vous êtes heureuse! et qu'un peu de soupirs
Fait un aisé remède à tous vos déplaisirs!
Ainsi, de vos désirs toujours reine absolue,
Les plus grands changements vous trouvent résolue;
De la plus forte ardeur vous portez vos esprits
Jusqu'à l'indifférence, et peut-être au mépris;
Et votre fermeté fait succéder sans peine
La faveur au dédain, et l'amour à la haine.

ՓԱԲԻԱՆՈՍ

Յուշ լիցի քեզ, Տէր, յիշեա…

ՍԵՒԵՐՈՍ

Երդուկ լինել, զայլ ոք սիրէ, այլ ոք նորին է փեսայ:

ՏԵՍԻԼ Բ.

ՍԵՒԵՐՈՍ, ՊԱՒԼԻՆԷ, ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ, ՓԱԲԻԱՆՈՍ

ՊԱՒԼԻՆԷ

Այո, զայլ ոք սիրեմ, Սեւեր, ոչ թանգուցեմ իսկ զայն քեզ.
Շրնթեն քեզ այլք եւ փաղաքուշ բանիւք խաբեն, այլ ոչ ես.
Պաւլինեայ սիրտն ազնուախոհ քեզ հոլանի է ահա:
Ոչ զոր կարծես՝ մահուդ շռինդն աղէտաբեր այն քեզ կայ.
Եթէ երկինք իմ փեսային զիս առնէին ընտրող տէր,
Քեզ միայնոյ առաքինուդ Պաւլինէ զանձն ընծայէր.
Եւ բաղդն ոսոխ 'ի յիւրն համայն զինեալ 'ի ժլատ խըստութիւն,
Ի զուր ընդդէմ քոյ արժանեաց թափեալ ըզջան գործէր գուն.
Շատ իսկ 'ի քեզ նըկատեալ տիպս առաքինի լաւութեանց,
Նախամեծար առնէի զքեզ եւ արքայից վեհազանց.
Բայց զի պարտուց պատշաճք օրէնս այլազգ առ իս սահմանեն,
Զոր ոք եւ հայրն իմ հրամայէր ընտրեալ փեսայ ինձ յիւրմէն,
Թէպէտ 'ի փառս իշխանութեանդ, որ արութեանց քոց է անկ,
Զարքունական թագին ճաճանչ յաւելուիր եւ զպարծանք,
Թէպէտ սիրով քեզ կըցորդեալ, թէպէտ ըզմիւսն ատէի,
Լուռ 'ի հառաչ յոգւոյ հանեալ, բայց հրամանացն անսայի,
Եւ տարփանաց խանդից սըրտիս բանն յիս գոլով գերազանց,
Ըզհառաչանս լռեցուցեալ՝ առելութեան դընէր սանձ:

ՍԵՒԵՐՈՍ

Ո՜հ, երանի՜ քեզ, զի թեթեւ ինչ հառաչանք 'ի սըրտէ,
Ցաւոց հոգւոյդ ամենայնոյ բաւեղանի պատրաստէ.
Ա՞յդպէս ուրեմն ըղձից սըրտիդ ամենիշխան դու դըշխոյ
Դըժուարընդել կըրից 'ի քեզ փոփոխմանց գոս 'ի վերոյ.
Սիրաբորբոք բոց 'ի քոյին վառեալ 'ի սիրտ եւս քան զեւս,
Կաս դու անխըռով իբր անզգայ, արհամարհոտ իսկ թերեւս.
Եւ անսասան քո պընդութեան թեթեւ թըւի եւ ընդել
Ըզմեծարանս յանարգութիւն, եւ զաեք 'ի քէն փոխարկել:

Qu'un peu de votre humeur ou de votre vertu
Soulagerait les maux de ce coeur abattu!
Un soupir, une larme à regret épandue
M'aurait déjà guéri de vous avoir perdue;
Ma raison pourrait tout sur l'amour affaibli,
Et de l'indifférence irait jusqu'à l'oubli;
Et, mon feu désormais se réglant sur le vôtre,
Je me tiendrais heureux entre les bras d'une autre.
O trop aimable objet, qui m'avez trop charmé,
Est-ce là comme on aime, et m'avez-vous aimé?

PAULINE

Je vous l'ai trop fait voir, seigneur; et si mon âme
Pouvait bien étouffer les restes de sa flamme,
Dieux, que j'éviterais de rigoureux tourments!
Ma raison, il est vrai, dompte mes sentiments:
Mais, quelque autorité que sur eux elle ait prise,
Elle n'y règne pas, elle les tyrannise;
Et, quoique le dehors soit sans émotion,
Le dedans n'est que trouble et que sédition:
Un je ne sais quel charme encor vers vous m'emporte;
Votre mérite est grand, si ma raison est forte:
Je le vois encor tel qu'il alluma mes feux,
D'autant plus puissamment solliciter mes voeux
Qu'il est environné de puissance et de gloire,
Qu'en tous lieux après vous il traîne la victoire,
Que j'en sais mieux le prix, et qu'il n'a point déçu
Le généreux espoir que j'en avais conçu.
Mais ce même devoir qui le vainquit dans Rome,
Et qui me range ici dessous les lois d'un homme,
Repousse encor si bien l'effort de tant d'appas,
Qu'il déchire mon âme, et ne l'ébranle pas.
C'est cette vertu même, à nos désirs cruelle,
Que vous louiez alors en blasphémant contre elle:
Plaignez-vous-en encor; mais louez sa rigueur
Qui triomphe à la fois de vous et de mon coeur,
Et voyez qu'un devoir moins ferme et moins sincère
N'aurait pas mérité l'amour du grand Sévère.

SÉVÈRE

Ah! madame, excusez une aveugle douleur
Qui ne connaît plus rien que l'excès du malheur:

Մասն ինչ յանկարծ քոյդ բնութե՛ն կամ թէ արդեօք լռութե՛ն
Եթէ սփոփէր ըզլըքելոյս սիրտ յաղխիցս անսպառման ,
Հառաչ մի լուռ եւ արտասուաց շիթ մի յաչաց թէ հոսէր ,
Վա՛ղ բըժըշկէր ըզզըրկելոյս ՚ի քէն ըզսիրտ կարեվէր .
Բանն յիս ՚ի կամս իւր նըւաճէր ըզսէրն անկեալ ՚ի յուժոյ .
Եւ զոր ըզգայրն իւր անըզգայ հանէր իսկ զայն ՚ի յուշոյ .
Ապա եւ իմ քոց տարփանաց բերեալ նախանձ աստըւածն ,
Երանեցից զանձն իմ գըգուեալ ՚ի ծոց սիրոյ օտարին :
Ո՛վ դու սըրտիս սէր ցանկալի , որ զիս ՚ի գեղ քո հարեր ,
Ա՛յդ սիրելոյ լցեն օրէնք , եւ բնաւ դու զիս սիրեցե՞ր :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Շատ իսկ ցուցի քեզ զայն , Սեւեր , եւ թէ կարող ինչ էի
Նա եւ զբոցոյն խարոյկ ՚ի սպառ շիջուցանել ՚ի սըրտի ,
Բա՛րէ , յորո՛ց անձն իմ ապրէր ՚ի յոգեսպառ հեծութեանց :
Բանն յիս, այո, նուաճէ ըզթափ կըրիցն յանդուգն յարձակմանց ,
Բայց եւ համայն իշխանութեամբն որով զըսպէն ըզնոսա ,
Բըռնակալէ նոցին եւ ոչ արքայակերպ տիրանայ .
Վէր ՚ի վերոյ թէպէտ թըւի ՚ի կերպարան անվըրդով ,
Այլ ՚ի ներքոյ յուզի սաստիկ մեծ ՚ի պայքար եւ ՚ի խռով :
Հրապոյրք իմն ոչ գիտեմ զիա՛րդ առեալ ձըգեն զիս առ քեզ .
Թէ բանն ՚ի յիս է մեծազօր , այլ արժանիք քո մեծ եւս .
Եւ ըզՍեւեր՝ որ յիս ըզխանդն էարկ՝ դարձեալ տեսանեմ
Հըզօրագոյն եւս ՚ի հրապոյրս աճել յորդոր ինձ ՚ի դէմ ,
Իշխանական փառօք եւ պերճ պատուով առեալ նոր ճաճանչ ,
Եւ յաղթանակս ամենուրեք ըզհետ ձըգեալ մեծասքանչ .
Քաջ իսկ գիտեմ զնոցին կըշիռ , եւ Սեւերոս ոչ խաբեաց
Զոր յայնցանէ կալեայ ես յոյս բազմաբեղուն արգասեաց :
Այլ որ երբեմն զիս պարտուց պատշաճք ՚ի Հռոմ պընդեցին ,
Եւ որք աստէն ընդ օրինօք նուաճեն զիս հօր հրամանին ,
Նոքին եւ արդ ջըրեն զազդու հրապուրանաց զօրութիւն ,
Որ կեղեքէ ուժգին՝ այլ ոչ դըրդուէ զըսրտիս պընդութիւն :
Առաքինի այս այն պատշաճք են անողոքք առ սէր մեր ,
Զորոց բողոք կալեալ քո անդ՝ բայց եւ գովել գովեցեր .
Ըզնոյն բողոք կալջիր եւ արդ , այլ զխըստութիւն գովեա զայն ,
Որ զըքեզն եւ զիս զուգապատիւ դընէ կըրիցս յաղթական .
Եւ խորհեաց քաջ զի սիրտ նենգոտ եւ ՚ի պարտս իւր յերերի
Չէր արժանի ժառանգելոյ ըզսէր մեծին Սեւերի :

ՍԵՒԵՐՈՍ

Ներեա , վեհանձն ինձ տիկին , ո՛հ , ցաւք զիս առնեն թերատես ,
Եւ չըթողուն ինչ տեսանել բաց յաղխիցս աղեկէզ .

Je nommais inconstance, et prenais pour un crime,
De ce juste devoir l'effort le plus sublime.
De grâce, montrez moins à mes sens désolés
La grandeur de ma perte, et ce que vous valez;
Et, cachant par pitié cette vertu si rare,
Qui redouble mes feux lorsqu'elle nous sépare,
Faites voir des défauts qui puissent à leur tour
Affaiblir ma douleur avecque mon amour.

PAULINE

Hélas! cette vertu, quoiqu'enfin invincible,
Ne laisse que trop voir une âme trop sensible.
Ces pleurs en sont témoins, et ces lâches soupirs
Qu'arrachent de nos feux les cruels souvenirs:
Trop rigoureux effets d'une aimable présence
Contre qui mon devoir a trop peu de défense!
Mais si vous estimez ce vertueux devoir,
Conservez-m'en la gloire, et cessez de me voir.
Épargnez-moi des pleurs qui coulent à ma honte;
Épargnez-moi des feux qu'à regret je surmonte;
Enfin épargnez-moi ces tristes entretiens,
Qui ne font qu'irriter vos tourments et les miens.

SÉVÈRE

Que je me prive ainsi du seul bien qui me reste!

PAULINE

Sauvez-vous d'une vue à tous les deux funeste.

SÉVÈRE

Quel prix de mon amour! quel fruit de mes travaux!

PAULINE

C'est le remède seul qui peut guérir nos maux.

SÉVÈRE

Je veux mourir des miens; aimez-en la mémoire.

PAULINE

Je veux guérir des miens; ils souilleraient ma gloire.

Զայդ քոյին ծիղն առաքինի պարտուցդ 'ի փորձ հանդիսից
Համարել քեզ 'ի յանցանս, եւ յեղյեղուկ թուէիր ինձ։
Մի, աղաչեմ, մի դու ցաւոց սրտիս եւ եւս 'ի զայրոյթ
Յայտներ ըղձանք ինձ ըզկորուստ եւ ըզկըշիռ արժանւոյդ.
Այլ քօղարկեալ կարեկցութեամբ ըզքո չըքնաղ զօրութիւն,
Որ յանջատելըն զիս 'ի քէն վառէ սիրոյդ ուժգնագոյն,
Արա հանդէս ինձ թերութեանց, եւ կարիցեմ մանաւանդ
Սփոփել ցաւոցս ըզխըստութիւն եւ ըզսիրոյս մեղմել խանդ։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Է զօրութիւնն յիս աններկուն 'ի տոկ, այո, այլ եղո՜ւկ,
Ոչ կարէ՛ նա ծածկել 'ի սպառ ըզյոյզըս կրից եւ զաղմուկ.
Զայն քեզ արտօսր իմ յայտ առնէ, զայն հեծութի՛ և թառանչ
Զոր վերբերէ յինէն սիրոյ դառն յիշատակ մըշտատանջ.
Դառնակըսկիծ արգասիք այսըր սիրատարփ տեսութեան,
Յորմէ չկարեմ գոլ անձնապահ որչափ ինձ պարտն է ու արժան։
Այլ թէ իցէ քեզ մեծարոյ այս սըրբազան զօդից պարտ,
Մի՛ զնորին փառս յինէն կապտեր, արա տեսլեանդ ինձ աւարտ։
Խնայեա յաչացս իմ զարտասուս որք 'ի կորանս ինձ հոսեն,
Ի խանդ սիրոյս խնայեա յըմբոստ եւ ապըստամբ առ յինէն.
Խնայեա եւ յայս բազմավըտանգ զըուցատրութիւն տըխրական,
Որ յերկոցունցս իսկ յաճախեն 'ի սիրտ ըզցաւս անպայման։

ՍԵՒԵՐՈՍ

Այդպէս միակ 'ի սփոփանաց որ ինձ մընայն զի՞ս զըրկես։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Խոյս 'ի վտանգէս տուր տեսութեանս աղխտաբեր ինձ եւ քեզ։

ՍԵՒԵՐՈՍ

Իսկ զի՞նչ սիրոյս իմ փոխարէն, ո՞ր մըրցանակ վաստակոց։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Միայն դարման է զօրաւոր առ 'ի բուժել ըզմեր խոց։

ՍԵՒԵՐՈՍ

Ես 'ի խոցոյս ըզմահ խընդրեմ. քեզ քաղցրացի միշտ իմ սէր։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ես 'ի խոցոյս բուժիլ խընդրեմ, փառացս անձէ այն ըստուեր։

SÉVÈRE

Ah! puisque votre gloire en prononce l'arrêt,
Il faut que ma douleur cède à son intérêt.
Est-il rien que sur moi cette gloire n'obtienne?
Elle me rend les soins que je dois à la mienne.
Adieu: je vais chercher au milieu des combats
Cette immortalité que donne un beau trépas,
Et remplir dignement, par une mort pompeuse,
De mes premiers exploits l'attente avantageuse,
Si toutefois, après ce coup mortel du sort,
J'ai de la vie assez pour chercher une mort.

PAULINE

Et moi, dont votre vue augmente le supplice,
Je l'éviterai même en votre sacrifice;
Et, seule dans ma chambre enfermant mes regrets,
Je vais pour vous aux dieux faire des voeux secrets.

SÉVÈRE

Puisse le juste ciel, content de ma ruine,
Combler d'heur et de jours Polyeucte et Pauline!

PAULINE

Puisse trouver Sévère, après tant de malheur,
Une félicité digne de sa valeur!

SÉVÈRE

Il la trouvait en vous.

PAULINE

Je dépendais d'un père.

SÉVÈRE

O devoir qui me perd et qui me désespère!
Adieu, trop vertueux objet, et trop charmant.

PAULINE

Adieu, trop malheureux et trop parfait amant.

ՍԵՒԵՐՈՍ

Ո՛հ, զի քո փառք զայդ հրամայեն, տացեն տեղի ցաւք իմ քեզ.
Փառաց քոց զի՞նչ կարեմ ժխտել, որ եւ ընդ փառս իմ խնամես:
Կաց դու ողջամբ. ես դիմագրաւ երթամ 'ի մարտ՝ տարփաւոր
Անմահութեան, զոր հայթայթէ մահ գեղեցիկ անդանօր,
Եւ մեծաշուք մահուն փառօք ածել պըսակ վայելուչ
Իմոց նախկին քաջարութեանցս 'ի յարդասիս թաթաւուչ,
Եթէ կայցէ իսկ 'ի յիս յետ օրհասաբեր հարուածոյդ
Դեռ եւըս շունչ կենդանութեան գոլ ինձ մահու հետամուտ:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Եւ Պաւլինէ, որ յերեւաց քոց ցաւք 'ի սիրտ իւր յորդեն,
Ի կենազրաւ իսկ 'ի զոհից խուսափեսցէ առ 'ի քէն.
Եւ յառագաստ իւր մենացեալ աղխողորմ 'ի մըրմունջ
Աղաչաւոր դից վասըն քո հեղցէ աղերս սըրտառուչ:

ՍԵՒԵՐՈՍ

Արդարադատ երկինք իցէ՛ հաշտեալ 'ի սպանդ իմ մահուս
Եւ Պօղիկտեայ եւ Պաւլինեայ յաւելցէ ամս 'ի յաւուրս:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Իցէ՛ Սեւեր յետ այսքանեաց հասեալ չարեացըն զկըրեւ
Արդէ կըշիռ ըստ արժանեացն երջանկութիւն յարատեւ:

ՍԵՒԵՐՈՍ

Ես այնմ 'ի քէն ակն ունէի:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Դուստր էի ես ոչ ազատ:

ՍԵՒԵՐՈՍ

Ո՛վ դառն օրէնք պարտուց, որ զիս կորուսանեն յուսահատ:
Ողջամբ մնասջիր, առաքինիդ դու յոյժ, եւ յոյժ սիրելի:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ողջամբ գնասջիր, վատաբաղդիկդ յոյժ եւ սիրող տարփելի:

SCÈNE III.

PAULINE, STRATONICE.

STRATONICE

Je vous ai plaints tous deux, j'en verse encor des larmes;
Mais du moins votre esprit est hors de ses alarmes:
Vous voyez clairement que votre songe est vain;
Sévère ne vient pas la vengeance à la main.

PAULINE

Laisse-moi respirer du moins, si tu m'as plainte:
Au fort de ma douleur tu rappelles ma crainte;
Souffre un peu de relâche à mes esprits troublés,
Et ne m'accable point par des maux redoublés.

STRATONICE

Quoi! vous craignez encor?

PAULINE

Je tremble, Stratonice;
Et, bien que je m'effraie avec peu de justice,
Cette injuste frayeur sans cesse reproduit
L'image des malheurs que j'ai vus cette nuit.

STRATONICE

Sévère est généreux.

PAULINE

Malgré sa retenue,
Polyeucte sanglant frappe toujours ma vue.

STRATONICE

Vous voyez ce rival faire des voeux pour lui.

PAULINE

Je crois même au besoin qu'il serait son appui:
Mais, soit cette croyance ou fausse, ou véritable,

ՏԵՍԻԼ Գ.

ՊԱՒԼԻՆԷ, ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Ընդ ձեզ կացեալ ես ողբայի, եւ աչք իմ դեռ արտասուեն.
Բայց գոնեայ արդ սիրտ քո հանդեաւ յերկիւղալից աղմկէն.
Տեսեր ինքնին արդ յայտնապէս զի են երազքդ ընդունայն,
Եւ Սեւեր ոչ գայ վրիժառու շաղախել զաջ իւր յարեան:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Եթէ լցէ քո գութ ընդ իս, գոնեայ սթափել ինձ թողցես.
Զի՞ ինձ 'ի յուշ 'ի յեռամդան ցաւոց զերկիւղ իմ ածես.
Ամբոխելոյ հոգւոյս 'ի կրից վայրիկ մի դէթ արա դուլ,
Եւ մի թափեր զոգիս՝ ցաւոց ցաւս 'ի վերայ յաւելուլ:

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Եւ զանգիտե՞ս դու տակաւին:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ստրատոնիկէ, երկընչիմ.
Եւ թէ լցէ իսկ՝ զի չլցէ իրաւացի երկիւղ իմ,
Այլ տարապարտ իսկ այն երկիւղ միշտ ինձ բերէ 'ի պատկեր
Զարհուրելի տեսիլն աղէտալ ինձ յերազի զայս գիշեր:

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Այլ մեծախոհ է Սեւերոս:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Թէ եւ նա կրիցէ ժուժկալ,
Այլ յարենէ ինձ 'ի տեսիլ գայ Պողիկտոս շաղախեալ:

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Այժմ իսկ լուար որպէս բարիս նախանձորդին իւր մաղթէր:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ի տալ հարկին աջ եւս 'ի նպաստ կարկառեսցէ մարդասէր.
Թէ հաւատեաւ զայս գիտիցեմ եւ թէ խարիմ 'ի կարծիս,

Son séjour en ce lieu m'est toujours redoutable;
A quoi que sa vertu puisse le disposer,
Il est puissant, il m'aime, et vient pour m'épouser.

SCÈNE IV.

POLYEUCTE, NÉARQUE, PAULINE, STRATONICE.

POLYEUCTE

C'est trop verser de pleurs; il est temps qu'ils tarissent:
Que votre douleur cesse, et vos craintes finissent;
Malgré les faux avis par vos dieux envoyés,
Je suis vivant, madame, et vous me revoyez.

PAULINE

Le jour est encor long; et, ce qui plus m'effraie,
La moitié de l'avis se trouve déjà vraie;
J'ai cru Sévère mort, et je le vois ici.

POLYEUCTE

Je le sais; mais enfin j'en prends peu de souci.
Je suis dans Mélitène; et, quel que soit Sévère,
Votre père y commande, et l'on m'y considère;
Et je ne pense pas qu'on puisse avec raison
D'un coeur tel que le sien craindre une trahison:
On m'avait assuré qu'il vous faisait visite,
Et je venais lui rendre un honneur qu'il mérite.

PAULINE

Il vient de me quitter assez triste et confus;
Mais j'ai gagné sur lui qu'il ne me verra plus.

POLYEUCTE

Quoi! vous me soupçonnez déjà de quelque ombrage?

PAULINE

Je ferais à tous trois un trop sensible outrage.
J'assure mon repos, que troublent ses regards:
La vertu la plus ferme évite les hasards;
Qui s'expose au péril veut bien trouver sa perte:

Սակայն գալուստ նորա այսրէն միշտ արհաւիրս ազդէ ինձ ։
Առաքինին յոր կոյս եւ սիրտ իւր շրջեսցէ զակնարկիս ,
Է՛նա հզօր միշտ տարփածու , եւ գայ 'ի հարսն առնուլ զիս ։

ՏԵՍԻԼ Դ․

ՊՈԼԻԿՏՈՍ , ՆԷԱՐԽՈՍ , ՊԱՒԼԻՆԷ , ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Շատ իսկ հեղեր դու արտասուս , արդ սրբեսջիր զաչըս քո ․
Փարատեսցին սրտիդ քո ցաւք , զերկիւղ քոյին լռեսցո ․
Ահա ընդդէմ նախազդեցիկ գուշակութեանց դիցն առ քեզ
Դառնամ ողջամբ այսրէն , տիկին , եւ զիս դարձեալ տեսանես ։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Դեռ աւուր կայ , եւ ինձ երկիւղ եւըս քան զեւս յաճախէ ,
Ի տեսանել զելս 'ի կատար գուշակութեանցն ըստ մասնէ ․
ԶՍեւեր մեռեալ ես կարծէի , արդ տեսանեմ ասա ըզնա ։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Գիտեմ ես զայն , բայց ոչ մեծ ինչ մեզ 'ի նմանէ երկիւղ կայ ։
Ի Մելիտին Հայոց կամք աստ ․ իցէ Սեւեր որ ինչ էն ,
Բայց հայր քո աստ իշխէ , եւ ընաւ որեարս յինէն ակն ածեն ․
Չիք իսկ տեղի , որպէս կարծեմ , մեզ երկիւղի զաւանաց ,
Զի Սեւերեայ սիրտ այնպիսի չէ , ընդունակ չէ իսկ այնց ․
Նա այժմ առ քեզ եկաւորէ , որպէս լըւայ հաւաստի ,
Եւ փութացայ այսր 'ի պատիւ նորա ըստ իւրն արժանի ։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Արդ իսկ յինէն մեկնեալ տըխուր եւ գնաց 'ի բաց այլ յայլմէ ․
Եւ զի մի եւըս զիս տեսցէ՝ խոստումն առի ես յիւրմէ ։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Վասն էր ․ յինէ՞ն ինչ խիթացեր կասկած ըզքէն ունելոյ ։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Քաւ լիցի դնել զայդ նախատինս երեցունցս իսկ յոյժ ազդոյ ։
Ամբոխելումս 'ի տես նորին զայդ ես խըղճամ ինձ կալայ ․
Ժուժկալութիւն եւս ամրակուռ յար 'ի վտանգաց տեղի տայ ․
Որ անըզգոյշ դիմագրաւի , կորուս[illegible]

ՍՈՒՐԲ ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ST. NERSES SHNORHALI
LIBRARY
ARMENIAN PRELACY

Et, pour vous en parler avec une âme ouverte,
Depuis qu'un vrai mérite a pu nous enflammer,
Sa présence toujours a droit de nous charmer.
Outre qu'on doit rougir de s'en laisser surprendre,
On souffre à résister, on souffre à s'en défendre;
Et, bien que la vertu triomphe de ces feux,
La victoire est pénible, et le combat honteux.

POLYEUCTE

O vertu trop parfaite, et devoir trop sincère,
Que vous devez coûter de regrets à Sévère!
Qu'aux dépens d'un beau feu vous me rendez heureux!
Et que vous êtes doux à mon coeur amoureux!
Plus je vois mes défauts et plus je vous contemple,
Plus j'admire . . .

SCÈNE V.

POLYEUCTE, PAULINE, NÉARQUE, STRATONICE, CLÉON.

CLÉON

Seigneur, Félix vous mande au temple;
La victime est choisie, et le peuple à genoux;
Et pour sacrifier on n'attend plus que vous.

POLYEUCTE

Va, nous allons te suivre. Y venez-vous, madame?

PAULINE

Sévère craint ma vue, elle irrite sa flamme;
Je lui tiendrai parole, et ne veux plus le voir.
Adieu: vous l'y verrez; pensez à son pouvoir,
Et ressouvenez-vous que sa faveur est grande.

POLYEUCTE

Allez, tout son crédit n'a rien que j'appréhende;
Et, comme je connais sa générosité,
Nous ne nous combattrons que de civilité.

Եւ զի յայտնի եւըս կալայց խօսել ընդ քեզ 'ի սըրտէ ,
Որ յարժանեացն որք 'ի հրապոյրս գերէն ըզմեզ յիւրն 'ի սէր ,
Տեսիլ նորա հըզօր է միշտ առ 'ի զսարխըն պընդել :
Թող զառաջին շառագունանըս պարտութեանն անըզգոյշ,
Տագնապ մեծ եւս 'ի ժուժկալէըն է , 'ի խոյս տալ տագնապ յոյժ .
Եւ թէպէտ սիրտ առաքինի լցէ 'ի կրիցն անըրկուն ,
Այլ յաղթանակ է դըժուարին , ամօթապարտ յաղթութիւն :

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Առաքինիդ դու գերազանց , հաւատարիմ պարտուց քոց ,
Որո՞ց արդեօք դու Սեւերի խցես 'ի կշիռ լեալ ցաւոց .
Երջանկութիւն դու ինձ հնարիս 'ի զոհ սիրոյդ անուշից ,
Եւ որպէս զի քաղցրիկ ես դու սըրտիս 'ի ծրար անձկալից :
Քանիցս ընդ քեզ առնում դարձեալ ըզթերութիւնս իմ 'ի զնին ,
Առաւել դու վեհ երեւիս ...

ՏԵՍԻԼ Ե·

ՊՈԼԻԿՏՈՍ , ՊԱՒԼԻՆԷ , ՆԷԱՐԽՈՍ , ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ , ԿԼԷՈՎՆ

ԿԼԷՈՎՆ

փութա , քեզ , տէր , առ բագնին (անդ
Մըհեայ փեղկըս , ըսպասք պատրաստ կան , եւ ամբոխն 'ի գուշա
Քում միայնոյ մնայ գալըստեան զի մատիցէ զոհն 'ի սպանդ :

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Երթ դու , և զհետ քո գամք և մեք : Գա՞ս և դու անդըր , տիկին :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Սեւեր յինէն արդ խուսափէ , ցաւք իւր ինեւ զայրացին .
Հաւատարիմ կամ 'ի խոստմանս ոչ հանդիպել իւր տեսոյն :
Բարեաւ դու մնա , տեսցես զինքն անդ . յո՜շ քեզ նորայն զօրուի ,
Եւ թէ քանի փառօք պատուեալ 'ի շնորհս լցէ՝ քաջ տեսցես :

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Երթ , զօրութիւն նորա այն մեծ ոչ երկիւղի ինչ է մեզ .
Քաջածանօթ գոյ ինձ արդ վեհ եւ մեծախոհ սիրտն ազնիւ .
Մըրցանք ոչ այլ ինչ լիցին մեզ՝ բայց յիրերաց 'ի պատիւ :

SCÈNE VI.

POLYEUCTE, NÉARQUE.

NÉARQUE

Où pensez-vous aller ?

POLYEUCTE

Au temple, où l'on m'appelle.

NÉARQUE

Quoi ! vous mêler aux voeux d'une troupe infidèle !
Oubliez-vous déjà que vous êtes chrétien ?

POLYEUCTE

Vous par qui je le suis, vous en souvient-il bien ?

NÉARQUE

J'abhorre les faux dieux.

POLYEUCTE

Et moi, je les déteste.

NÉARQUE

Je tiens leur culte impie.

POLYEUCTE

Et je le tiens funeste.

NÉARQUE

Fuyez donc leurs autels.

POLYEUCTE

Je les veux renverser,
Et mourir dans leur temple, ou les y terrasser.
Allons, mon cher Néarque, allons aux yeux des hommes
Braver l'idolâtrie, et montrer qui nous sommes :
C'est l'attente du ciel, il nous la faut remplir ;
Je viens de le promettre, et je vais l'accomplir.
Je rends grâces au Dieu que tu m'as fait connaître

ՏԵՍԻԼ Զ․

ՊՈԼԻԿՏՈՍ, ՆԷԱՐԽՈՍ

ՆԷԱՐԽՈՍ

Յո՞ դիմեալ գնաս ։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ի տաճար անդր ուր ինձ 'ի զոհն ակն ունին ։

ՆԷԱՐԽՈՍ

Եւ խառնեսցի՞ս դու 'ի նըւէրս ընդ ամբարիշտ խուժանին․
Քեզ մոռացո՞նք այդպէս եղեն զի քրիստոնեայ այժմիկդ ես ։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Մատակարար դու ինձ շնորհին կացեալ՝ զայն քաջ յիշեսցես ։

ՆԷԱՐԽՈՍ

Գարշիմ մերժիմ ես 'ի կռոց ։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Գարշելիք են նոյնք եւ ինձ ։

ՆԷԱՐԽՈՍ

Պաշտօն անարգ եւ ամպարիշտ ։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Եւ դըժոխոց հընարք պիղծ ։

ՆԷԱՐԽՈՍ

Խոյս տուր ապա դու 'ի բագնեաց ։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Արկից ես զայնս 'ի կործան․
Կամ մեռայց անդ 'ի մեհենին, կամ զայնս ոտից տաց կոխան ։
Ե՛կ, սիրելիդ իմ Նէարխոն, եկ 'ի հանդէս ելանեմք
Խայտառակել դիցն ըզպաշտօն եւ ցուցանել ո՞յք իցեմք ։
Այժմ 'ի մէնջ ակն ունին երկինք, պարտ է 'ի գլուխ զայն ածել․
Դեռ եւս ըղնոյն ես խոստացայ, եւ արդ երթամ կատարել ։
Յոյժ շնորհապարտ եմ Աստուծոյն, ում քեւ եղէ ես գիտակ,

De cette occasion qu'il a sitôt fait naître,
Où déjà sa bonté, prête à me couronner,
Daigne éprouver la foi qu'il vient de me donner.

NÉARQUE

Ce zèle est trop ardent, souffrez qu'il se modère.

POLYEUCTE

On n'en peut avoir trop pour le Dieu qu'on révère.

NÉARQUE

Vous trouverez la mort.

POLYEUCTE

Je la cherche pour lui.

NÉARQUE

Et si ce coeur s'ébranle?

POLYEUCTE

Il sera mon appui.

NÉARQUE

Il ne commande point que l'on s'y précipite.

POLYEUCTE

Plus elle est volontaire, et plus elle mérite.

NÉARQUE

Il suffit, sans chercher, d'attendre et de souffrir.

POLYEUCTE

On souffre avec regret, quand on n'ose s'offrir.

NÉARQUE

Mais dans ce temple enfin la mort est assurée.

POLYEUCTE

Mais dans le ciel déjà la palme est préparée.

NÉARQUE

Par une sainte vie il faut la mériter.

Որ անպատումըն բարութեամբ կազմ 'ի կապել ինձ պըսակ՝
Զայս վաղ ընդ փոյթ հաճեցաւ տալ պատեհ չըքնաղ առ 'ի փործ
իւրոյ առ իս ձըրիատուր նորոյ շնորհին հաւատոյ:

ՆԷԱՐԽՈՆ

Յոյժ է վառումըն նախանձուդ, անսա, դիր այնըմ պայման:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ո՞ր ճըշմարտին Աստուծոյ չափ է նախանձուն եւ պայման:

ՆԷԱՐԽՈՆ

Ի մահ անձին դիմագրաւես:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Մեռայց առ սէր իւր ըղձիւք:

ՆԷԱՐԽՈՆ

Իսկ զի՞նչ թէ սիրտ քո սասանի:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ինքըն լիցի ինձ նեցուկ:

ՆԷԱՐԽՈՆ

Չեն նորա կամք մեզ անձնամատն երթալ 'ի մահ վայրապար:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Յոյժ առաւել է պատուական մահ յոր դիմէ ոք յօժար:

ՆԷԱՐԽՈՆ

Շատ է սպասել մահու եւ կրել, չէ պարտ գոլ այնմ 'ի խընդիր:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Որ զանգիտէն դիմագրաւել՝ լիցի նմա մահ վըշտակիր:

ՆԷԱՐԽՈՆ

Այլ մահ անշուշտ 'ի տաճարի անդ դարանեալ քեզ մընայ:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Այլ ինձ անշուշտ արդէն յերկինս անդ յաղթանակ պատրաստ
(կայ:

ՆԷԱՐԽՈՆ

Զայն մեզ 'ի ճիգն առաքինի վարուց օրէն է ունել:

POLYEUCTE

Mes crimes, en vivant, me la pourraient ôter.
Pourquoi mettre au hasard ce que la mort assure?
Quand elle ouvre le ciel, peut-elle sembler dure?
Je suis chrétien, Néarque, et le suis tout à fait;
La foi que j'ai reçue aspire à son effet.
Qui fuit croit lâchement, et n'a qu'une foi morte.

NÉARQUE

Ménagez votre vie, à Dieu même elle importe;
Vivez pour protéger les chrétiens en ces lieux.

POLYEUCTE

L'exemple de ma mort les fortifiera mieux.

NÉARQUE

Vous voulez donc mourir?

POLYEUCTE

Vous aimez donc à vivre?

NÉARQUE

Je ne puis déguiser que j'ai peine à vous suivre.
Sous l'horreur des tourments je crains de succomber.

POLYEUCTE

Qui marche assurément n'a point peur de tomber:
Dieu fait part, au besoin, de sa force infinie.
Qui craint de le nier, dans son âme le nie;
Il croit le pouvoir faire, et doute de sa foi.

NÉARQUE

Qui n'appréhende rien présume trop de soi.

POLYEUCTE

J'attends tout de sa grâce, et rien de ma faiblesse.
Mais, loin de me presser, il faut que je vous presse!
D'où vient cette froideur?

NÉARQUE

Dieu même a craint la mort.

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Զայն 'ի հրապոյրս անկեալ մեղաց՝ մարթ է 'ի վտանգ արկանել։
Իսկ առ խմէ՞ գնել զայն յերկրայս, զոր մահ գործէ աներկբայ.
Իցէ՞ իսկ այն դըժոխըմբեր որ զերկնից դրունս ինձ բանայ։
Ես քրիստոնեայ եմ, Նէարխոն, եւ քրիստոնեայ իսկապէս.
Հաւատք զոր եմն արդ ընկալեալ խընդրէ զարդեանց ըղձանդէս.
Որ խուսափէն՝ մեղկ 'ի հաւատս է եւ մեռեալ յոյս նորին։

ՆԷԱՐԽՈՆ

Կենաց անձին խընամ կալջիր, փառքն Աստուծոյ զայդ կամին.
Կեանք քո լիցին պատըսպարան քրիստոնէից որ կան աստ։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Այլ օրինակ մահուս լիցի նոցա մեծ եւըս նըպաստ։

ՆԷԱՐԽՈՆ

Մահո՞ւ ուրեմըն փափաքես։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Կենա՞ց ապա դու ցանկաս։

ՆԷԱՐԽՈՆ

Ծածկել 'ի քէն ես ոչ կարեմ, զաս դըժուարին դու ինձ տաս.
Խիթամ աշխ գուցէ նըկուն զիս արասցեն խիստ տանջանք։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Որ 'ի հաստոջ առնու ըղկայ, անկանելոյ չիք վըտանգ.
Ամենազօր աջ Բարձրելոյն պահպանէ զնա 'ի վտանգի։
Որ զանգիտէ կալ 'ի յուրասա, է ուրացեալ 'ի սըրտի,
Երկմըտի նա յանձին իւրում, է 'ի հաւատս իւր երկբայ։

ՆԷԱՐԽՈՆ

Որ խիզախէն յանդըգնութեամբ՝ յանձնապաստան իցէ նա։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Այլ 'ի նորին եմ ես 'ի շնորհս եւ ոչ թէ յիս քաջայոյս։
Բայց զոր 'ի քէն ակն ունէի՝ ինձ իցէ տալ քեզ խրախոյս.
Զի՞ քեզ այդքան երկիւղ ընդ մահ։

ՆԷԱՐԽՈՆ

Զի եւ Աստուած իսկ երկեաւ։

POLYEUCTE

Il s'est offert pourtant; suivons ce saint effort;
Dressons-lui des autels sur des monceaux d'idoles.
Il faut (je me souviens encor de vos paroles)
Négliger, pour lui plaire, et femme, et biens, et rang;
Exposer pour sa gloire et verser tout son sang.
Hélas! qu'avez-vous fait de cette amour parfaite
Que vous me souhaitiez, et que je vous souhaite?
S'il vous en reste encor, n'êtes-vous point jaloux
Qu'à grand'peine chrétien j'en montre plus que vous?

NÉARQUE

Vous sortez du baptême, et ce qui vous anime,
C'est sa grâce, qu'en vous n'affaiblit aucun crime;
Comme encor tout entière, elle agit pleinement,
Et tout semble possible à son feu véhément:
Mais cette même grâce en moi diminuée,
Et par mille péchés sans cesse exténuée,
Agit aux grands effets avec tant de langueur,
Que tout semble impossible à son peu de vigueur.
Cette indigne mollesse et ces lâches défenses
Sont des punitions qu'attirent mes offenses;
Mais Dieu, dont on ne doit jamais se défier,
Me donne votre exemple à me fortifier.
Allons, cher Polyeucte, allons aux yeux des hommes
Braver l'idolâtrie, et montrer qui nous sommes:
Puissé-je vous donner l'exemple de souffrir,
Comme vous me donnez celui de vous offrir!

POLYEUCTE

A cet heureux transport que le ciel vous envoie,
Je reconnais Néarque, et j'en pleure de joie.
Ne perdons plus de temps; le sacrifice est prêt;
Allons-y du vrai Dieu soutenir l'intérêt;
Allons fouler aux pieds ce foudre ridicule
Dont arme un bois pourri ce peuple trop crédule;
Allons en éclairer l'aveuglement fatal;
Allons briser ces dieux de pierre et de métal;

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Աւաղ զանձն 'ի մահ ետ . ո՜հ լիցուք ըզհետ նորին դիմագրաւ .
Մեղաւ նըմին 'ի վերայ դիցըն կանգնեսցուք փլատակաց .
Զի պարտ է մեզ , դեռ ես յիշեմ ըզբանըս քո կանխասաց ,
Առ սէր նորա արհամարհել ըզկեանս , ըզգոյս եւ ըզթագ ,
Տալ 'ի վերայ փառաց նորա զանձն եւ զարիւն բովանդակ :
Աւա՜ղ , եւ ո՞ւր է այն քոյին եռանդն եւ սէր պատարուն ,
Զոր դու երբեմն ինձ մաղթէիր , եւ արդ մաղթեմ քեզ ըզնոյն :
Թէ առկայծէ դեռ այն 'ի քեզ՝ ո՞չ դու շարժիս 'ի նախանձ
Ի տեսանել ըզնորակնունքս յայնմիկ ըզքեւ գերազանց :

ՆԷԱՐԽՈՆ

Նորածնելում յաւազանէն՝ առոյգ 'ի յոյժ մեծազօր ,
Սուրբ 'ի մեղաց , որք ըզկորով մեղկեն շնորհին երկնաւոր ,
Եւ որ համայն հոգիացեալդ ես 'ի նորին ծոխութիւն ,
Անհընարինքն իսկ հեշտ թըւին քեզ 'ի քոց այնըր սիրոյն .
Աւաղ յիս շնորհացն ըսկըզբնածիր նուազել պարգեւք երկնաւոր,
Եւ զօրութիւն նորա 'ստ մեղացս յոգունց մեղկեալ օր աւուր ,
Ոչ ես իշխէ 'ի մեծամեծըս ձեռնարկել քաջաբար ,
Եւ ամենայն ինչ անկելում յուժոյ թըւի անհընար :
Այս վատութիւն ամօթապարտ եւ այս փախուստ անարի
Գիտեմ զի խիստ է պատուհաս մեղաց իմոց արժանի .
Աւաղ դըթութեանցըն Տէր յոր պարտ է մեզ ունել միշտ ըզյոյս ,
Նախանձելի ինձ օրինակ բարեաց ըզքոյդ տայ խրախոյս :
Եկ , սիրելիդ իմ Պոլիկտէ , եկ 'ի հանդէս ելանեմք ,
Խայտառակել դիցն ըզպաշտօն եւ ցուցանել ո՞վ իցեմք .
Իցէ եւ ինձ գոյր արկանել 'ի քեզ նախանձ 'ի տոկալ
Որպէս դու ինձ 'ի դիմագրաւ տալ զանձն 'ի վտանգ կամակար :

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ի բարեբաղդ յերկնադդեցիկ յայդ փոփոխումըն սըրտի
Ճանաչեմ զիմըս Նէարխոն , եւ արտասուեմ առ խընդի :
Զո՞հք 'ի բագնին կան 'ի զենուլ, չէք յամելոյ ժամանակ .
Ո՜ն , Աստուծոյն ճըշմարտի անդըր ճեպեսցուք նահատակ .
Երթիցուք տալ ըզխաղալիկըն շանթ ոտից 'ի կոխան ,
Որով ըզփայլըն փուտ զինէ դիւրահաւատըն խուժան .
Ո՜ն , երթիցուք բանալ 'ի լոյս զաչս առ 'ի մահ կուրացեալ ,
Եւ փըշրեսցուք ըզկուռսըն սուտ ըզկոփածոյ եւ զհրահալ .

Abandonnons nos jours à cette ardeur céleste;
Faisons triompher Dieu: qu'il dispose du reste.

NÉARQUE

Allons faire éclater sa gloire aux yeux de tous,
Et répondre avec zèle à ce qu'il veut de nous.

Երկնազդեցիկ 'ի մեզ հըրոյս լիցուք կենօք մեք ճարակ .
Հարցուք զերկնից ըզպատերազմ՝ թօղեալ 'ի նա զյաղթանակ ։

ՆԷԱՐԽՈՆ

Ո՛ն , երթիցուք մեծահանդէս փառացն երկնից տալ ըզցոյց ,
Եղեալ գործոնք հաւատարիմք կամացն առ մեզ զոր եցոյց ։

ACTE TROISIÈME

SCÈNE I.

PAULINE.

Que de soucis flottants, que de confus nuages
Présentent à mes yeux d'inconstantes images!
Douce tranquillité, que je n'ose espérer,
Que ton divin rayon tarde à les éclairer!
Mille agitations, que mes troubles produisent,
Dans mon coeur ébranlé tour à tour se détruisent;
Aucun espoir n'y coule où j'ose persister;
Aucun effroi n'y règne où j'ose m'arrêter.
Mon esprit, embrassant tout ce qu'il s'imagine,
Voit tantôt mon bonheur, et tantôt ma ruine,
Et suit leur vaine idée avec si peu d'effet,
Qu'il ne peut espérer ni craindre tout à fait.
Sévère incessamment brouille ma fantaisie:
J'espère en sa vertu, je crains sa jalousie;
Et je n'ose penser que d'un oeil bien égal
Polyeucte en ces lieux puisse voir son rival.
Comme entre deux rivaux la haine est naturelle,
L'entrevue aisément se termine en querelle;
L'un voit aux mains d'autrui ce qu'il croit mériter,
L'autre un désespéré qui peut tout attenter.
Quelque haute raison qui règle leur courage,
L'un conçoit de l'envie, et l'autre de l'ombrage;
La honte d'un affront que chacun d'eux croit voir
Ou de nouveau reçue, ou prête à recevoir,
Consumant dès l'abord toute leur patience,
Forme de la colère et de la défiance;
Et, saisissant ensemble et l'époux et l'amant,
En dépit d'eux les livre à leur ressentiment.
Mais que je me figure une étrange chimère!
Et que je traite mal Polyeucte et Sévère,

ՀԱՆԴԷՍ ԵՐՐՈՐԴ

ՏԵՍԻԼ Ա․

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ի բազմայոյզ հոգոց 'ի ծուփս եւ 'ի վարանըս մըթին ,
Տեսիլք անդուլ ըզհետ միմեանց ինձ ընդ աղօտ նըկարին ·
Ով ցանկալիդ խաղաղութիւն , 'ի քեզ յուսալ թէ ներես ,
Երկնաճաճանչ նըշուլիւք երբ զայնս ինձ 'ի լոյս վերըբերցես :
Յամբոխելոյ մըտացս 'ի հոգ՝ յոյզք խորհըրդոց բազմածին
Խուժեն 'ի սիրտ իմ սասանեալ եւ քերերաց եղծանին .
Թէ առկայծէ յուսոյ նըշոյլ , է փայլ նորա խաբուսիկ ·
Թէ արհաւրաց տիրէ երկիւղ , չեն եւ նորա հաւաստիք :
Կերպացելոց հոգիս 'ի միտս իմ պատկերաց լեալ հաւան ,
Երջանկութիւն մերթ տեսանէ , մերթ ինձ կորուստ յապագայն .
Եւ յանէակ ցնորից 'ի խառըս անկեալ զրահեա վայրապար ,
Մըշտատատան ընդ ահ ընդ յոյս կայ յերերի անդադար :
Տագնապ է ինձ 'ի Սեւերեայ , յուզիմ անդուլ 'ի կասկած .
Սիրտ իւր վեհանձն ազդէ յիս յոյս , այլ ահ՝ նորայն յիս նախանձ .
Եւ երբ իցէ ինձ վըստահել զի Պոլիկտոս աստանօր
Սիրողաբար տեսցէ աչօք ըզնախանձորդ իւր հըզօր :
Եւ զի սովոր է նախանձորդ ընդ նախանձորդ ըզչարել,
Նոցա միմեանց յերեսանալ խանձեսցի մարտ աններէք ·
Մին ըզպահեստ անձին 'ի ձեռս այլոց տեսեալ 'ի յաւար ,
Միւսն յուսահատ որ ձեռներէց ընաւից չարեաց գոլ 'ի հնար ,
Թէպէտ եւ բանն ըզգօն՝ կըրից նոցին իցէ խոկ ուղղեակ ,
Սակայն յուզի մին 'ի նախանձ , միւսն 'ի կասկած դըժընդակ ·
Եւ զըրկանացըն նախատինք զոր համարին երկոքեան
Ընկալեալ մին այժմէն , եւ միւսն ընդ հուպ ահա սպառնական ,
Վաղ ըսպառեալ ըզըռնադատ զօգւոց նոցա ժոյժ 'ի տոկ ,
Եւ 'ի զայրոյթ վառեալ աչեղ եւ 'ի կասկած անողոք ,
Դըրդէ զիւրայն ընդ տարփածուին գալ գիրկընդխառն 'ի գըրգիռ.
Եւ յակամայս գոլ անձնատուր ցասմանն 'ի թափ վըէժխընդիր :
Աւա՜ղ զի՞ 'ի ցնորըս խօլական բանդագուշիմ ես 'ի զուր՝
Ի Պոլիկտոս եւ 'ի Սեւեր չըփեալ ըզվատըն բարուր .

Comme si la vertu de ces fameux rivaux
Ne pouvait s'affranchir de ces communs défauts!
Leurs âmes à tous deux d'elles-mêmes maîtresses
Sont d'un ordre trop haut pour de telles bassesses:
Ils se verront au temple en hommes généreux.
Mais, las! ils se verront, et c'est beaucoup pour eux.
Que sert à mon époux d'être dans Mélitène,
Si contre lui Sévère arme l'aigle romaine,
Si mon père y commande, et craint ce favori,
Et se repent déjà du choix de mon mari?
Si peu que j'ai d'espoir ne luit qu'avec contrainte;
En naissant il avorte, et fait place à la crainte;
Ce qui doit l'affermir sert à le dissiper.
Dieux! faites que ma peur puisse enfin se tromper!
Mais sachons-en l'issue.

SCÈNE II.

PAULINE, STRATONICE.

PAULINE

Eh bien! ma Stratonice,
Comment s'est terminé ce pompeux sacrifice?
Ces rivaux généreux au temple se sont vus?

STRATONICE

Ah, Pauline!

PAULINE

Mes voeux ont-ils été déçus?
J'en vois sur ton visage une mauvaise marque.
Se sont-ils querellés?

STRATONICE

Polyeucte, Néarque,
Les chrétiens...

PAULINE

Parle donc: les chrétiens...

STRATONICE

Je ne puis.

Առաքինեացն երկաքանչիւր խոկ ստոխաց չիցէ հնար
Հասարակաց մարդկան կըրից գեր 'ի վերոյ ամբառնալ.
Երկաքանչիւր նոցա հոգւոցն եղով անձին ինքնիշխան,
Եւ ամբարձեալ գերաշխարհիկ անընդունակ վատութեան,
Նոքա 'ի միտըս մեծախոհ տեսցեն զիրեարս 'ի բագնին:
Սակայն, աւա՛ղ, տեսցեն զիրեարս, եւ անկցի խանձ 'ի լուցկին:
Զի՞նչ ամուսնոյս իմ օգտեսցէ 'ի Մելիտոլին գուլ քաղաք,
Թէ ըզ Հռոմայ զարծուիս նըմին զինէ Սեւեր հակառակ,
Երբ հայրն իմ աստ գոլով իշխան եւ զարհուրի յաոխէն,
Եւ յընտրութիւն խոկ փեսային թէ ստրջացեալ է այժմէն:
Ներշսւ յուսոյ յիս առկայծեալ նըսեմաստուեր նըշողէ,
Եւ յարծարծել անդ խափուցեալ՝ դառնայ 'ի չէք յերկիւղէ.
Եւ որ յուսոյն է հաստարան՝ նոյն զայն վանէ տարագիր:
Երկինք, իցիւ դուք ինձ 'ի զուր հանջէք զերկիւղն իմ պատիր:
Այլ եկք իրացըն մեզ ցուցցեն:

ՏԵՍԻԼ Բ.

ՊԱՒԼԻՆԷ, ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ստրատոնիկէ, ո՞ն լուիցուք.
Կատարեցա՞ւ աշխարհախումբ զոհին հանդէս մեծաշուք.
Զսդ դիւցազունքն 'ի տաճարին երեւեցա՞ն իրերաց:

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Ա՛հ, Պաւլինէ:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Զի՞նչ, լսելի չեղե՞ն իմ ձայնք մաղթանաց.
Այդ կերպարանք քո այլափոխ չարագուշակ յոյժ ինձ գոն.
Միթէ 'ի կռիւ անդ ընդ իրեարս...

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Ընդ Պոլիկտեայ Նէարխոս,
Եւ քրիստոնեայք...

ՊԱՒԼԻՆԷ

Զի՞նչ քրիստոնեայք, ասէ սաս:

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Եւ ո՞րպէս:

PAULINE

Tu prépares mon âme à d'étranges ennuis.

STRATONICE

Vous n'en sauriez avoir une plus juste cause.

PAULINE

L'ont-ils assassiné ?

STRATONICE

Ce serait peu de chose.
Tout votre songe est vrai, Polyeucte n'est plus . . .

PAULINE

Il est mort ?

STRATONICE

Non, il vit; mais, ô pleurs superflus !
Ce courage si grand, cette âme si divine,
N'est plus digne du jour, ni digne de Pauline.
Ce n'est plus cet époux si charmant à vos yeux;
C'est l'ennemi commun de l'État et des dieux,
Un méchant, un infâme, un rebelle, un perfide,
Un traître, un scélérat, un lâche, un parricide,
Une peste exécrable à tous les gens de bien,
Un sacrilége impie, en un mot, un chrétien.

PAULINE

Ce mot aurait suffi sans ce torrent d'injures.

STRATONICE

Ces titres aux chrétiens sont-ce des impostures?

PAULINE

Il est ce que tu dis, s'il embrasse leur foi;
Mais il est mon époux, et tu parles à moi.

STRATONICE

Ne considérez plus que le Dieu qu'il adore.

ՊԱՒԼԻՆԷ

Մեծի ցաւոց գուշակ են բանք քո հատկըլեալ կէս 'ի կէս ։

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Մեծագունի ցաւոց չիցէ երբէք ունել քեզ պատճառ ։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Մի՛թէ սպանա՞ւ . . .

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Դոյզն 'ի չարեաց լինէր մահուն պատահար ։
Երագքդ 'ի գլուխ գան ելանեն , Պօլիկտ ոչ եւս է , չէ այլ . . .

ՊԱՒԼԻՆԷ

Զի՞նչ , մեռա՞ւ նա ։

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Ոչ , ողջ իսկ է . բայց , ո՜վ ընդ վայր ողբք հեղեալ ,
Արին այն քաջ վեհիցն յերկրի զարմ եւ պատկեր գիւցական
Ոչ եւս լուսոյ է արժանի , ոչ Պաւլինեայ զուգական .
Ոչ է պատուեալն 'ի քէն փեսայ եւ քեզ սիրով սիրելի ,
Այլ աշխարհի եւ Պետութեան եւ աստուածոց Թըշնամի ,
Չար անօրէն եւ ապըստամբ , նենգող , մատնիչ եւ դրուժան ,
Եղեռնաւոր եւ վատ արանց , արիւնարբու չար գազան ,
Ապականիչ լաւօրերոյ ժանտախտ 'ի ժահըր դըժնեայ ,
Մեհենապերծ հրէշ այլանդակ , համայն ասել՝ քրիստոնեայ ։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Անուանդ այդ շատ էր , եւ ումպէտ Թըշնամանացըդ խուժան ։

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Իսկ այդպիսիս ըզքրիստոնեայս կոչել իցե՞ն Թըշնամանք ։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Իցէ 'ստ բանիդ՝ ըզքրիստոնեայց Թէ ընկալաւ նա զհաւատ ,
Այլ իմ փեսայ է տակաւին , եւ դու առ իս խօսիս զայդ ։

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Մի եւս 'ի նա , այլ յոր պաշտէին նա հայեսջիր դու ընդ այն ։

PAULINE

Je l'aimai par devoir; ce devoir dure encore.

STRATONICE

Il vous donne à présent sujet de le haïr;
Qui trahit tous nos dieux aurait pu vous trahir.

PAULINE

Je l'aimerais encor, quand il m'aurait trahie;
Et si de tant d'amour tu peux être ébahie,
Apprends que mon devoir ne dépend point du sien:
Qu'il y manque, s'il veut; je dois faire le mien.
Quoi! s'il aimait ailleurs, serais-je dispensée
A suivre, à son exemple, une ardeur insensée?
Quelque chrétien qu'il soit, je n'en ai point d'horreur;
Je chéris sa personne, et je hais son erreur.
Mais quel ressentiment en témoigne mon père?

STRATONICE

Une secrète rage, un excès de colère,
Malgré qui toutefois un reste d'amitié
Montre pour Polyeucte encor quelque pitié.
Il ne veut point sur lui faire agir sa justice,
Que du traître Néarque il n'ait vu le supplice.

PAULINE

Quoi! Néarque en est donc?

STRATONICE

Néarque l'a séduit;
De leur vieille amitié c'est là l'indigne fruit.
Ce perfide tantôt, en dépit de lui-même,
L'arrachant de vos bras, le traînait au baptême.
Voilà ce grand secret et si mystérieux
Que n'en pouvait tirer votre amour curieux.

PAULINE

Tu me blâmais alors d'être trop importune.

STRATONICE

Je ne prévoyais pas une telle infortune.

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ըզնա սիրել ինձ պարտք էին, եւ նոյն պարտք կան ինձ եւ մնան:

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Սակայն պատճառըս քեզ տայ արդ ուծանալոյ յինքենէ.
Որ դիցըն գոյ հաւատադրուժ, նոյն ինքն եւ քեզ իսկ նենգէ:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Թէպէտ եւ ինքըն նենգեսցէ, այլ ես ըզնա սիրեցից.
Եւ զարմացումըն թէ ածէ քեզ այսանակ սէր տարփից,
Ուսի՛ր զի պարտք իմոյս սիրոյ ոչ նորայովքըն չափին.
Թող թերասցի նա 'ի յիւրմէն, ես զիմն առնեմ զարժանին:
Թէ տռփի օտար վառէր 'ի նա, ազէ, զիա՞րդ քեզ թըւի՝
Է՞ր ինձ օրէն հանգոյն նըմին տըռփալ 'ի սէր օտարի:
Թէ եւ իցէ նա քրիստոնեայ, այլ չէ նա ինձ գարշելի.
Միշտ սիրեցից զանձըն նորա, իցէ վրիպակն ատելի:
Բայց հայրն իմ յի՞նչ կիրս է առ նա, զո՞ր ցուցանէ կերպարան:

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Սիրտն 'ի ցասումն յուզի վառեալ 'ի հուր զանխուլ բարկութե̂.
Այլ վասն անձուկ յառաջագոյն մըտերմութեանըն մեծի՝
Ոչ փակէ զգութ իւր 'ի նմանէ, դեռ եւս ընդ նա կարեկցի:
Ըզգաստակնիք մահու զնովաւ ածել՝ թողու դեռ 'ի պահ,
Մինչեւ տեսցէ նա զսիրելին իւր Նէարխոս չարամահ:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Նէարխոս, զի՞նչ, նա ինքն ապա...

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Նա ինքն ըզնա գըլթեցոյց.
Այս արգասիք եղեն նոցա մտերիմ սիրոյն վաղընջուց:
Ո՞չ անօրէնն այն 'ի քոյոց կորզեալ ըզնա 'ի գըրկաց,
Յաւազանին իւրեանց 'ի ջուրըս մըխըրճել բըռնի ած.
Եւ այս ահա գաղտնիքըն էին մեծ եւ պահեստ առ 'ի քէն,
Զոր վերբերել զուր ջանացաւ սէրդ հետազօտ 'ի սըրտէն:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Դու ինձ յայնժամ ընդ ժըտութեանն իմ լինէիր մեղադիր:

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Եւ որպէս մարթ էր կասկածել ընդ մեծեղեան այն ոճիր:

PAULINE

Avant qu'abandonner mon âme à mes douleurs,
Il me faut essayer la force de mes pleurs;
En qualité de femme, ou de fille, j'espère
Qu'ils vaincront un époux, ou fléchiront un père.
Que si sur l'un et l'autre ils manquent de pouvoir,
Je ne prendrai conseil que de mon désespoir.
Apprends-moi cependant ce qu'ils ont fait au temple.

STRATONICE

C'est une impiété qui n'eut jamais d'exemple.
Je ne puis y penser sans frémir à l'instant,
Et crains de faire un crime en vous la racontant.
Apprenez en deux mots leur brutale insolence.
Le prêtre avait à peine obtenu du silence,
Et devers l'orient assuré son aspect,
Qu'ils ont fait éclater leur manque de respect.
A chaque occasion da la cérémonie,
A l'envi l'un et l'autre étalait sa manie,
Des mystères sacrés hautement se moquait,
Et traitait de mépris les dieux qu'on invoquait.
Tout le peuple en murmure, et Félix s'en offense;
Mais tous deux s'emportant à plus d'irrévérence:
« Quoi! lui dit Polyeucte en élevant sa voix,
« Adorez-vous des dieux ou de pierre ou de bois? »
Ici dispensez-moi du récit des blasphèmes
Qu'ils ont vomis tous deux contre Jupiter mêmes:
L'adultère et l'inceste en étaient les plus doux.
« Oyez, dit-il ensuite, oyez, peuple; oyez tous:
« Le Dieu de Polyeucte et celui de Néarque
« De la terre et du ciel est l'absolu monarque,
« Seul être indépendant, seul maitre du destin,
« Seul principe éternel, et souveraine fin.
« C'est ce Dieu des chrétiens qu'il faut qu'on remercie
« Des victoires qu'il donne à l'empereur Décie;
« Lui seul tient en sa main le succès des combats;
« Il le peut élever, il le peut mettre à bas;
« Sa bonté, son pouvoir, sa justice est immense;
« C'est lui seul qui punit, lui seul qui récompense:
« Vous adorez en vain des monstres impuissants. »

ՊԱՒԼԻՆԷ

Այլ չեւ 'ի կրից ատոփ ցաւոց լըքեալ 'ի սպառ յուսահատ ,
Ո՜ն զարտասուաց ժամ է հանել ըզզօրութիւն 'ի ճակատ .
Իբր ամուսին , կամ որպէս դուստր յուսացեալ ակն ունիմ
Ցիս ըզփեսայն իմ նըւաճել , կամ ողոքել ըզհայրն իմ։
Իսկ թէ անզօր առ երկոսին իսկ ոչ գնասցեն արտասուք ,
Ի յուսահատ կիրս անձնատուր նոցին եւեթ անսասցուք :
Բայց դու պատմեա որ ինչ իբր անդ 'ի տաճարին գործեցան :

ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

Ո՛ ճիրք անլուրք ամպարըշտացն անօրինակ եղեւան ,
Ոյր յիշատակ ինձ արհաւիրս ածէ եւ դող ոսկերաց .
Սոսկամ պատմել զայն թէ դուցէ մեղապարտ դիցն իսկ զըսայց։
Լուր դու ապա կարճ 'ի կարճոյ զնոցին վայրագ ժըպրհութիւն :
Այն ինչ քըրմին խաղաղութեան տուեալ հրաման ժողովըն ,
Եւ կայր զերեսս իւր հաստատեալ ելիցն հանդէպ արեւու ,
Նորա անդէն ժըպիրհ դիմօք դիցն անպատկառ անարգու
Ըստ կատարել զոհին՝ պատեհ զօրէնս առեալ պաշտամանց ,
Այր քան զընկեր յանդըգնագոյնըս մոլէին 'ի լուտանս ,
Բարձր 'ի ծիծաղ ըզսըրբութիւնսըն հեգնելով ահաւոր ,
Եւ թըշնամանս աղօթընկալ արկեալ 'ի դիս մեծազօր :
Յուզէր ամբոխն 'ի քըրթմընջիւն , փելլքս 'ի սիրտ բոցավառ .
Այլ երկոքին նոքա անսանձ ժըպրհեալ եւ եւս անպատկառ ,
Եւ Պոլիկտեայ անդ ձայն բարձել գոչէր առ նա . " Մինչեւ ցե՞րբ
" Զաստուածականըն տայք պաշտօն 'ի քար ու 'ի փայտ դիցա-
Ներեսցի՞ր ինձ լռել աստէն ըզհայհոյանան աչաղին , (կերպ ,, :
Զօր եւ առ մեծն իսկ Արամազդ՝ սոսկամ ասել՝ ժայթքեցին .
Թեթեւագոյն յայնց էր ընացողն եւ մըծղընեայ անօրէն :
" Լուարուք , յաւել ապա , լուարուք ինձ ժողովուրդք համօրէն .
" Ի Պոլիկտեայ պաշտեալն Աստուած՝ զօր եւ պաշտէ Նէարխոս ,
" Երկնից երկրի նա ինքն է տէր միահեծան գերապուն ,
" Որ ինքն եւեթ ամենիշխան անօրէն բաղդի եւ բաշխից ,
" Ինքն անըսկիզբն , ինքըն պատճառ , նոյն եւ վախճան բոլորից։
" Նա ինքն Աստուած քրիստոնէից , եւ եմք նըմին շնորհապարտ
" Վասն յաղթութեանցըն Դեկոսի ինքնակալին մեր 'ի մարտ .
" Պատերազմաց բաղդին նըժարք 'ի նորայում կան 'ի բուին ,
" Եւ 'ի շարժել յօնիցն յառնեն գահոյք , ու 'ի կոր կործանին .
" Արդարութեան նորա հըզօր եւ գըթութեան չիք սահման .
" Տայ եղեռան պատիժ եւ տայ նա մըրցանակ բարութեան .
" Զի՞ ճիւաղացդ ապիկարից տանիք պաշտօն դուք անտեղաց ,, :

Se jetant à ces mots sur le vin et l' encens,
Après en avoir mis les saints vases par terre,
Sans crainte de Félix, sans crainte du tonnerre,
D' une fureur pareille ils courent à l' autel.
Cieux! a-t-on vu jamais, a-t-on rien vu de tel!
Du plus puissant des dieux nous voyons la statue
Par une main impie à leurs pieds abattue:
Les mystères troublés, le temple profané,
La fuite et les clameurs d' un peuple mutiné
Qui craint d' être accablé sous le courroux céleste.
Félix . . . Mais le voici qui vous dira le reste.

PAULINE

Que son visage est sombre et plein d' émotion!
Qu' il montre de tristesse et d' indignation!

SCÈNE III.

FÉLIX, PAULINE, STRATONICE.

FÉLIX

Une telle insolence avoir osé paraître!
En public! à ma vue! Il en mourra, le traître.

PAULINE

Souffrez que votre fille embrasse vos genoux.

FÉLIX

Je parle de Néarque, et non de votre époux.
Quelque indigne qu' il soit de ce doux nom de gendre,
Mon âme lui conserve un sentiment plus tendre;
La grandeur de son crime et de mon déplaisir
N' a pas éteint l' amour qui me l' a fait choisir.

PAULINE

Je n' attendais pas moins de la bonté d' un père.

FÉLIX

Je pouvais l' immoler à ma juste colère:
Car vous n' ignorez pas à quel comble d' horreur

Եւ զոյգ բանին դիմեալ առ խունկն եւ 'ի գինին նուիրաց՝
Ըզսըրբազան սպասուցն հարեալ զանօթս արկին 'ի տապաստ,
Ոչ փելիքսի ինչ ակնածեալ, ոչ եւ շանթից երկնասաստ:
Նովին ապա մոլեգնութեամբ 'ի բագին անդր յարձակեալ,
Երկինք, իցէ՞ ուրուք տեսեալ ոճիր հանգոյն կամ լուեալ,
Զամենամեծն 'ի դից տեսաք անդ յամպարիշտ 'ի ձեռաց
Արկեալ յերկիր եւ լեալ կոխան ոտից պղծոց գարշելեաց:
Պղծի տաճարըն վեհափայր, նուէրք զոհին 'ի բագնին,
Ճիչք եւ խուճապ խառնաշփոթ, եռայ խուժան ամբոխին՝
Երկիւղալից 'ի մեծ տագնապ յերկնատեղաց ցասմանէ: (մեսցէ:
Անդ եւ փելիքս . . . Այլ ինքն ահա, զմնացորդն ինքնին պատ-

ՊԱՒԼԻՆԷ

Զի՞ այլափոխ տեսիլ դիմաց յուզեալ 'ի կիրըս պէսպէս. (տես:
Սըրտմըտութիւն 'ի նմա խառնեալ ընդ տըրտմութեան գան 'ի

ՏԵՍԻԼ Գ.

ՓԵԼԻՔՍ, ՊԱՒԼԻՆԷ, ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

ՓԵԼԻՔՍ

Ա՜յ նենգաւոր ապերասան, յանդըգնութիւն մինչ ցայս վայր.
Ի հանդիսի. ինձ ակներեւ: Տացի 'ի մահ չարաչար:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Խնայեա յիս, հայր, շնորհեա դըստեր քում որ զոտիւքըդ փա-
(րիմ:

ՓԵԼԻՔՍ

Ըզնեարխոն չարեացապարտ, ոչ զամուսնոյդ բարբառիմ.
Թէպէտ չիցէ նա արժանի կոչիլ այլ եւս իմ փեսայ,
Այլ գութ սըրտի հըզօրագոյն դեռ եւս յուզի յիս առ նա.
Ոչ եղեռանց նորա ոճիրք, ոչ թափ ցասմանն իմ մեծի
Յաղթել սիրոյս իմ զօրեցին, որով ըզնա ընտրեցի:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Եւ ոչ այլազգ ինչ 'ի բարւոյ հօրէդ էր ակն ինձ ունել:

ՓԵԼԻՔՍ

Արդար ցասմանն իմոյ 'ի սպանդ հանել ըզնա ինձ պարտ էր.
Ոչ անծանօթ իցէ եւ քեզ յոր մեծեղեան 'ի յոճիր

De son audace impie a monté la fureur ;
Vous l'avez pu savoir du moins de Stratonice.

PAULINE

Je sais que de Néarque il doit voir le supplice.

FÉLIX

Du conseil qu'il doit prendre il sera mieux instruit,
Quand il verra punir celui qui l'a séduit.
Au spectacle sanglant d'un ami qu'il faut suivre,
La crainte de mourir et le désir de vivre
Ressaisissent une âme avec tant de pouvoir,
Que qui voit le trépas cesse de le vouloir.
L'exemple touche plus que ne fait la menace :
Cette indiscrète ardeur tourne bientôt en glace ;
En vain vous en avez l'esprit inquiété,
Il se repentira de son impiété.

PAULINE

Vous pouvez espérer qu'il change de courage ?

FÉLIX

Aux dépens de Néarque il doit se rendre sage.

PAULINE

Il le doit ; mais, hélas ! où me renvoyez-vous,
Et quels tristes hasards ne court point mon époux,
Si de son inconstance il faut qu'enfin j'espère
Le bien que j'espérais de la bonté d'un père ?

FÉLIX

Je vous en fais trop voir, Pauline, à consentir
Qu'il évite la mort par un prompt repentir.
Je devais même peine à des crimes semblables ;
Et, mettant différence entre ces deux coupables,
J'ai trahi la justice à l'amour paternel ;
Je me suis fait pour lui moi-même criminel ;
Et j'attendais de vous, au milieu de vos craintes,
Plus de remerciments que je n'entends de plaintes.

PAULINE

De quoi remercier qui ne me donne rien ?
Je sais quelle est l'humeur et l'esprit d'un chrétien.

Դա ամբարիշտ մոլեգնութեամբն եհաս յանդուգն եւ ժըպիրհ.
Սորատոնիկեայ անշուշտ պատմեալ իցէ քեզ զայն ամենայն:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ի տես մահուն Նէարխոնի զնա պահեցեր՝ գիտեմ զայն:

ՓԵԼԻՔՍ

Զի 'ի տեսիլ պատժոյ նորին՝ յորմէ յուսաթեալ դիւթեցաւ,
Ըզգօնասցի խորհուրդ բարեաց առնուլ 'ի ճահ ընտրանաւ:
Ի ճապաղիս արեան մտերմին զեւրն յակն արկեալ յանդիման,
Մահուն երկիւղ եւ վայելից կենաց անձուկ ցանկութեան
Այնպէս հըզօրք են 'ի գործել ազդումն 'ի սիրտ խորազգաց,
Զի որ զայլոյ տեսս կորուստ՝ խուսէ անտի ինքն 'ի բաց,
Եւ մոլեգին հուր եռանդանըն վաղ դառնայ 'ի մոխիր.
Քան զահընկէց սաստիցն որոտ՝ ազդողագոյն է տեսիլ:
Զուր վըրդովեալ կաս 'ի տագնապ ցաւոց սըրտի ընդունայն,
Ըստըրջացի նա 'ի չարեաց իւրոց ոճիր եղեռան:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Եւ թողացի՞ նա յանխըհեր արութենէն, յուսամ, ո՛ն:

ՓԵԼԻՔՍ

Նէարխոնի խրատեալ մահուամբ՝ բերցէ յանձին միտս ըզգօն:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Այդպէս արժան էր. այլ, աւա՜ղ, զո՞ր ցուցանես յոյս ինձ, հայր,
Յո՞ր յեղակարծ անկցի 'ի վտանգ հոգւոյս հատորն իմ եւ այր,
Թէ զոր 'ի հօրըդ գըթալիր բարութենէ խընդրեմ արդ՝
Ի փոխելոյ մըտաց նորա ինձ ակն ունել իցէ պարտ:

ՓԵԼԻՔՍ

Ըզբարութեանն իմ հաւաստիս, Պաւլինէ, շատ իսկ ցուցի,
Շնորհեալ նըմա զարեւ կենաց թէ զգօնացեալ զըղջասցի:
Զառածելոցն 'ի նոյն ոճիր՝ նոյն պատուհաս է արժան.
Եւ թէ երկուցդ ես այդոցիկ կըշռեմ դարձուած զանազան,
Ծընելասէր գութ յիս նենգէ արդարութեան մատընտու,
Եւ գտայց փոխան յանցուցելոյն արժան ես ինքըն մահու:
Շնորհակալեաց ես առ 'ի քէն ակն ունէի առաւել՝
Քան զոր կասկած երկիւղալից տայ քեզ զինէն գանգատել:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ընդ իմ խմբ կալայց շընորհ՝ չեւ ընկալեալ ինչ 'ի քէն:
Քրիստոնէից բարք անյողդողդ քաջածանօթ յոյժ ինձ են.

Dans l' obstination jusqu' au bout il demeure :
Vouloir son repentir, c' est ordonner qu' il meure.

FÉLIX

Sa grâce est en sa main, c' est à lui d' y rèver.

PAULINE

Faites-la tout entière.

FÉLIX

Il la peut achever.

PAULINE

Ne l' abandonnez pas aux fureurs de sa secte.

FÉLIX

Je l' abandonne aux lois, qu' il faut que je respecte.

PAULINE

Est-ce ainsi que d' un gendre un beau-père est l' appui ?

FÉLIX

Qu' il fasse autant pour soi comme je fais pour lui.

PAULINE

Mais il est aveuglé.

FÉLIX

Mais il se plaît à l' être.
Qui chérit son erreur ne la veut pas connaître.

PAULINE

Mon père, au nom des dieux . . .

FÉLIX

Ne les réclamez pas,
Ces dieux dont l' intérêt demande son trépas.

PAULINE

Ils écoutent nos voeux.

FÉLIX

Hé bien ! qu' il leur en fasse.

Անդրդուելի կացցէ 'ի սպառ. նա զմահ եղեալ յաչըս իւր ·
Թէ զապաշաւ նորին խընդրես՝ վըճիռ մահու այժմէն տուր :

ՓԵԼԻՔՍ

Կեանք իւր ձեր կամս է ապաստան , քաջ խորհեցի Թող ինք-
(նին :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Արա ըղձնորհ քո անթերի :

ՓԵԼԻՔՍ

Իւր է լընուլ ըզԹերին :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Մի յընտրութիւն մոլեգնութեան գենին իւրոյ զայն Թողուր :

ՓԵԼԻՔՍ

Զայն օրինաց Թողում, չկարեմ կալ յայնցանէ 'ի սահրիւր :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ա՞յդպէս աներըդ պաշտպանես ընտրեալ քոյում փեսային :

ՓԵԼԻՔՍ

Փոյթ զոր 'ի գութ նորա կալայ , կալցի եւ ինքն ընդ անձին :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Սակայն նորա կալեալ են աչք :

ՓԵԼԻՔՍ

Զայդ ախորժէ նա սակայն :
Որում վըխպակ իւր քաղցրանայ՝ դըժկամակի Թողուլ զայն :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ցանուն վեհիցն աստուածոց , հայր ···

ՓԵԼԻՔՍ

Մի զդիս անուր ապաւէն .
Եւ նոցա փառք զանարգանացն յինէն ըզվրէժ բողոքեն :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Նոքա ուխտից մերոց լըսեն :

ՓԵԼԻՔՍ

Ուրեմն անկցի նա առ դիս :

PAULINE

Au nom de l'empereur, dont vous tenez la place...

FÉLIX

J'ai son pouvoir en main; mais, s'il me l'a commis,
C'est pour le déployer contre ses ennemis.

PAULINE

Polyeucte l'est-il?

FÉLIX

Tous chrétiens sont rebelles.

PAULINE

N'écoutez point pour lui ces maximes cruelles;
En épousant Pauline il s'est fait votre sang.

FÉLIX

Je regarde sa faute, et ne vois plus son rang.
Quand le crime d'État se mêle au sacrilége,
Le sang ni l'amitié n'ont plus de privilége.

PAULINE

Quel excès de rigueur!

FÉLIX

Moindre que son forfait.

PAULINE

O de mon songe affreux trop véritable effet!
Voyez-vous qu'avec lui vous perdez votre fille?

FÉLIX

Les dieux et l'empereur sont plus que ma famille.

PAULINE

La perte de tous deux ne vous peut arrêter!

FÉLIX

J'ai les dieux et Décie ensemble à redouter.
Mais nous n'avons encore à craindre rien de triste:
Dans son aveuglement pensez-vous qu'il persiste?

ՊԱՒԼԻՆԷ

Յանուն մեծի ինքնակալին, զորոյ դու զդէմս աստ ունիս …

ՓԵԼԻՔՍ

Այո, զնորայն իշխանութիւն բերեմ ես աստ 'ի յանձին,
Այլ յոսոխաց նորին ըզվրէժ պարտ է խնդրել ինձ նովին :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Է՞ նմա ոսոխ եւ Պոլիկտոս :

ՓԵԼԻՔՍ

Են քրիստոնեայք համօրէն :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Անգըթութեան այդ դառն օրէնք ոչ եւ առ նա զօրեսցեն .
Նա 'նդ Պաւլինեայ ամուսնացեալ, 'ի քոյդ խառնեալ է յարիւն :

ՓԵԼԻՔՍ

Յոճիր նորա պարտ է ինձ աստ հայել, ոչ յազգն եւ 'ի տուն :
Ուր Պետութեան եւ դից ընդդէմ զինին ոճիրք եղեռան ,
Անդ եւ արեան եւ մըտերիմ սիրոյ կապանք տեղի տան :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Խըստութիւն յոյժ իսկ ծայրայեղ :

ՓԵԼԻՔՍ

Ոչ եղեռանն 'ի կըշիռ :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Աւաղ, զիա՛րդ յարդիւնըս դան անըրջականքն արհաւիրք :
Կամիս, ով հայր, եւ ինձ դըստեր քում ընդ նըմա կորընչել :

ՓԵԼԻՔՍ

Դիք ինձ անմահք եւ ինքնակալն են քան ըզդուստր առաւել :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ո՞չ ինչ ապա մեր երկոցուն կորուստ ըզքեզ ողոքեն :

ՓԵԼԻՔՍ

Դիքն եւ Դեկոս ահիւ զոգիս իմ խուճապեալ տագնապեն :
Սակայն առ ի՞նչ քեզ այդ տագնապ, չիք աղխոյց դեռ վըտանգ .
Կարծե՞ս զի նա 'ի կուրութեան իւրում յամառ կացցէ ցանդ :

S' il nous semblait tantôt courir à son malheur,
C' est d' un nouveau chrétien la première chaleur.

PAULINE

Si vous l' aimez encor, quittez cette espérance
Que deux fois en un jour il change de croyance :
Outre que les chrétiens ont plus de dureté,
Vous attendez de lui trop de légèreté.
Ce n' est point une erreur avec le lait sucée,
Que sans l' examiner son âme ait embrassée :
Polyeucte est chrétien parce qu' il l' a voulu,
Et vous portait au temple un esprit résolu.
Vous devez présumer de lui comme du reste :
Le trépas n' est pour eux ni honteux ni funeste ;
Ils cherchent de la gloire à mépriser nos dieux ;
Aveugles pour la terre, ils aspirent aux cieux ;
Et, croyant que la mort leur en ouvre la porte,
Tourmentés, déchirés, assassinés, n' importe,
Les supplices leur sont ce qu' à nous les plaisirs,
Et les mènent au but où tendent leurs désirs ;
La mort la plus infâme ils l' appellent martyre.

FÉLIX

Eh bien donc ! Polyeucte aura ce qu' il désire :
N' en parlons plus.

PAULINE

Mon père . . .

SCÈNE IV.

FÉLIX, ALBIN, PAULINE, STRATONICE.

FÉLIX

Albin, en est-ce fait ?

ALBIN

Oui, seigneur ; et Néarque a payé son forfait.

FÉLIX

Et notre Polyeucte a vu trancher sa vie ?

Վազել նորին արդ դիմագրաւ յիւրն 'ի կորուստ ահագին ,
Այդ նորընծայ քրիստոնէից անզուսպ եռանդն է նախկին :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Թող անդր ըզյոյսըդ զայդ 'ի բաց թէ զնա սիրես տակաւին .
Իցէ՞ թէ 'նդոստ կրօնից 'ի կրօնս անցցէ երկիցս առ օրին .
Թողեալ զ'ի կրօնս հաստատութիւն քրիստոնէից անյեղլի ,
Ա՞յդչափ յողդողդ եւ յեղափոխ արդեօք նա քեզ կարծիցի :
Չէ այդ վրիպակ 'ի մանկական տիոց արբեալ ընդ կաթին ,
Զոր անխորհուրդ միտք կանխակալ յանըզգաստից ընդունին .
Այլ Պոլիկտոս է քրիստոնեայ տենչացեալ այնմ իւրովի ,
Եւ 'ի տաճար անդըր փութայր խորհուրդ անդարձ 'ի սըրտի :
Մի քեզ ընդհատ թուեսցի յայլոց , որ քաջ իսկ քեզ են ծա-
Մահ եւ տանջանք չածեն նոցա ոչ արհաւիրս ոչ ամօթ . (նօթ .
Ի թըշնամանըս դից հնարին անձանց պարծանըս նուաճել .
Երկրաւորացս արհամարհօղք՝ 'ի տենչ երկնից ելեալ ,
Բացող դըրանց նոցին ըզմահ եւեթ իւրեանց համարին ,
Ընդ հուր ընդ սուր եւ ընդ կըտտանս ոչ մի ինչ փոյթ է նոցին ,
Որ ինչ առ մեզս է հեշտալի՝ նոյն առ նոսա են տանջանք ,
Նոքօք կարծեն լինել ժաման յոր զակըն պիշ ունին ցանդ .
Որք 'ի նոցունց մահու չարաւ զրաւին՝ կոչին նահատակք :

ՓԵԼԻՔՍ

Քաջ է ապա , եւ Պոլիկտոս լըցցէ զըղձիցն ըզփափագ :
Շատ է ցայդ վայր :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Հայր իմ . . .

ՏԵՍԻԼ Դ.

ՓԵԼԻՔՍ , ԱԼԲԻՆՈՍ , ՊԱՒԼԻՆԷ , ՍՏՐԱՏՈՆԻԿԷ

ՓԵԼԻՔՍ

Լըցա՞ւ , Ալբին , տուեալն իմ հրաման :

ԱԼԲԻՆՈՍ

Կացին հրամանքդ , եւ Նէարխոս ելոյծ ըզվըճէժն եղեռան :

ՓԵԼԻՔՍ

Ետես Պոլիկտ ըզփողոտեալըն չարամահ կենազրաւ :

ALBIN

Il l'a vu, mais, hélas! avec un oeil d'envie.
Il brûle de le suivre, au lieu de reculer;
Et son coeur s'affermit, au lieu de s'ébranler.

PAULINE

Je vous le disais bien. Encore un coup, mon père,
Si jamais mon respect a pu vous satisfaire,
Si vous l'avez prisé, si vous l'avez chéri . . .

FÉLIX

Vous aimez trop, Pauline, un indigne mari.

PAULINE

Je l'ai de votre main: mon amour est sans crime;
Il est de votre choix la glorieuse estime;
Et j'ai, pour l'accepter, éteint le plus beau feu
Qui d'une âme bien née ait mérité l'aveu.
Au nom de cette aveugle et prompte obéissance
Que j'ai toujours rendue aux lois de la naissance,
Si vous avez pu tout sur moi, sur mon amour,
Que je puisse sur vous quelque chose à mon tour!
Par ce juste pouvoir à présent trop à craindre,
Par ces beaux sentiments qu'il m'a fallu contraindre,
Ne m'ôtez pas vos dons; ils sont chers à mes yeux,
Et m'ont assez coûté pour m'être précieux.

FÉLIX

Vous m'importunez trop: bien que j'aie un coeur tendre,
Je n'aime la pitié qu'au prix que j'en veux prendre:
Employez mieux l'effort de vos justes douleurs;
Malgré moi m'en toucher, c'est perdre et temps et pleurs;
J'en veux être le maître, et je veux bien qu'on sache
Que je la désavoue alors qu'on me l'arrache.
Préparez-vous à voir ce malheureux chrétien;
Et faites votre effort quand j'aurai fait le mien.
Allez; n'irritez plus un père qui vous aime,
Et tâchez d'obtenir votre époux de lui-même.
Tantôt jusqu'en ce lieu je le ferai venir:
Cependant quittez-nous, je veux l'entretenir.

ԱԼԲԻՆՈՍ

Ետես, այո, սակայն, աւա՜ղ, 'ի նոյն նախանձ վառեցաւ.
Նա՝ փոխանակ զարհուրելոյ, տենչայ նըմին հետեւել.
Սըրտապընդեալ եւ անդողդող խիզախէ նա անվեհեր:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Զայդ ես կանխաւ ասացի, հայր, սակայն ներեա ինձ դարձեալ.
Եւ թէ աղերս մեծարանացըս քեզ չիցէ անընկալ,
Թէ Պօլիկտոս գըտաւ երբէք քոյդ սիրոյդ արժանի...

ՓԵԼԻՔՍ

Պաւլինէ, սէր քո առ փեսայդ անարժան՝ չէ գովելի:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Դու զնա ետուր ինձ 'ի փեսայ. թէ զնա սիրեմ ես սըրտիւ,
Այս գեղեցիկ քո ընտրութեանդ առնէ պարծանս եւ պատիւ.
Վասըն նորա ես չիջուցի ըզխանդակաթ բոց սիրոյս՝
Քաջատոհմիկ առն աղնըւի եղեալ սըրտին 'ի հաճոյս:
Ցիս, հայր. 'ի շնորհըս զաչացու իմոյ հլութեան ինքնանուէր,
Որով եղէ հնազանդ յաւէրժ առ հայրենիդ քո պատուէր,
Եւ բովանդակ իմոց կամացս, իմոյ սըրտիս իշխեցեր,
Տուր ինձ փոխան միոյս այսուիկ սիրողաբար քեզ իշխել:
Երդմնեցուցեալ ըզքեզ 'ի սաստ քոյին ինձ արդ սոսկալի,
Երդմնեցուցեալ 'ի խանդ սիրոյն զոր նուաճեցի յիս բըռնի,
Մի զոր ետուրըն բառնայցես՝ հարեալ ընդ բիբ իմ ական,
Զի ծանրագնի յոյժ ինձ եղեւ լինել իւր ինձ պատուական:

ՓԵԼԻՔՍ

Կարի է քո այդ ժըտութիւն. է, է եւ յիս սիրտ գըթած,
Բայց չէ հաճոյ ինձ գըթութիւն՝ զոր այդքանոյ թէ ստացայց:
Զարդարացի ցաւոցդ ըզճիգն այլուր յօգուտ վարեսջիր.
Մի զարտասուսդ եւ զժամանակ վատներ առ իս 'ի նանիր՝
Առ 'ի շարժել բըռնի յիս գութ. ըզշնորհ զոր տալ ախորժեմ,
Բըռնազբօսեալ սակայն 'ի նոյն՝ բացէ 'ի բաց զայն մերժեմ:
Լեր դու պատրաստ ըզհէքըն զայն տեսանել արդ քրիստոնեայ,
Եւ զիմ ըզհետ առնել հանդէս յետին ճըգանց քոց 'ի նա:
Երթ, մի զցասումն յուզեր ըզհօր՝ որ կաթոգին փարի զքեւ,
Եւ գուն գործեա յիւրմէ զփեսայն քո ընդունել 'ի պարգեւ:
Ըզնա ընդ հուպ 'ի տեղւոջ աստ տաց յանդիման ածել ինձ.
Մեկնեաց դու այժմ, եւ թոյլ տուր ինձ գոլ ընդ նըմա խօսակից:

PAULINE

De grâce, permettez . . .

FÉLIX

Laissez-nous seuls, vous dis-je;
Votre douleur m'offense autant qu'elle m'afflige.
A gagner Polyeucte appliquez tous vos soins;
Vous avancerez plus en m'importunant moins.

SCÈNE V.

FÉLIX, ALBIN.

FÉLIX

Albin, comme est-il mort?

ALBIN

En brutal, en impie,
En bravant les tourments, en dédaignant la vie,
Sans regret, sans murmure, et sans étonnement,
Dans l'obstination et l'endurcissement,
Comme un chrétien enfin, le blasphème à la bouche.

FÉLIX

Et l'autre?

ALBIN

Je l'ai dit déjà, rien ne le touche;
Loin d'en être abattu, son coeur en est plus haut;
On l'a violenté pour quitter l'échafaud:
Il est dans la prison, où je l'ai vu conduire;
Mais vous êtes bien loin encor de le réduire.

FÉLIX

Que je suis malheureux!

ALBIN

Tout le monde vous plaint.

ՊԱՈՒԼԻՆԷ

Թող եւ ինձ , հայր . . .

ՓԵԼԻՔՍ

Երթ , ասացի , մի խոչընդոտն ինձ լինիր.
Ցաւք քո ազդեն 'ի չիս գորով , բայց եւ զպայմն զուգակիր :
Ի Պոլիկտոս ցոյց ըզկորով ջանիցդ ըզնա համոզել.
Կարճեա առ. իս ըզթախանձանս եւ օգտեսցիս առաւել :

ՏԵՍԻԼ Ե.

ՓԵԼԻՔՍ , ԱԼԲԻՆՈՍ

ՓԵԼԻՔՍ

Ասա , Ալբին , որպէս կորեաւ :

ԱԼԲԻՆՈՍ

Իբր ամպարիշտ , իբր անբան .
Արհամարհեալ ըզկեանս , առ ոտն հարեալ ըզվիշտս ամենայն .
Ոչ ապաշաւ , եւ ոչ սոսկումն , այլ անմըռունչ աներարբաջ՝
Կայր աննըկուն սըրտիւ 'ի տոկ , կայր անսասան եւ յամառ .
Զի՞ երկարեմ , զերթ քրիստոնեայ կայր հայհոյանս ժայթքելով :

ՓԵԼԻՔՍ

Իսկ Պոլիկտոս :

ԱԼԲԻՆՈՍ

Որպէս կանխաւն ասացի՝ կայր անվըրդով ,
Եւ աննըկուն 'ի տեսլենէն՝ եւս առաւել խիզախէր .
Ի մահառիթ բեմէն ընդ քարշ բերեալ հազիւ թէ մեկնէր .
Արդ աւասիկ կայ 'ի բանտի , եւ անդանօր տեսի զնա .
Սակայն ածել 'ի զգօնութիւն զուր ըզնա տէրդ իմ յուսայ :

ՓԵԼԻՔՍ

Եղո՜ւկ զինեւ :

ԱԼԲԻՆՈՍ

Քաղաքս ողջոյն քեզ կարեկից արտասուէ :

FÉLIX

On ne sait pas les maux dont mon coeur est atteint ;
De pensers sur pensers mon âme est agitée,
De soucis sur soucis elle est inquiétée ;
Je sens l' amour, la haine, et la crainte, et l' espoir,
La joie, et la douleur, tour à tour l' émouvoir ;
J' entre en des sentiments qui ne sont pas croyables ;
J' en ai de violents, j' en ai de pitoyables ;
J' en ai de généreux qui n' oseraient agir ;
J' en ai même de bas, et qui me font rougir.
J' aime ce malheureux que j' ai choisi pour gendre,
Je hais l' aveugle erreur qui le vient de surprendre ;
Je déplore sa perte, et, le voulant sauver,
J' ai la gloire des dieux ensemble à conserver ;
Je redoute leur foudre, et celui de Décie;
Il y va de ma charge, il y va de ma vie.
Ainsi tantôt pour lui je m' expose au trépas,
Et tantôt je le perds pour ne me perdre pas.

ALBIN

Décie excusera l' amitié d' un beau-père ;
Et d' ailleurs Polyeucte est d' un sang qu' on révère.

FÉLIX

A punir les chrétiens son ordre est rigoureux ;
Et plus l' exemple est grand, plus il est dangereux :
On ne distingue point quand l' offense est publique ;
Et, lorsqu' on dissimule un crime domestique,
Par quelle autorité peut-on, par quelle loi,
Châtier en autrui ce qu' on souffre chez soi ?

ALBIN

Si vous n' osez avoir d' égard à sa personne,
Écrivez à Décie afin qu' il en ordonne.

FÉLIX

Sévère me perdrait si j' en usais ainsi :
Sa haine et son pouvoir font mon plus grand souci.
Si j' avais différé de punir un tel crime,
Quoiqu' il soit généreux, quoiqu' il soit magnanime,
Il est homme, et sensible, et je l' ai dédaigné ;

ՓԵԼԻՔՍ

Այլ որ ինչ յիս տագնապ չարեաց կըրին՝ նա զայն ոչ գիտէ.
Հոգոց 'ի հոգըս տատանեալ ծըփիմ անդուլ ալէկոծ.
Վիշտք 'ի վըշտաց միմեանց ըզհետ զիս պաշարեն բազմահոծ.
Ընդ ահ ընդ յոյս, ընդ քէն ընդ սէր, ընդ խընդութիւն եւ թա-
Տարաբերեալ յանկեաց 'ի կեանըս տագնապիմ ցաւալից: (խիծ
Յուզին յիս կիրք ընդդիմամարտք, ոյց ոչ կարեմ գոլ հաստ.
Են որ աղէտ աղիողորմ, են որ ուժգին եւ ազդու.
Է՛ որ ըղձեհ ազդէ խորհուրդ՝ այլ կատարել ոչ զօրեմ,
Է՛ որ ըղձատ եւ զանարժան՝ ընդ որ ինքնին ամաչեմ:
Սիրելի հէքն ինձ եւ թըշուառ, զոր ընտրեցի 'ի փեսայ,
Այլ առելի վըխպակն անմիտ, յոր պարանեալ նա արդ կայ.
Ողբալ ողբամ ընդ մահ նորա, այլ վա՜յ է ինձ թէ փըրկեմ,
Նախատելոց դիցըն ցասումն ահեղ զինի ինձ ընդդէմ.
Ի բարկաճայթ շանթից նոցա եւ Դեկոսի զարհուրիմ.
Կորուստ անդարձ փառաց գահուս, կորուստ հասցէ կենացս իմ:
Այսպէս 'ի ծուփըս վարանեալ դիմադրաւեմ մերթ 'ի մահ,
Մերթ 'ի կորուստ նորին մըղէ զիս կորըստեան խոյս ահ:

ԱԼԲԻՆՈՍ

Զանհրոյն գութ ընդ փեսային ներէ անշուշտ եւ Դեկոս.
Չէ ոխնըքոր եւ անհըշան ոք յարենէ Պոլիկտոս:

ՓԵԼԻՔՍ

Քրիստոնէից 'ի պատուհաս հրաման է բուռն 'ի Նմանէ.
Բազմավըտանգ եւս օրինակն է երեւեալ 'ի բարձուէ.
Անհաւութիւն ոչ է օրէն ուր գան ոճիրք յերեւան.
Եւ առ ոընին մեղք քօղարկեալ անպատուհաս եթէ մնան,
Ո՞ր օրինօք եւ կամ որո՞վ իշխանութեամբ մարթ իցէ
Պատուհասել յանձն օտարին զոր ոք խըրոցըն ներէ:

ԱԼԲԻՆՈՍ

Թէ դու քեզէն չիշխես առնել զայդ մեծարանս երեսաց,
Ինքնակալին տաջիր աղերս ներել նորին յանցանաց:

ՓԵԼԻՔՍ

Կորուստ անշուշտ 'ի Սեւերեայ եկեալ հասցէ ինձ յայնժամ.
Ի մեծասաստ վըխժուց նորա զահի հարեալ եւ խիթամ:
Զոճիրն ահեղ անպատուհաս եթէ թողից ընդ երկար,
Թէպէտ իցէ ազնըւախոհ, թէպէտ ներող բարերար,
Սակայն զի մարդ է դիւրազգաց եւ անգոսնեալ եւս քինէն,

Et de tant de mépris son esprit indigné,
Que met au désespoir cet hymen de Pauline,
Du courroux de Décie obtiendrait ma ruine.
Pour venger un affront tout semble être permis,
Et les occasions tentent les plus remis.
Peut-être (et ce soupçon n' est pas sans apparence)
Il rallume en son coeur déjà quelque espérance;
Et, croyant bientôt voir Polyeucte puni,
Il rappelle un amour à grand' peine banni.
Juge si sa colère, en ce cas implacable,
Me ferait innocent de sauver un coupable,
Et s' il m' épargnerait, voyant par mes bontés
Une seconde fois ses desseins avortés.
  Te dirai-je un penser indigne, bas et lâche?
Je l' étouffe, il renaît; il me flatte, et me fâche:
L' ambition toujours me le vient présenter;
Et tout ce que je puis, c' est de le détester.
Polyeucte est ici l' appui de ma famille;
Mais si, par son trépas, l' autre épousait ma fille,
J' acquerrais bien par là de plus puissants appuis
Qui me mettraient plus haut cent fois que je ne suis.
Mon coeur en prend par force une maligne joie:
Mais que plutôt le ciel à tes yeux me foudroie,
Qu' à des pensers si bas je puisse consentir,
Que jusque-là ma gloire ose se démentir!

ALBIN

Votre coeur est trop bon, et votre âme trop haute.
Mais vous résolvez-vous à punir cette faute?

FÉLIX

Je vais dans la prison faire tout mon effort
A vaincre cet esprit par l' effroi de la mort;
Et nous verrons après ce que pourra Pauline.

ALBIN

Que ferez-vous enfin, si toujours il s' obstine?

FÉLIX

Ne me presse point tant; dans un tel déplaisir,
Je ne puis que résoudre, et ne sais que choisir.

Յուսակըտուր ըզսիրուհւոյն իւր կորուսեալ ըզՀիմէն ,
Ծանրացաւ ումն ընդ իս՝ զայրոյթ նորին պատեհ կալեալ զայն ,
Եւ զՊեկոսի ածեալ զինեւ ըզպաստ՝ արկցէ զիս կործան :
Անարգանաց 'ի վրէժ եւ զի՞նչ ոչ ճահ թըւի եւ օրէն .
Դէպք եւ պատեհք 'ի ցըրտացեալ խոկ սիրտ հրապոյրս արկա-
նիցէ թերեւս (եւ զոր ասեմըս չէ եւ չէ կասկած սին) (նէն :
Զի առկայծէ յուսոյ նըշոյլ 'ի սիրտ նորա վերըստին ,
ԸզՊոլիկտեայ մահ մոռալուս տեսանելով զառաջնեաւ՝
Դառնայ 'ի սէր , զոր էր մերժեալ 'ի սըրտէն յոյժ դըժուարաւ :
Տես դու ինձ արդ թէ յապաւում 'ի դէպ յայս՝ քէն ոխակալ
Զի՞նչ ինձ նիւթէ , գյանցաւորին փըրկութիւն զէն իւր առեալ.
Միթէ խնայէ՞ նա յիս եւ զայս երկրորդ անգամ թէ լինեւ
Երկնեալն յիւրմէ խորհուրդ՝ ներմամբս խմով եւցէ 'ի դերեւ :
Չիշխեմ ասել որ ինչ խորհուրդ յիս վառ յուզի աներժան ,
Մերժեմ միշտ զայն եւ միշտ դառնայ յիս դըժպըհի խորհուրդն
փառաց անձուկ զայն 'ի գըրգիռ բերէ անդուլ ինձ 'ի յուշ, (այն.
թէ եւ գարշիմ եւ ըզհրապոյրս նորին ատեամ փաղաքուշ :
Ապաքէն տան իմոյ հըզօր է ապաւէն Պոլիկտոս .
Բայց թէ մահուամբ նորին Սեւեր ձեռն ինձ տացէ խնամախօս ,
Հըզօրագոյն եւս իցէ նա ինձ եւ ամուր ապաստան ,
Եւ յաւելցին ինձ քան զայժմուս փառք եւ պատիւ մեծութեան :
Եղեռնաւոր հըրճուանք ընդ այս կըրին յակամայս ինձ 'ի յիս .
Այլ ո՜ն եւ ո՜ն ամպահարեալ ասա ծախեսցեն երկինք զիս ,
Թէ խորհըրդոցդ այդ վատութեան գըտայց երբէք ես հաւան ,
Եւ մատընտու փառաց անձին վատթարացայց մինչ ցայդքան :

ԱԼԲԻՆՈՍ

Բարեգործդ եւ մեծախոհ դիցըն վեհից 'ի տիպար .
Եւ խորհիցիս ըզմեղապարտն անդարձութեամբ 'ի մահ տալ:

ՓԵԼԻՔՍ

Երթայց 'ի բանտն 'ի փորձ վերջին թափել ըզճիգն իմ ողջոյն ,
Եւ մահադոյժ 'ի սպառնալիս նուաճել ըզսիրան աննըկուն .
Տեսցուք ապա զի՞նչ եւ հարսինն ողոք նըմա զօրեսցէ :

ԱԼԲԻՆՈՍ

Իսկ զի՞նչ ապա , թէ յամառեալ մինչեւ 'ի սպառ պնդ կացցէ :

ՓԵԼԻՔՍ

Մի զիս ցայդ վայր դու թախանձեր. բաւան է ինձ այդ հարկ վերջին,
Անդ սահմանել ինչ հարկ իցէ . ո՜վ ընտրութիւն դըժուարին :

ALBIN

Je dois vous avertir, en serviteur fidèle,
Qu' en sa faveur déjà la ville se rebelle,
Et ne peut voir passer par la rigueur des lois
Sa dernière espérance et le sang de ses rois.
Je tiens sa prison même assez mal assurée;
J' ai laissé tout autour une troupe éplorée;
Je crains qu' on ne la force.

FÉLIX

Il faut donc l' en tirer,
Et l' amener ici pour nous en assurer.

ALBIN

Tirez-l' en donc vous-même, et d' un espoir de grâce
Apaisez la fureur de cette populace.

FÉLIX

Allons; et, s' il persiste à demeurer chrétien,
Nous en disposerons sans qu' elle en sache rien.

ԱԼԲԻՆՈՍ

Որպէս ծառայ հաւատարիմ ծածկել 'ի քէն ոչ կարեմ,
Քաղաքս ողջոյն վերամարտիկ նորին զինի քեզ ընդդէմ.
Ըզթագազանց խուրոց ըղձեռ եւ զլոյս վերջին ոչ ժուժայ
Մատն յօրինացըն տեսանել 'ի խըստութիւն անխընայ ։
Եւ ոչ բանտին ինձ անկասկած թըւին պատուարքն ամրութեան.
Ամբոխ ուժգին տեսի զնոքօք խըռնեալ արտօսր 'ի յական.
Ընդ բըռնութիւն նոցա խիթամ։

ՓԵԼԻՔՍ

Համայ հանցի՛նա անտի,
Եւ անկասկած 'ի նոցանէ աստ ըզգուշեաւ պահեացի ։

ԱԼԲԻՆՈՍ

Դու ինքն ապա հանջիր ըզնա, եւ զխուժանին մոլելոյ
Ըզմեծ ցասումն յուսով շնորհի ներողութեանըդ զիջո ։

ՓԵԼԻՔՍ

Ոն երթիցուք. եւ յամառեալ նա թէ կացցէ քրիստոնեայ,
Հրաման զանխուլ տացուք առնել որ ինչ արժանն է ընդ նա ։

ACTE QUATRIÈME

SCÈNE I.

POLYEUCTE, CLÉON, TROIS AUTRES GARDES.

POLYEUCTE

Gardes, que me veut-on ?

CLÉON

Pauline vous demande.

POLYEUCTE

O présence, ô combat que surtout j'appréhende !
Félix, dans la prison j'ai triomphé de toi,
J'ai ri de ta menace, et t'ai vu sans effroi :
Tu prends pour t'en venger de plus puissantes armes ;
Je craignais beaucoup moins tes bourreaux que ses larmes.
Seigneur, qui vois ici les périls que je cours,
En ce pressant besoin redouble ton secours !
Et toi qui, tout sortant encor de la victoire,
Regardes mes travaux du séjour de la gloire,
Cher Néarque, pour vaincre un si fort ennemi,
Prête du haut du ciel la main à ton ami !
Gardes, oseriez-vous me rendre un bon office ?
Non pour me dérober aux rigueurs du supplice,
Ce n'est pas mon dessein qu'on me fasse évader ;
Mais comme il suffira de trois à me garder,
L'autre m'obligerait d'aller quérir Sévère ;
Je crois que sans péril on peut me satisfaire :
Si j'avais pu lui dire un secret important,
Il vivrait plus heureux, et je mourrais content.

CLÉON

Si vous me l'ordonnez, j'y cours en diligence.

ՀԱՆԴԷՍ ՉՈՐՐՈՐԴ

ՏԵՍԻԼ Ա.

ՊՈԼԻԿՏՈՍ, ԿԼԷՈՎՆ, ԵՒ ԱՅԼ ԵՐԵՔ ԶՕՐԱԿԱՆՔ

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ցի՞նչ իրք իցեն, ով զօրականք:

ԿԼԷՈՎՆ

Քեզ Պաւլինէ գայ 'ի տես:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ո՜վ տեսութիւն, ահեղագոյն է ինձ մարտիս այս հանդէս:
Ըզքեզ, Փելիքս, անդ 'ի բանտին տեսի ըզքեզ անասան,
Ծաղր ըզսաստուք քոյք արարի, մարտեայ ընդ քեզ յաղթական.
Արդ դու 'ի վրէժ դըրդես այլ մարտ՝ ազդողագոյն առեալ զէն,
Ոյր արտասուք ինձ քան դահճաց ըսպառնալիք ահեղք են:
Ով Տէր իմ տէր, որ տեսանեսըդ զայս հասեալ ինձ վտանգ,
Յաւէլ, մաղթեմ, ինձ 'ի տագնապ ժամուս լինել օժընդակ:
Եւ որ դեռ եւս յասպարիզէ մարտից ելեալ յաղթական
Պըսակազարդ յերկնից դէտակն յայս արկանես մըրցարան,
Դու, սիրեցեալդ իմ Նէարխոն, հաս 'ի թիկունս ինձ եւ դու
Բարեկամիդ քո ինձ 'ի գոռ մարտիս լինել ձեռընտու:
Օն, պահապանքըդ, ժըխտիցէք զայս ինձ ըսպաս հարկանել.
Ոչ թէ 'ի խիստ պատուհասէ սաստ խընդրեմ խուսափել,
Քաւ լիցի այդ ինձ վատութիւն թէ զերծանել խընդրեցից.
Այլ քանզի շատ է ինձ 'ի պահ ըզգուշութեան կալ երից,
Չորրորդ ինձ մեծ ածէ շնորհ թէ 'ի խընդիր Սեւերեայ,
Եթէ չիցէ ձեզ այն 'ի վտանգ, առ 'ի հաճել զիս երթայ:
Թէ զկարեւոր գաղտնիս ինչ զիմ ասել նըմա կարացից,
Նա բարերարդ կեցցէ յետ իմ, եւ ես մեռայց խընդալից:

ԿԼԷՈՎՆ

Թէ քո այդպէս հրաման է մեզ, ահաւասիկ երթայց ես:

POLYEUCTE

Sévère à mon défaut fera ta récompense.
Va, ne perds point de temps, et reviens promptement.

CLÉON

Je serai de retour, seigneur, dans un moment.

SCÈNE II.

POLYEUCTE.

(Les gardes se retirent aux coins du théâtre.)

Source délicieuse, en misères féconde,
Que voulez-vous de moi, flatteuses voluptés?
Honteux attachements de la chair et du monde,
Que ne me quittez-vous, quand je vous ai quittés?
Allez, honneurs, plaisirs, qui me livrez la guerre:

Toute votre félicité,
Sujette à l'instabilité,
En moins de rien tombe par terre;
Et comme elle a l'éclat du verre,
Elle en a la fragilité.

Ainsi n'espérez pas qu'après vous je soupire.
Vous étalez en vain vos charmes impuissants;
Vous me montrez en vain par tout ce vaste empire
Les ennemis de Dieu pompeux et florissants.
Il étale à son tour des revers équitables

Par qui les grands sont confondus;
Et les glaives qu'il tient pendus
Sur les plus fortunés coupables
Sont d'autant plus inévitables,
Que leurs coups sont moins attendus.

Tigre altéré de sang, Décie impitoyable,
Ce Dieu t'a trop longtemps abandonné les siens:
De ton heureux destin vois la suite effroyable;

ՊՕԼԻԿՏՕՍ

Վարձ , զոր չներէ մահ զի ես տաց , զայն Սեւերոս տացէ քեզ:
Օ՜ն ապա երթ , մի՛ դանդաղիր , եւ ճեպեսցիս այսր 'ի դարձ :

ԿԼԷՕՎՆ

Յական քըթթել թռուցեալ, ով տէր , դառնալ առ քեզ փութացայց :

ՏԵՍԻԼ Բ.

ՊՕԼԻԿՏՕՍ

(Պահապանքն չան մեկնալ)

Աշխերք երկրաւթեանց եւ աղուեաց մըթեր
Պատրող հեշտութիւնք , զի՞ կայ իմ եւ ձեր :
Մարմնոյ աշխարհի սէր ամօթապարտ ,
Է՞ր ըւքեալք յինէն՝ ոչ թողուք զիս ցարդ :
Օ՜ն մնդր 'ի բացէ , գըրգանք եւ պատիւ ,
Որք ընդդիմամարտ բերէք ինձ կըռիւ .
Վայելք ձեր համայն
Խուսեն անկայուն
Ի քըթթելական .
Զերդ նուըր ապակի
Զի շողայ փայլուն ,
Անդ վաղ խորտակի :
Զեզ ոչ տենչացայց , ջանայք 'ի նանիր
Ի հրապոյրս աղու ածել ինձ պատիր .
Զուր ինձ ցուցանէք զաստուածամարտից
Ընդ ոլորտս երկրի զկենցաղ բերկրալից :
Անդուստ եւ երկինք ցուցանեն փոխան
Զարդար վըրիժուց նոցուն դատաստան ,
Որով գահավէժ
Գոռոզք տան ըզվըէժ .
Ակաւխեալ երկաթն
Իջանէ յանկարծ
Յերջանկին գագաթն
Երբ կայն անկասկած :
Խուժադուժ Դեկոս , վագր արիւնարբու ,
Քեզ Բարձրեալն յերկար թէ զիւրսն թողու ,
Զերջանիկ բաղդիդ զահաւոր վախճան

Le Scythe va venger la Perse et les chrétiens.
Encore un peu plus outre, et ton heure est venue ;

Rien ne t' en saurait garantir ;
Et la foudre qui va partir,
Toute prête à crever la nue,
Ne peut plus être retenue
Par l' attente du repentir.

Que cependant Félix m' immole à ta colère ;
Qu' un rival plus puissant éblouisse ses yeux ;
Qu' aux dépens de ma vie il s' en fasse beau-père,
Et qu' à titre d' esclave il commande en ces lieux :
Je consens, ou plutôt j' aspire à ma ruine.

Monde, pour moi tu n' as plus rien :
Je porte en un coeur tout chrétien
Une flamme toute divine ;
Et je ne regarde Pauline
Que comme un obstacle à mon bien.

Saintes douceurs du ciel, adorables idées,
Vous remplissez un coeur qui vous peut recevoir :
De vos sacrés attraits les âmes possédées
Ne conçoivent plus rien qui les puisse émouvoir.
Vous promettez beaucoup, et donnez davantage :

Vos biens ne sont point inconstants,
Et l' heureux trépas que j' attends
Ne vous sert que d' un doux passage
Pour nous introduire au partage
Qui nous rend à jamais contents.

C' est vous, ô feu divin que rien ne peut éteindre,
Qui m' allez faire voir Pauline sans la craindre.
Je la vois : mais mon coeur, d' un saint zèle enflammé,
N' en goûte plus l' appas dont il était charmé ;
Et mes yeux, éclairés des célestes lumières,
Ne trouvent plus aux siens leurs grâces coutumières.

Վայրիկ մի եւս այլ՝ տեսցես քեզ ժամն.
Վրիժառուն Ընկլութ գայ Թափել 'ի քէն
Զարեան վըկայից եւ Հայոց ըղքէն.
Փըրկութիւն քեզ չիք,
Ճայթեցին յամպոց
Երկնասաստ շանթիք,
Ընկըրկին ոչ եւս՝
Ի զեղջ եւ 'ի կոծ
Թէ եւ աշխարհս:
Թող ցասմանդ 'ի սպանդ փեղկքս զիս զենու.
Զաչաց շըլացոյց նախանձորդն հուժկու.
Թող մահուամբս ըղձս կալցի իւր փեսայ,
Եւ բարբըկաբար մարգիս տիրանայ.
Ոչ ինչ դըժկամակ եղէց ես ընդ այն,
Այլ են իմ տենչանք, ըղձանամ մահուան:
Ոչ եւս ինչ ունիս,
Աշխարհ, դու առ իս.
Սիրտ իմ Աստուծոյս
Բորբոքի 'ի սէր.
Ըղձարան իմ բարւոյս
Համարիմ արգել:
Ո՛վ վըսեմ խորհուրդք եւ սուրբ հեշտութիւն,
Ի՛բր ըղձիւք ձեր սիրտ առնի պատարուն.
Ի սուրբ 'ի հրապոյրս ըղմայլեալ հոգի
Ցեիցս 'ի տեսիլ ոչ եւս պարանի:
Առաք 'ի խոստմունս եւ առատագոյն
Պարգեւաց 'ի տուրս յորդէք լիութիւն.
Կեանքդ այդ յամերամ,
Եւ մահ երջանիկ
Որում ըղձանամ,
Քուն է անուշիկ
Եւ անցք 'ի հաճոյս,
Ցանգիչէր 'ի լոյս:
Քեւ, աստուածավառ հուրդ անշիջական,
Քեւ ըղՊաւլինէ տեսից անսասան:
Ահա տեսանեմ. եւ վառ 'ի սուրբ սէր,
Ոչ ըզգամ գեղոյն, որ զիսըն գերէր.
Աչք իմ պատարուն լուսոյն երկնային՝
Ցաչացն 'ի շողիւն ոչ եւս բըլչակնին:

SCÈNE III.

POLYEUCTE, PAULINE, GARDES.

POLYEUCTE

Madame, quel dessein vous fait me demander?
Est-ce pour me combattre, ou pour me seconder?
Cet effort généreux de votre amour parfaite
Vient-il à mon secours, vient-il à ma défaite?
Apportez-vous ici la haine, ou l'amitié,
Comme mon ennemie, ou ma chère moitié?

PAULINE

Vous n'avez point ici d'ennemi que vous-même;
Seul vous vous haïssez, lorsque chacun vous aime;
Seul vous exécutez tout ce que j'ai rêvé:
Ne veuillez pas vous perdre, et vous êtes sauvé.
A quelque extrémité que votre crime passe,
Vous êtes innocent si vous vous faites grâce.
Daignez considérer le sang dont vous sortez,
Vos grandes actions, vos rares qualités;
Chéri de tout le peuple, estimé chez le prince,
Gendre du gouverneur de toute la province,
Je ne vous compte à rien le nom de mon époux:
C'est un bonheur pour moi qui n'est pas grand pour vous;
Mais après vos exploits, après votre naissance,
Après votre pouvoir, voyez notre espérance;
Et n'abandonnez pas à la main d'un bourreau
Ce qu'à nos justes voeux promet un sort si beau.

POLYEUCTE

Je considère plus; je sais mes avantages,
Et l'espoir que sur eux forment les grands courages.
Ils n'aspirent enfin qu'à des biens passagers,
Que troublent les soucis, que suivent les dangers;
La mort nous les ravit, la fortune s'en joue;
Aujourd'hui dans le trône, et demain dans la boue;
Et leur plus haut éclat fait tant de mécontents,
Que peu de vos Césars en ont joui longtemps.

ՏԵՍԻԼ Գ.

ՊՈԼԻԿՏՈՍ, ՊԱՒԼԻՆԷ, ԶՕՐԱԿԱՆՔ

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

(խոյս.

Առ ի՞նչ, տիկին, գալուստդ այսրէն. միթէ ինձ ազդէ, թէ խրա-
Չըքնաղ սիրտդ 'ի պերճ հանդէս ընկճել զիս գաս, թէ յիմ կոյս.
Անելութիւն առեալ բերես, թէ զհաշտութեան սուրբ ըզսէր.
Պէս թըշնամւոյ դիմեալ առ իս, թէ սրտակից իմ ընկեր:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Քեզ թըշնամի չէք բայց 'ի քէն. դու զքեզ ատես, այլք սիրեն.
'Իու եւ զերազն իմ, դու միայն 'ի լրումն անես համօրէն:
Մի՛ դու զքոյին նիւթեր կորուստ, կամեաց միայն՝ եւ կեցցես.
Թէպէտ մեծ յոյժ ոճիրքդ իցեն, խնայեա անձինդ՝ եւ քաւես:
Յո՛ւշ քեզ լիցին յոյց յարենէ բողբոջեցար շառաւեղ,
Յո՛ւշ արութեանցդ հանդէս չըքնաղ եւ լաւութիւնքըդ շըքեղ.
Ինքնակալին դաս մեծարոյ, ժողովրդեան ցանկալի,
Եւ մարզպետի Հայաստանեայցըս դու փեսայ սիրելի.
Զյիշեմ ինչ զիմ քեզ հարսնութի՛, որ ինձ բաղդ մեծ՝ քեզ չէ ինչ.
Այլ արութիւն քո, զարմ տոհմիկ և զօրութիւն տես դու զինչ
Ընծայեն յոյս, եւ մի թողուր դաժնաց 'ի ձեռս անձնատուր
Զոր խոստանայն բաղդ գեղեցիկ արդար ըղձից մեր 'ի լրւր:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ինձ առաւելն իսկ է ծանօթ. ըզպարծանս իմ գիտեմ ես,
Եւ 'ի նոցունց քաջարութեամբք որ ինչ յուսալ իցէ մեզ.
Այլ յի՞նչ, ասէ, յանդիցին այնք, բայց 'ի բարիս անցաւոր,
Որոց ըղձեա գան բիւր վըտանգք, վըրդովեն հոգք բիւրաւոր.
Բառնայ 'ի մէնջ մահ զամենայն, լինիմք բաղդին խաղալիկ.
Այսօր 'ի գահ արքունական, վաղիւ յարեան ճապաղիք.
Գըգուեալքն 'ի բաղդ գեղանըսեհ եղեն ըժգոհք առաւել.
Քանի՛ նուազունք 'ի կայսերաց կացին փառացն 'ի վայել:

J' ai de l' ambition, mais plus noble et plus belle:
Cette grandeur périt, j' en veux une immortelle,
Un bonheur assuré, sans mesure et sans fin,
Au-dessus de l' envie, au-dessus du destin.
Est-ce trop l' acheter que d' une triste vie,
Qui tantôt, qui soudain me peut être ravie;
Qui ne me fait jouir que d' un instant qui fuit,
Et ne peut m' assurer de celui qui le suit?

PAULINE

Voilà de vos chrétiens les ridicules songes;
Voilà jusqu' à quel point vous charment leurs mensonges:
Tout votre sang est peu pour un bonheur si doux!
Mais, pour en disposer, ce sang est-il à vous?
Vous n' avez pas la vie ainsi qu' un héritage;
Le jour qui vous la donne en même temps l' engage:
Vous la devez au prince, au public, à l' État.

POLYEUCTE

Je la voudrais pour eux perdre dans un combat;
Je sais quel en est l' heur, et quelle en est la gloire.
Des aïeux de Décie on vante la mémoire;
Et ce nom, précieux encore à vos Romains,
Au bout de six cents ans lui met l' empire aux mains.
Je dois ma vie au peuple, au prince, à sa couronne;
Mais je la dois bien plus au Dieu qui me la donne:
Si mourir pour son prince est un illustre sort,
Quand on meurt pour son Dieu, quelle sera la mort!

PAULINE

Quel Dieu!

POLYEUCTE

Tout beau, Pauline! il entend vos paroles,
Et ce n' est pas un Dieu comme vos dieux frivoles,
Insensibles et sourds, impuissants, mutilés,
De bois, de marbre, ou d' or, comme vous les voulez:
C' est le Dieu des chrétiens, c' est le mien, c' est le vôtre;
Et la terre et le ciel n' en connaissent point d' autre.

PAULINE

Adorez-le dans l' âme, et n' en témoignez rien.

Էʼ, է եւ յիս փառաց անձուկ ագնուագոյն եւ վսեմ.
Վաղանցիկ այդք են մեծութիւնք, զանանցականսն խնդրեմ,
Զերջանկութիւն աներկեւան, որ ոչ չափ է ոչ պայման,
Որ մախանաց գեր 'ի վերոյ, գեր 'ի վերոյ բաղխից կան։
Մի ծանրագնո՞յ լիցի տանել ինձ զայն ընդ այսոց կենաց,
Որ թէ կանուխ թէ անագան բարձցին յինէն յեղակարծ,
Ոյց փախըստեայ են սուղ վայելք եւ կեղակարծ ապագայն։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Քրիստոնէիցըդ ձեր երազք են այդոքիկ ծաղրական.
Առասպելեաց հրապոյրք ըղձեղ տեսէք զիա՛րդ կախարդեն.
Ոչ ինչ արիւնքըդ ձեր թըւին ընդ անոցիկ փոխարէն։
Այլ կարծիցէք անօրէն ըստ կամս արեան ձերոյ գոլ եւ տէր.
Չէ իսկ եւ չէ ըզկեանս հանգոյն ժառանգութեան առեալ ձեր.
Ապաքէն օրըն կենսատու եւ եւ պարտուց ձեզ պայման,
Եւ աշխարհի եւ Պետութեան եւ արքայի պարտիք զայն։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Զայն մըտադիւր դնէի 'ի մահ վասըն նոցա 'ի մարտի.
Գիտեմ ըզժամն եւ ըզպայման եւ թէ ո՛ր փառք են անտի։
Հարց եւ հաւուց Դեկեայ պարծանքն 'ի ձէնջ գովեալ մեծապէս,
Եւ սիրելի անունն այն ցարդ Հռոմայեցւոցդ եղեալ ձեզ,
Նա արդ 'ի գլուխ վեցեակ դարուց վերամբարձաւ ինքնակալ։
Վասն արքայի եւ աշխարհի զարիւնս, այո, պարտիմ տալ,
Այլ առաւել եւս Աստուծոյ իմոյ՝ որ զայն ինձ շնորհեաց.
Թէ 'ի վերայ արքայի տալ զանձն իցէ բաղդ գերազանց,
Իսկ քանի՛ն վասն Աստուծոյ որ զանձն 'ի մահ ոք թէ տայ։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ո՞ր այն Աստուած . . .

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Պաւլինէ, զգո՛յշ, ըզբանըս քո լուէ նա.
Չէ նա Աստուած հանգունատիպ կըռոց քոց սին թարմատար,
Խուլ, անըզգայ, համր եւ անշարժ, յուսից ձեռաց ապիկար,
Ոչ ոսկեձոյլ եւ կամ վիմարդ ըստ քիմըս ձեր կոփածոյ.
Քրիստոնէից է նա Աստուած, նա եւ իմ է, նոյն եւ քո.
Յերկինս 'ի վեր չիք այլ Աստուած եւ ոչ յերկիր 'ի խոնարհ։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Երկիր դու պադ նըմա հոգւով, մի 'ի վերոյ ցոյց ինչ տար։

POLYEUCTE

Que je sois tout ensemble idolâtre et chrétien !

PAULINE

Ne feignez qu' un moment : laissez partir Sévère,
Et donnez lieu d' agir aux bontés de mon père.

POLYEUCTE

Les bontés de mon Dieu sont bien plus à chérir :
Il m' ôte des périls que j' aurais pu courir,
Et, sans me laisser lieu de tourner en arrière,
Sa faveur me couronne entrant dans la carrière ;
Du premier coup de vent il me conduit au port,
Et, sortant du baptême, il m' envoie à la mort.
Si vous pouviez comprendre et le peu qu' est la vie,
Et de quelles douceurs cette mort est suivie ! . . .
Mais que sert de parler de ces trésors cachés
A des esprits que Dieu n' a pas encor touchés ?

PAULINE

Cruel ! (car il est temps que ma douleur éclate,
Et qu' un juste reproche accable une âme ingrate)
Est-ce là ce beau feu, sont-ce là tes serments ?
Témoignes-tu pour moi les moindres sentiments ?
Je ne te parlais point de l' état déplorable
Où ta mort va laisser ta femme inconsolable ;
Je croyais que l' amour t' en parlerait assez,
Et je ne voulais pas de sentiments forcés :
Mais cette amour si ferme et si bien méritée
Que tu m' avais promise, et que je t' ai portée,
Quand tu me veux quitter, quand tu me fais mourir,
Te peut-elle arracher une larme, un soupir ?
Tu me quittes, ingrat, et le fais avec joie ;
Tu ne la caches pas, tu veux que je la voie ;
Et ton coeur, insensible à ces tristes appas,
Se figure un bonheur où je ne serai pas !
C' est donc là le dégoût qu' apporte l' hyménée ?
Je te suis odieuse après m' être donnée !

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Զի քրիստոնեա՞յ եւ դիցապաշտ կամիս համայն թէ իցեմ:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Կեղծեա առ ժամս՝ մինչեւ Սեւեր գնասցէ աստի տարադէմ,
Եւ հօրն խմում լիցի պատեհ ըղձութ 'ի քեզ ցուցանել:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ինձ ցանկալի է Աստուծոյն իմոյ գըթոյն հանդիպել,
Որ կենցաղոյս զիս 'ի վտանգաց յափըշտակեալ 'ի վերոյ,
Եւ ոչ թողեալ ինձ ժամանակ յետս ընդ կըրունկն հայելոյ,
Ցասպարիզիս 'ի գլուխ կայք ինձ գըթութեամբ ըզպըսակ,
Ցանդորր անեալ նաւահանգիստ 'ի նախկին շունչ աջողակ,
Ըզնորածնեալս յաւազանէն յուղարկելով զիս 'ի մահ:
Ո՜հ, Պաւլինէ, թէ գիտէիր զինչ կեանքս իցեն դիւրասահ,
Եւ բարեբաստ մահուս այս որ քաղցըր վայելք յաջորդեն...
Այլ ծածկելոց գանձուց այս ճառք, աւա՜ղ, 'ի դուր նոցին են,
Զորոց չեւ եւս աստուածային շընորհ ըզսիրտըն շարժեաց:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ո՜վ անողորմ դու, ժամ է արդ զի զկիրս անձին մերկացայց,
Եւ ապաշնորհ սիրտ քո հարցի 'ի կըշտամբանս իմ արդար.
Ա՞յս իցէ քո հարսանեկան սիրոյդ ինձ ցոյց զոր երդուար.
Ա՞յս քո սըրտիդ գութ կարեկից զոր ցուցանես ինձ հիգիս.
Լըռեցի ցարդ զողորմ աղէտս յոր յուսահատ թողուս զիս,
Կարծեալ թէ շատ իսկ սէր ընդ իմ լիցի առ քեզ բարեխօս,
Որ զի եւ չէն իսկ ինձ հաճոյ աղապատանք բըռնազբօս:
Այլ սէր անկեղծ, զոր խոստացար դու ինձ յաւէրժ անյեղլի,
Եւ զոր կալայն ես միշտ առ քեզ ամրապահեալ 'ի սըրտի,
Իցէ՞ թէ գէթ 'ի լըքանելդ զիս այսպէս առ 'ի մահ՝
Յօղեսցէ շիթ մի արտասուաց յոգւոց հանեալ ընդ իս ա՜հ:
Լըքանես զիս, ո՛վ ապաշնորհ, եւ գոհութեամբ լըքանես,
Ոչ ծածկեալ զայն, ըզխընդութիւն սըրտիդ ցուցեալ յայտնա-
Անկարեկիր սիրտ քո իմոց դառն աղետիցս 'ի կըսկիծ, (պէս.
Երջանկութիւն ցնորք անձին որում չիցեմ մասնակից:
Տաղտուկ ուրեմըն հարսանիքըս մեր անձին քեզ լինէին.
Հարսն ընծայեալ քեզ Պաւլինէ եւ ատեցաւ նա 'ի քէն:

POLYEUCTE

Hélas!

PAULINE

Que cet hélas a de peine à sortir!
Encor s' il commençait un heureux repentir,
Que, tout forcé qu' il est, j' y trouverais de charmes!
Mais, courage, il s' émeut, je vois couler des larmes.

POLYEUCTE

J' en verse, et plût à Dieu qu' à force d' en verser
Ce coeur trop endurci se pût enfin percer!
Le déplorable état où je vous abandonne
Est bien digne des pleurs que mon amour vous donne;
Et si l' on peut au ciel sentir quelques douleurs,
J' y pleurerai pour vous l' excès de vos malheurs:
Mais si, dans ce séjour de gloire et de lumière,
Ce Dieu tout juste et bon peut souffrir ma prière,
S' il y daigne écouter un conjugal amour,
Sur votre aveuglement il répandra le jour.
Seigneur, de vos bontés il faut que je l' obtienne;
Elle a trop de vertus pour n' être pas chrétienne:
Avec trop de mérite il vous plut la former,
Pour ne vous pas connaître et ne vous pas aimer,
Pour vivre des enfers esclave infortunée,
Et sous leur triste joug mourir comme elle est née.

PAULINE

Que dis-tu, malheureux? qu' oses-tu souhaiter?

POLYEUCTE

Ce que de tout mon sang je voudrais acheter.

PAULINE

Que plutôt...

POLYEUCTE

C' est en vain qu' on se met en défense:
Ce Dieu touche les coeurs lorsque moins on y pense.
Ce bienheureux moment n' est pas encor venu;
Il viendra, mais le temps ne m' en est pas connu.

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Եղո՜ւկ :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Քանի՜ դըժուարաշարժ բերին շըրթունքդ յայդ եղուկ .
Աւաղ այդ թէ սկիզբն էր շարժելոյ սրտիդ գուշակ 'ի փըղձուկ ,
Բըռնազբօսիկդ իսկ այդ քանի՜ քաղցր ինձ գոյին հառաչանք : .
Վա՜շ վա՜շ , յուզին գութք իւր ահա , աչք 'ի յարտօսր թանան :

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Թանան , այո , աչք իմ յարտօսր , եւ ո՞ այնց տայր զօրութիւն
Զընդդիմամարտ խըռովեցելոյ սրտիդ կակղել պընդութիւն :
Ողորմ աղէտք յոր դըքեզ թողում՝ են արտասուաց արժանիք ,
Զոր կարեկից հօսէ գորով սրտոյն իմոյ հաւաստիք .
Եւ թէ երբէք մարթեան երկինք ցաւոց լինել ընդունակ ,
Լացից ես անդ , լացից ըզքեզ 'ի յաղխիցդ յիշատակ :
Բայց յօթեւանս անդ լուսաճեմ երանաւէտ խորանաց
Եթէ լուիցէ արդարադատ եւ բարերարն ինձ Աստուած ,
Թէ հաճեսցի ընդունել զուխտ հարսանեկան իմ սիրոյս ,
Ըզկուրութեանըդ քո խաւար փարատեսցէ յիւրն 'ի լոյս :
Այո , ով Տէր , զայդ 'ի քումդ բարութենէդ յուսամ ես ,
Զի արժանի քրիստոնէի է ուղղութեանցն իւր հանդէս .
Զէ մարթ նըմա այսքան բարեօք գոլով 'ի քէն ճոխացեալ ,
Զըճանաչել ըզքեզ , եւ ոչ զուրկ 'ի սիրոյ քումդ կալ ,
Գերեալ յանկոյծ 'ի դըժոխոց սարխ բատրուկ վատըլուէր ,
Ծընեալ ընդ խիստ նոցին լծով եւ 'ի նըմին մեռանել :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Զի՞նչ բարբառիս , ով վատաբախտ , եւ զի՞նչ շըրթունքդ ինձ (մաղթեն :

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Զոր բովանդակ արեանս 'ի գին ցանկամ առնուլ փոխարէն :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Նա մանաւանդ . . .

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Մի՛ վայրապար բռնահակիր դըժկամակ ,
Յեղակարծում շարժէ Աստուած ընկճեալ ըզսիրտըս վայրագ :
Զեւ եւս իցէ երանաւէտ օրն այն եւ ժամ հասեալ արդ .
Հասցէ անշուշտ , այլ երբ եւ ուր գիտել այժմէն չէ ինձ մարթ :

PAULINE

Quittez cette chimère, et m' aimez.

POLYEUCTE

Je vous aime,
Beaucoup moins que mon Dieu, mais bien plus que moi-même.

PAULINE

Au nom de cet amour, ne m' abandonnez pas.

POLYEUCTE

Au nom de cet amour, daignez suivre mes pas.

PAULINE

C' est peu de me quitter, tu veux donc me séduire ?

POLYEUCTE

C' est peu d' aller au ciel, je vous y veux conduire.

PAULINE

Imaginations!

POLYEUCTE

Célestes vérités !

PAULINE

Étrange aveuglement!

POLYEUCTE

Éternelles clartés!

PAULINE

Tu préfères la mort à l' amour de Pauline!

POLYEUCTE

Vous préférez le monde à la bonté divine!

PAULINE

Va, cruel, va mourir; tu ne m' aimas jamais.

POLYEUCTE

Vivez heureuse au monde, et me laissez en paix.

ՊԱՒԼԻՆԷ

Թո՛ղ անդր ըզցնորս, եւ ցոյց ինձ սէր։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ըզքեզ սիրեմ ես այո,
Յոյժ քան զԱստուածն իմ 'ի ստորեւ, այլ յոյժ քան զիս 'ի վերոյ։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Երդմնեցուցեալ ըզքեզ յայդ սէր, մի՛ զիս անխնամ լըքաներ։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Երդմնեցուցեալ ըզքեզ յիմ սէր, լիջի՛ր ուղւոյս իմ ընկեր։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ո՞չ շատ իցէ թողուլ քո զիս, եւ կախարդե՞լ իսկ հնարիս։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ոչ շատ է գնալ ինձ 'ի յերկինս, անձկամ լինել քեզ ընդ իս։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Զառանցելոց մըտաց ցընորք։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ճըշմարտութիւն երկնաւոր։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ո՛վ կուրութիւն տարօրինակ։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Յաւէրժ լուսոյն ճառագայթ։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ա՞յդպէս ուրեմն ընտրես ըզմահ քան զՊաւլինեայ դու ըզսէր։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ա՞յդպէս ապա սիրես զաշխարհ քան զբարութեանց դու ըզՏէր։

ՊԱՒԼԻՆԷ

Երթ, խըստասիրտ, ճեպեաց 'ի մահ, ընաւ իսկ դու զիս ոչ սիրես։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Կաց բարեբաղդ դու 'ի յերկրի, եւ յանդորրու զիս թողցես։

PAULINE

Oui, je t' y vais laisser; ne t' en mets plus en peine;
Je vais...

SCÈNE IV.

POLYEUCTE, PAULINE, SÉVÈRE, FABIAN; GARDES.

PAULINE

Mais quel dessein en ce lieu vous amène,
Sévère? Aurait-on cru qu' un coeur si généreux
Pût venir jusqu' ici braver un malheureux?

POLYEUCTE

Vous traitez mal, Pauline, un si rare mérite;
A ma seule prière il rend cette visite.
Je vous ai fait, seigneur, une incivilité,
Que vous pardonnerez à ma captivité.
Possesseur d' un trésor dont je n' étais pas digne,
Souffrez avant ma mort que je vous le résigne,
Et laisse la vertu la plus rare à nos yeux
Qu' une femme jamais pût recevoir des cieux
Aux mains du plus vaillant et du plus honnête homme
Qu' ait adoré la terre et qu' ait vu naître Rome.
Vous êtes digne d' elle, elle est digne de vous;
Ne la refusez pas de la main d' un époux:
S' il vous a désunis, sa mort vous va rejoindre.
Qu' un feu jadis si beau n' en devienne pas moindre;
Rendez-lui votre coeur, et recevez sa foi:
Vivez heureux ensemble, et mourez comme moi;
C' est le bien qu' à tous deux Polyeucte désire.
Qu' on me mène à la mort, je n' ai plus rien à dire.
Allons, gardes, c' est fait.

ՊԱՒԼԻՆԷ

Թողից, այո, այժմ յանդորրու Թողից ըզքեզ, հանգարտ լեր ·
Ահա երթամ...

ՏԵՍԻԼ Դ.

ՊՈԼԻԿՏՈՍ, ՊԱՒԼԻՆԷ, ՍԵՒԵՐՈՍ, ՓԱԲԻԱՆՈՍ.
ԶՕՐԱԿԱՆՔ

ՊԱՒԼԻՆԷ

Այլ քո առ ինչ գալուստդ այսրէն, ով Սեւեր ·
Ազնըւական վեհանձն ոգիդ, ո՛ որ երբէք հաւատայր,
Զի նուաստացի գալ եւ 'ի վայր այսր եղկելույն ոտընհար:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Զառաքինույ չըքնաղ հանդէս Թըշնամանես, Պաւլինէ ·
Ի յաղաչանս իմ խոնարհեալ՝ներողաբար այց առնէ:
Տըմարդութեանս իմում այսմիկ, մաղթեմ, դու տէր իմ, Նե-
Յոր՝ պարաւանդ 'ի կապանաց՝ բըռնադատեալ ես բերայ: (բեա,
Գանձու մեծի ժառանգաւոր ըստ ոչ իմոց արժանեաց,
Թոյլ տըր ինձ՝ զի կենդանեաւ զաւանդն ինքնին 'ի քեզ տաց,
Եւ զոր 'ի բնաւ հարսունս երկինք մեծափարթամ օժտեցին
Ըզչնաշխարհիկ 'ի գեղ 'ի զարդ առաքինի ամուսին՝
Առն արժանույ Թողից 'ի ձեռս եւ 'ի քաջաց քաջագին
Քան զորըս ծնաւ երբէք Հըռոմ եւ տիեզերք պաշտեցին:
Արժանաւոր գոս դու փեսայ, նա հարսըն քեզ արժանի ·
Մի յամուսնոյն ձօնեալ ձեռաց՝ քեզ արհամարհ Թըւեսցի ·
Թէ զձեզ կենօք նա բաժանեաց, մահուամբն անդրէն զօդեսցէ ·
Եւ զեղանի խանդից ձեր բոց մի մայլ առցէ յայնմանէ:
Նըմա դու զսիրտ քոյին մատո, եւ զսերն ընկալ աջակից ·
Կեցջիք անքաժք եւ բարեբախտք, մեռջիք ըզմահ հանգոյն ինձ ·
Երկաքանչիւր ձեզ Պոլիկտոս մաղթէ բարեաց զայս վայել:
Հապա տարայք զիս առ 'ի մահ, չըմնայ ինձ այլ ինչ ասել:
Օ՛ն, զօրականք, իմ զամենայն ինչ վըճարեալ՝ ձեզ մընամ:

SCÈNE V.

SÉVÈRE, PAULINE, FABIAN.

SÉVÈRE

Dans mon étonnement,
Je suis confus pour lui de son aveuglement ;
Sa résolution a si peu de pareilles,
Qu'à peine je me fie encore à mes oreilles.
Un coeur qui vous chérit (mais quel coeur assez bas
Aurait pu vous connaître, et ne vous chérir pas ?),
Un homme aimé de vous, sitôt qu'il vous possède,
Sans regret il vous quitte : il fait plus, il vous cède ;
Et, comme si vos feux étaient un don fatal,
Il en fait un présent lui-même à son rival !
Certes, ou les chrétiens ont d'étranges manies,
Ou leurs félicités doivent être infinies,
Puisque, pour y prétendre, ils osent rejeter
Ce que de tout l'empire il faudrait acheter.
Pour moi, si mes destins, un peu plus tôt propices,
Eussent de votre hymen honoré mes services,
Je n'aurais adoré que l'éclat de vos yeux,
J'en aurais fait mes rois, j'en aurais fait mes dieux ;
On m'aurait mis en poudre, on m'aurait mis en cendre,
Avant que . . .

PAULINE

Brisons là ; je crains de trop entendre,
Et que cette chaleur, qui sent vos premiers feux,
Ne pousse quelque suite indigne de tous deux.
Sévère, connaissez Pauline tout entière.
Mon Polyeucte touche à son heure dernière ;
Pour achever de vivre il n'a plus qu'un moment ;
Vous en êtes la cause, encor qu'innocemment.
Je ne sais si votre âme, à vos désirs ouverte,
Aurait osé former quelque espoir sur sa perte :
Mais sachez qu'il n'est point de si cruels trépas
Où d'un front assuré je ne porte mes pas,

ՏԵՍԻԼ Ե.

ՍԵՒԵՐՈՍ, ՊԱՒԼԻՆԷ, ՓԱԲԻԱՆՈՍ

ՍԵՒԵՐՈՍ

Ընդ կուրութիւն մըտաց նորա յապուշ հարեալ զարմանամ.
Ընդ անյեղլի հաստատութիւնն, ընդ անյողդողդ միտըս իւր
Թերահաւատ լեալ յերկուանամ 'ի լսելեացս իսկ 'ի լուր:
Սիրտ որ 'ի սէր քո բորբոքեալ, (եւ ո՞ր այն սիրտ վայրենի,
Որոյ յառեալ զամ մի 'ի գեղդ՝ եւ ոչ 'ի սէր պարանի)
Եւ որ 'ի քէն սիրեալ փոխան՝ այն ինչ ըզքեզ ըստանայ,
Թողու յօժար ըղտարփալին եւ ոսոխին տեղի տայ.
Եւ իբրու այն թէ բոց սիրոյդ ձօն 'ի ձախող գոյր բաղդէ,
Ինքն իւրովի նախանձորդին իւրում առեալ ընծայէ:
Ո՛հ, արդարեւ քրիստոնէիցդ աղանդ է յոյժ մոլեկան,
Եւ կամ թէ ոչ՝ երջանկութիւն պահի նոցա անվախճան,
Յորոյ 'ի յոյս վառեալ նոցա արիաբար ընդոտնեն
Զոր եւ 'ի գին արքունական թագի գընել էր օրէն:
Եթէ բաղդին ոչ յիս խեթիւ էր ակնարկեալ պսակ,
Այլ յաջողեալ ինձ հարմնութեամբ քով պըսակել զիմ վաս-
Ի լուսափայլ աչացդ 'ի բաց պաշտէի ես եւ ոչինչ. (տակ,
Նըքա իմ տէր եւ թագաւոր, նոյնք եւ աստուած գոյին ինձ.
Եւ նախ յաճիւն լուծեալ 'ի հուր գնէի փոշի 'ի կոխան,
Եւ ապա թէ . . .

ՊԱՒԼԻՆԷ

Շատ է արդ, բանք քո եղանեն ըստ արժան,
Եւ բոց խանդից քոց 'ի նախկին տարփից սիրոյդ առեալ վառ՝
Գուցէ չարեաց ինչ լինիցի երկաքանչիւր մեզ պատճառ:
Այլ քեզ, Սեւեր, քաջածանօթ իցէ 'ի սպառ Պաւլինէ:
Ահաւասիկ առ դուրս իմյս Պոլիկտեայ մահ ժամանէ.
Փոքըր մեւս եւս, եւ այլ, աւա՜ղ, ոչ եւս իցէ Պոլիկտոս.
Թէպէտ անպարտ դու յարեննէն, սակայն պատճառք մահուն դու:
Թէ 'ի հրապոյրս երբէք ըղձից քոց սիրտ քոյին դիւրամէտ
Մահուամբ նորա կարծէ ժաման զոլ յանձկալին իւր 'ի կէտ,
Զեք, գիտասջիր, մահ զըժընդակ, յոր ոչ երթայց անվեհեր,
Ոչ արհաւիրք խիստ դըժոխոց, որք ոչ տարայց վըշտամբեր,

Qu' il n' est point aux enfers d' horreurs que je n' endure,
Plutôt que de souiller une gloire si pure,
Que d' épouser un homme, après son triste sort,
Qui de quelque façon soit cause de sa mort :
Et, si vous me croyiez d' une âme si peu saine,
L' amour que j' eus pour vous tournerait tout en haine.
Vous êtes généreux ; soyez-le jusqu' au bout :
Mon père est en état de vous accorder tout ;
Il vous craint ; et j' avance encor cette parole,
Que s' il perd mon époux, c' est à vous qu' il l' immole.
Sauvez ce malheureux, employez-vous pour lui ;
Faites-vous un effort pour lui servir d' appui.
Je sais que c' est beaucoup que ce que je demande ;
Mais plus l' effort est grand, plus la gloire en est grande.
Conserver un rival dont vous êtes jaloux,
C' est un trait de vertu qui n' appartient qu' à vous ;
Et si ce n' est assez de votre renommée,
C' est beaucoup qu' une femme autrefois tant aimée,
Et dont l' amour peut-être encor vous peut toucher,
Doive à votre grand coeur ce qu' elle a de plus cher :
Souvenez-vous enfin que vous êtes Sévère.
Adieu. Résolvez seul ce que vous devez faire ;
Si vous n' êtes pas tel que je l' ose espérer,
Pour vous priser encor je le veux ignorer.

SCÈNE VI.

SÉVÈRE, FABIAN.

SÉVÈRE

Qu' est ceci, Fabian ? quel nouveau coup de foudre
Tombe sur mon bonheur, et le réduit en poudre !
Plus je l' estime près, plus il est éloigné ;
Je trouve tout perdu, quand je crois tout gagné ;
Et toujours la fortune, à me nuire obstinée,
Tranche mon espérance aussitôt qu' elle est née ;
Avant qu' offrir des voeux je reçois des refus ;
Toujours triste, toujours et honteux et confus
De voir que lâchement elle ait osé renaître,

Զի մի՛ փառացս ածից մըռայլ՝ ձեռըն տըւեալ հարսնութեան
Այնմ որ պատճառք՝ թէ եւ փոքու՝ լեալ եղկելւոյն կորըստեան.
Եւ թէ յուսովդ այդուիկ կարծիս զայդ վատութեան ինձ դընես,
Սէրն իմ նախկին յոր յուսացարն՝ յանելութիւն դարձցի քեզ:
Եթէ վեհանձն ես, հա՛պա լեր դու անփոփոխ մինչ 'ի սպառ.
Ի քէն արդ հայրն իմ ակնածէ, տայ զոր խընդրեան անպատճառ.
Նա զՊոլիկտոս, գիտեա եւ զայս, քո վասն 'ի սպանդ տայ այսօր.
Լեր եղկելւոյն դու կեցուցիչ, լեր ապաւէն դու հըզօր:
Ոչ թեթեւ ինչ է՝ քաջ գիտեմ՝՝ խընդիրս իմ այս առ 'ի քէն,
Բայց ծանրագոյն ճըգանցդ 'ի կշիռ փառք մեծագոյն քեզ յոր-
կեցո զոսոխ քո նախանձորդըդ լեալ անձին յաղթական. (դէն:
Առաքինի այս հանդէս քեզ է միայնոյ սեփական:
Թէ խղձք փառաց եւ համբաւոյ չիցեն քեզ շատ 'ի գըրգիռ,
Զէ դոյզն եւ այն՝ զի սիրուհին քո զոր սիրով սիրէիր,
Եւ յոյր ողոք այժմ իսկ թերեւս չէ անընդոստ սիրտ քոյին,
Մեծանձնութեան քում շնորհապարտ ընկալցի զիւր անձկալին:
Ցուց 'ի վերջէ քեզ լիցի այս զի դու նա ինքն ես Սեւեր:
Ողջամբ մընա. տես առանձին զոր ինչ մընայ քեզ ընտրել.
Եթէ չիցես դու այնպիսի որպիսի ոք ինձ կարծիս,
Լաւ եւս իցէ չգիտել ինձ զայն, զի պատուական ինձ լիցիս:

ՏԵՍԻԼ Զ.

ՍԵՒԵՐՈՍ. ՓԱԲԻԱՆՈՍ

ՍԵՒԵՐՈՍ

Դէպք դըժընդակ, Փաբիանէ. ո՛ր շանթ դարձեալ ամբահար
Զերջանկութի՜ իմ դիր եւ տար ցընդեաց զերդ ծուխ հողմավար.
Որչափ առ իս մօտ կարծէի, նոյնչափ այն խոյս ետ 'ի բաց.
Թըւէր 'ի բուին ինձ զայն ունել, եւ կորուսի յեղակարծ:
Բաղդն ոխերիմ անդուլ 'ի կռիւ դարանի ինձ հետամուտ.
Նա ինքն ըզյոյս իմ չեւ ծընեալ հեղձուցանէ մօտալուտ:
Մինչչեւ յաղերս կացեալ շնորհին, մերժիմ անլուր. ակընկոր,
Թախծեալ 'ի սիրտ, լի ամօթով խուճապիմ յար անանդորր,
Տեսեալ անդրէն յիս վատութեամբ իշխեալ ըզյոյս 'ի ծնանել

Qu' encor plus lâchement elle ait osé paraître ;
Et qu' une femme enfin dans la calamité
Me fasse des leçons de générosité.
Votre belle âme est haute autant que malheureuse,
Mais elle est inhumaine autant que généreuse,
Pauline ; et vos douleurs avec trop de rigueur
D' un amant tout à vous tyrannisent le coeur.
C' est donc peu de vous perdre, il faut que je vous donne ;
Que je serve un rival lorsqu' il vous abandonne ;
Et que, par un cruel et généreux effort,
Pour vous rendre en ses mains je l' arrache à la mort!

FABIAN

Laissez à son destin cette ingrate famille ;
Qu' il accorde, s' il veut, le père avec la fille,
Polyeucte et Félix, l' épouse avec l' époux:
D' un si cruel effort quel prix espérez-vous ?

SÉVÈRE

La gloire de montrer à cette âme si belle
Que Sévère l' égale, et qu' il est digne d' elle ;
Qu' elle m' était bien due, et que l' ordre des cieux
En me la refusant m' est trop injurieux.

FABIAN

Sans accuser le sort ni le ciel d' injustice,
Prenez garde au péril qui suit un tel service ;
Vous hasardez beaucoup, seigneur, pensez-y bien.
Quoi ! vous entreprenez de sauver un chrétien !
Pouvez-vous ignorer pour cette secte impie
Quelle est et fut toujours la haine de Décie ?
C' est un crime vers lui si grand, si capital,
Qu' à votre faveur même il peut être fatal.

SÉVÈRE

Cet avis serait bon pour quelque âme commune.
S' il tient entre ses mains ma vie et ma fortune,
Je suis encor Sévère ; et tout ce grand pouvoir

Եւ անարգ եւըս վատութեամբ իշխեալ իմ զայն 'ի յայտնել .
Այն զի յաղէտս իմ կլին մի ինձ մեծամեծնութիւն թելադրէ :
Զըքնաղ հոգիդ քոյին է հէք համայն եւ վեհ , Պաւլինէ ,
Սակայն եւ խիստ՝ որչափ վեհանձն արիութեամբ գերագոյ .
Ցաւքդ անողոք ըզտարփածուիդ գերեն ըզսիրտ 'ի սէր քո :
Զիցէ ինձ չատ կորուստ քոյին , պա՞րտ իցէ զքեզ տալ 'ի նուէր՝
Ըսպաս տարեալ նախանձորդիս որ ըլքանէն ըզքո սէր ,
Եւ ծիգն 'ի ջան առաքինի բերեալ եւ գութ անխընայ՝
Զնա 'ի մահուն թափել ժանեաց , տալ զքեզ 'ի գիրկըս նորա :

ՓԱԲԻԱՆՈՍ

Թող զապաշնորհ զայդ ազգատոհմ 'ի հաճոյս անդըր բաղդին .
Նա , թէ կամի , զհայր ընդ դըստեր եւ ըզփեսայ ընդ հարսին
Եւ զՊոլիկտոս ընդ Փելիքսի ածցէ 'ի սէր հաշտութեան .
Իսկ դըժընդակ քոյոց ծըգանցդ իմ ակն ունիս դու փոխան :

ՍԵՒԵՐՈՍ

Ըզցանկալին ինձ ըզպարծանս՝ զի հոգին այն գեղանի
Տեսցէ զՍեւեր զուգապատիւ իւր եւ իւրեան արժանի ,
Եւ զի նա էր ինձ վայելուչ , այլ դից հրամանք դիմամարտ
Զխղճս 'ի դերեւ համեալ սըրտիս՝ անիրաւին տարապարտ :

ՓԱԲԻԱՆՈՍ

Մի դու զերկնից բառնար բողոք եւ մի զբաղդին զըրկանաց ,
Այլ զոր քեզէն անձամբ անձին նիւթես չարիս՝ յայն հայեաց .
Քաջ մըտախոհ լեր , տէր , 'ի վտանգն յոր դիմագրաւ արշաւես ,
Զայր քրիստոնեայ կեցուցանել յանդըգնաբար թէ իշխես .
Մինթէ չգիտես զիարդ աղանդդ այդ ամպարիշտ եւ մոլի
Է եւ եղեւ ինքնակալին միշտ Դեկոսի ատելի :
Գուցէ եղեռնըդ մեծ գրեսցի յաններելի քեզ ոճիր ,
Եւ 'ի շնորհաց նորա 'ի սպառ անկցիս չարեաւ տարագիր :

ՍԵՒԵՐՈՍ

Իցեն խըրատքդ այդ փոքրոգի վատաց 'ի ճահ խուժանին :
Բաղդն իմ եւ կեանք թէ կան Դեկեայ ինքնակալի 'ի բըռին ,
Այլ եմ դեռ եւըս Սեւերոս , եւ նորայն մեծ զօրութիւն

Ne peut rien sur ma gloire, et rien sur mon devoir.
Ici l' honneur m' oblige, et j' y veux satisfaire ;
Qu' après le sort se montre ou propice ou contraire,
Comme son naturel est toujours inconstant,
Périssant glorieux, je périrai content.
Je te dirai bien plus, mais avec confidence,
La secte des chrétiens n' est pas ce que l' on pense :
On les hait ; la raison, je ne la connais point ;
Et je ne vois Décie injuste qu' en ce point.
Par curiosité j' ai voulu les connaître :
On les tient pour sorciers dont l' enfer est le maître ;
Et sur cette croyance on punit du trépas
Des mystères secrets que nous n' entendons pas.
Mais Cérès Éleusine, et la bonne déesse,
Ont leurs secrets comme eux à Rome et dans la Grèce ;
Encore impunément nous souffrons en tous lieux,
Leur Dieu seul excepté, toute sorte de dieux :
Tous les monstres d' Égypte ont leurs temples dans Rome ;
Nos aïeux à leur gré faisaient un dieu d' un homme ;
Et, leur sang parmi nous conservant leurs erreurs,
Nous remplissons le ciel de tous nos empereurs :
Mais, à parler sans fard de tant d' apothéoses,
L' effet est bien douteux de ces métamorphoses.
Les chrétiens n' ont qu' un Dieu, maître absolu de tout,
De qui le seul vouloir fait tout ce qu' il résout :
Mais, si j' ose entre nous dire ce qu' il me semble,
Les nôtres bien souvent s' accordent mal ensemble ;
Et, me dût leur colère écraser à tes yeux,
Nous en avons beaucoup pour être de vrais dieux.
Peut-être qu' après tout ces croyances publiques
Ne sont qu' inventions de sages politiques,
Pour contenir un peuple, ou bien pour l' émouvoir,
Et dessus sa faiblesse affermir leur pouvoir.
Enfin chez les chrétiens les moeurs sont innocentes,
Les vices détestés, les vertus florissantes ;
Jamais un adultère, un traître, un assassin ;
Jamais d' ivrognerie, et jamais de larcin ;
Ce n' est qu' amour entre eux, que charité sincère ;
Chacun y chérit l' autre, et le secourt en frère :
Ils font des voeux pour nous qui les persécutons ;
Et, depuis tant de temps que nous les tourmentons,
Les a-t-on vus mutins ? les a-t-on vus rebelles ?

Չունի իշխել իմոյ պատուոյս եւ ոչ պարտուցս իմ համբուն ։
Հարկ է լինել զայն զոր յինէն պատուին իմ արդ պահանջէ ,
Եւ բաղդն ապա ըստ յեղյեղուկ կոյր հաճոյիցն իւր 'ի բնէ
Ինձ օժընդակ կամ ոխերիմ թէ յարիցէ հակառակ ,
Տաց մըտադիւր զանձն իմ 'ի մահ փառաց՝ քաջի յաղթանակ ։
Նա՝ զառաւելն իսկ ասացից , խորհըրդաբար թէ լսես ․
Ոչ է աղանդըդ քրիստոնեանց որ ինչ կարծին այլապէս ․
Ատելիք են , սակայն առ ի՞նչ՝ զայն ես երբէք ոչ լուայ ․
Եւ յայսմ եւեթ անիրաւեալ Դեկոս 'ի զուր խըստանայ ։
Եղեն երբեմն իղձք հեռաղօտք ինձ առ 'ի խոյզ ճըշմարտին ․
Կախարդասարք նոքա դժոխոց արբանեակք կիւսք համարին ․
Եւ որ պաշտին 'ի նոցանէ գաղտնեաց խորհուրդք մեզ անհաս ,
Նովին կարծեօք՝ մահու չարաւ կըրեն ըզխիստ պատուհաս ։
Այլ Ելեւսեանըն Դեմետրեայ եւ Դիցուհւոյն Բարութեանց
Ո՞չ եւ 'ի Հռոմ եւ առ Հելլենս տօնք նոյնպիսիք են գաղտնեաց ․
Ո՞չ եւ 'ի մէնջ է ընդ հանուր ներեալ պաշտօն զերագոյն
Դից բիւրազգի անպատուհաս , բաց 'ի նոցա Աստուծոյն ․
Հրէշից բնաւից Եգիպտոսի տաճարք 'ի Հռոմ կառուցան ․
Եւ ըստ հաճոյս նախնեաց մերոց մարդիկ ընդ դիս դասեցան ,
Եւ ընդ արեան նոցա վրիպակ իւրեանց սերեալ մինչ առ մեզ ,
Լընումք յամբոխ ինքնակալաց մերոց զերկնից ասպարէզ ․
Այլ՝ թող զի պարզ իսկ ասացից , աստուածարեալըն պարուն
Կարի յերկրպայս այլակերպեալդ այդ ինձ թըւի դիւթութիւն ։
Քրիստոնէից է մի Աստուած՝ տիեզերաց ինքնակալ,
Յոր միայնոյ կամաց համայնք յաւիտենից առին կալ.
Եւ թէ օրէն է զոր խորհիմըս քեզ ասել 'ի գաղտնիս ,
Դիք մեր յաճախ անմիաբանք են ընդ իրեարս 'ի հերձիս ․
Եւ թէպէտ սաստ իսկ 'ի նոցունց հասցէ ինձ գոլ չանթահար ,
Այլ ասացից ․ յոլովք առ մեզ պաշտին աստուածք թարմատար ։
Իցեն թերեւս այն ամենայն աւանդք կրօնից յօդուածոյ
Քաղաքագէտ իմաստութեան գիւտք բազմարուեստ հանճարոյ,
Առ 'ի նուաճել այնու զռամիկն եւ կամ ածել 'ի յորդոր ,
Եւ 'ի նոցին պարզմըտութեան առնել զիւրեանց սաստ հըզօր ։
Լուր 'ի վերջէ ․ քրիստոնէից յոյժ անարատ է կենցաղ ,
Բարեաց 'ի գործըս բարգաւաճ , յախտից անբիծ անշաղախ ․
Չեն առ նոսա ոչ աւազակք , ոչ շունք եւ ոչ գողք հատու ,
Ոչ դաւաճան մատնիչ եւ ոչ արբշիռ շըւայտ գինըմպու ․
Համակ 'ի սէր անկեղծ վառեալ, համակ 'ի գութ 'ի գորով,
Սիրեն զիրեարս , որպէս եղբայր ընդ եղբօր ձեռըն տալով ․
Վասն հալածչաց իսկ իւրեանց միշտ նոքա բարիս մեզ մաղթեն,
Եւ 'ի դարուց հետէ լըկեալք , չեն ապըստամբք , ոչ հեստեն ։
Հաւատարիմ քան ըզնոսա զօրք կայսերաց մերոց չիք ․

Nos princes ont-ils eu des soldats plus fidèles?
Furieux dans la guerre, ils souffrent nos bourreaux;
Et, lions au combat, ils meurent en agneaux.
J'ai trop de pitié d'eux pour ne les pas défendre.
Allons trouver Félix; commençons par son gendre;
Et contentons ainsi, d'une seule action,
Et Pauline, et ma gloire, et ma compassion.

Գոռք 'ի մարտի , եւ առ գահճօք մերովք հըլլուք կան լռիկ ,
Եւ մեռանին որպէս գառինք առիւծքն հըզօրք 'ի մարտի :
Չկարեմ չօգնել նոցին , զի սիրտ իմ ընդ նոսա մորմոքի :
Օ՜ն , առ փեղկս եկ երթիցուք , նախ ըղփեայն խնամելով
ԸզՊաւլինէ համանգամայն հաճել, զիմ փառս եւ զգորով :

ACTE CINQUIÈME

SCÈNE I.

FÉLIX, ALBIN, CLÉON.

FÉLIX

Albin, as-tu bien vu la fourbe de Sévère ?
As-tu bien vu sa haine ? et vois-tu ma misère ?

ALBIN

Je n' ai vu rien en lui qu' un rival généreux,
Et ne vois rien en vous qu' un père rigoureux.

FÉLIX

Que tu discernes mal le coeur d' avec la mine !
Dans l' âme il hait Félix et dédaigne Pauline ;
Et, s' il l' aima jadis, il méprise aujourd' hui
Les restes d' un rival trop indignes de lui.
Il parle en sa faveur, il me prie, il menace,
Et me perdra, dit-il, si je ne lui fais grâce ;
Tranchant du généreux, il croit m' épouvanter :
L' artifice est trop lourd pour ne pas l' éventer.
Je sais des gens de cour quelle est la politique,
J' en connais mieux que lui la plus fine pratique.
C' est en vain qu' il tempête et feint d' être en fureur :
Je vois ce qu' il prétend auprès de l' empereur.
De ce qu' il me demande il m' y ferait un crime ;
Épargnant son rival, je serais sa victime ;
Et s' il avait affaire à quelque maladroit,
Le piége est bien tendu, sans doute il le perdroit :
Mais un vieux courtisan est un peu moins crédule ;
Il voit quand on le joue, et quand on dissimule ;

ՀԱՆԴԻՍ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

ՏԵՍԻԼ Ա.

ՓԵԼԻՔՍ, ԱԼԲԻՆՈՍ, ԿԼԷՈՎՆ

ՓԵԼԻՔՍ

Տեսե՞ր դու արդ, իմ Ալբինէ, զնենգ Սեւերի խորամանկ.
Տեսե՞ր զնորին քէն ոխակալ, եւ զաղխոյցն իմ վըտանգ ։

ԱԼԲԻՆՈՍ

Ոչ ես 'ի նմա զայլ ինչ տեսի՝ բայց նախանձորդ ոք վեհանձն,
Եւ 'ի քեզ ոչ տեսանեմ այլ՝ բայց հայր մոլեալ 'ի նախանձ ։

ՓԵԼԻՔՍ

Ընդ երեւոյթ դիմաց ու 'նդ սիրտ չգիտես խորշել, իսկ դու բնաւ.
Նա 'ի սըրտէ ատեայ զՖելիքս, արհամարհէ զՊաւլինեաւ,
Ում թէ երբեմըն տարփացեալ՝ այլ արդ խոտէ անգոսնէ
Իբր անարժան իւր ըզմնացուած նախանձորդին իւր ըզնէ ։
Նա Պոլիկտեայ արդ բարեխօս՝ եւ աղերսէ եւ սպառնայ
Կորուսանել զիս, թէ չանսամ շնորհել ինքեան ես ըզնա.
Ի մեծամեծըս կատարել՝ կարծէ ածել ինձ խըրտուիլ.
Ծանծաղ են յոյժ հնարիցըն խորք, դիւրանըշմար 'ի տեսիլ ։
Զեն անծանօթ ինձ արքունեաց քաղաքագէտ այդ հընարք,
Ճարտար քան զինքն եմ 'ի վարել նոքօք ուր ինձ տացի հարկ ։
Զուր որոտայ, զուր մոլեգնի 'ի չարահնար 'ի կեղծիս,
Քաջ նըշմարեմ զոր առ կայսեր հնարի նիւթել ինձ չարիս.
Զոր առ յինէն խընդրէ 'ի շնորհ, զայն ինձ քսեցէ 'ի յանցուած.
Յատոխ նորին եթէ խնայեմ՝ 'ի սպանդ նըմին ես մատեայց ։
Եթէ ընդ այլ ոք թերատես էին նորա իղձ՝ անշուշտ
Յոյժ քաջադէպ լարեալ են հաղըքն յանպուրծ նորին 'ի կորուստ.
Այլ յարքունիս հնացեալ դրանիկ չանսայ լինել դիւրադայթ,
Քաջ ըզդիմակըս նըկատեալ եւ ըզկեղծեաց որոգայթ.

Et moi j'en ai tant vu de toutes les façons,
Qu'à lui-même au besoin j'en ferais des leçons.

ALBIN

Dieux! que vous vous gênez par cette défiance!

FÉLIX

Pour subsister en cour c'est la haute science.
Quand un homme une fois a droit de nous haïr,
Nous devons présumer qu'il cherche à nous trahir:
Toute son amitié nous doit être suspecte.
Si Polyeucte enfin n'abandonne sa secte,
Quoi que son protecteur ait pour lui dans l'esprit,
Je suivrai hautement l'ordre qui m'est prescrit.

ALBIN

Grâce, grâce, seigneur! que Pauline l'obtienne!

FÉLIX

Celle de l'empereur ne suivrait pas la mienne;
Et, loin de le tirer de ce pas dangereux,
Ma bonté ne ferait que nous perdre tous deux.

ALBIN

Mais Sévère promet...

FÉLIX

Albin, je m'en défie,
Et connais mieux que lui la haine de Décie;
En faveur des chrétiens s'il choquait son courroux,
Lui-même assurément se perdrait avec nous.
Je veux tenter pourtant encore une autre voie.
Amenez Polyeucte [1]; et si je le renvoie,
S'il demeure insensible à ce dernier effort,
Au sortir de ce lieu qu'on lui donne la mort.

1 *A Cléon.*

Ընդ բազմազան իրաց ընդ փորձ անցեալ՝ հըմուտ եմ այնպէս ,
Զի եթէ դէպ տայցէ՝ գիտեմ վարժապետել նըմին ես :

ԱԼԲԻՆՈՍ

Բա՛րէ , զի՞ քեզ , զի՞ տարապարտ կասկածանօք տագնապիս :

ՓԵԼԻՔՍ

Այս գիտութիւն է բարձրագոյն ոյց կամք են կալ յարքունիս :
Որոց գամ մի առելութեան ընդ մեզ կալեալ է պատճառ ,
Անկ եւ պարտ իսկ է հաւատալ զի դարմանին մեզ 'ի սպառ .
Մըտերմութեան նոցա 'ի ցոյց եւ 'ի բան չեք վըստահել :
Ցորչափ յաղանդն իւր յամառեալ կայ Պոլիկտոս 'ի հեստել՝
Թող զոր կամի պաշտպան նորա երկնէ խորհուրդս 'ի սըրտի ,
Ինձ յայտնապէս պատկառ կալ հարկ է հրամանաց արքունի :

ԱԼԲԻՆՈՍ

Գըթութիւն , ով տէր , գըթութիւն խընդրէ 'ի քէն Պաւլինէ :

ՓԵԼԻՔՍ

Բայց ոչ ապա եւ ինքնակալն արդեօք լուր իս գըթայցէ .
Ի մեծասակար հետոցն ըզնա ընկըրկել ոչ կարացեալ ,
Ներումն այն իմ մեզ երկոցուն ածցէ կորուստ հաւասար :

ԱԼԲԻՆՈՍ

Բայց խոստանայ Սեւեր ...

ՓԵԼԻՔՍ

Այլին , ոչ հաւատամ ես նըմա :
Քաջ խելամուտ եմ ես քան զինքն առելութեանըն Դեկեայ .
Քրիստոնէից թէ թեւարկեալ՝ զնորա ցասումըն դըրդէ ,
Ինքն եւս հանգոյն մեզ աներկըբայ կորուստ ըզնոյն կորիցէ :
Այլ փորձ մի եւս առցուք փորձել զիջանելով տակաւին :
Այսր , աղէ [1] , ած ըզՊոլիկտոս , տեսցուք ըզնա վերըստին :
Թէ յամառեալ մըտօք չըտայ յետին ճըգանցս իմ տեղի ,
Ընդ ելանելն աստի՝ 'ի մահ պատուհասին վարեսցի :

[1] Առ Ալբին :

ALBIN

Votre ordre est rigoureux.

FÉLIX

Il faut que je le suive,
Si je veux empêcher qu'un désordre n'arrive.
Je vois le peuple ému pour prendre son parti;
Et toi-même tantôt tu m'en as averti:
Dans ce zèle pour lui qu'il fait déjà paraître,
Je ne sais si longtemps j'en pourrais être maître;
Peut-être dès demain, dès la nuit, dès ce soir,
J'en verrais des effets que je ne veux pas voir;
Et Sévère aussitôt, courant à sa vengeance,
M'irait calomnier de quelque intelligence.
Il faut rompre ce coup, qui me serait fatal.

ALBIN

Que tant de prévoyance est un étrange mal!
Tout vous nuit, tout vous perd, tout vous fait de l'ombrage.
Mais voyez que sa mort mettra ce peuple en rage;
Que c'est mal le guérir que le désespérer.

FÉLIX

En vain après sa mort il voudra murmurer;
Et, s'il ose venir à quelque violence,
C'est à faire à céder deux jours à l'insolence:
J'aurai fait mon devoir, quoi qu'il puisse arriver.
Mais Polyeucte vient, tâchons à le sauver.
Soldats, retirez-vous, et gardez bien la porte.

ԱԼԲԻՆՈՍ

Խիստ են հրամանքն ։

ՓԵԼԻՔՍ

Այլ անվրէպ տանել 'ի գլուխ զայն հարկ է .
Թէ ո՛չ՝ շըշուկ ամպրոպայնոյ ինձ հուպ ընդ հուպ հասանէ ։
Ամբոխն արդէն 'ի գութ շարժեալ խլրտի նըմին կարեկիր ,
Որպէս եւ դու խոկ ինձ կանխաւ գուշակօրէն ազդէիր .
Ի նախանձուն նոցա մոլեալ, զորոյ այժմէն տան ըզցոյց ,
Ոչ գիտեմ իբր ինձ ըզնորին լիցի նուաճել ըզզայրոյթ .
Թերեւս այգուն , թերեւս ըզցայգ , թերեւս աւուրս ընդ երեկ
Հասցեն նորին դառն արգասիք ինձ 'ի սակուռն աչարեկ .
Եւ Սեւերեայ 'ի վրէժ քինուն իւր փութացեալ 'ի քըլախս ,
Զինէն բարուրըս կըցեսցէ զոլ համախոհ 'ի չարիս ։
Աշխատաւէր իւր հարուածոյն զառաջս առնուլ հարկ է մեզ ։

ԱԼԲԻՆՈՍ

Աչէսք քանի՜ տարօրինակ կասկած այդքան կանխատես .
Համայն վըտանգ , համայն կորուստ , համայն ինչ քեզ երկեղուտ ։
Այլ տես զի մի՛ մահուամբ նորա գըրգիւ խուժանն 'ի զայրոյթ .
Չէ այդ դարման անել չարեաց , այլ զայրացուք յուսահատ ։

ՓԵԼԻՔՍ

Այլ յետ մահուն՝ զուր խուժանին լիցի յուզումն 'ի գանգատ .
Իսկ թէ ժըպրհեալ յանդըգնեսցի 'ի բըռնութիւն մոլեկան ,
Շատ իսկ իցեն աւուրք երկու ընորհեալ նոցա խեռութեան ։
Որ ինչ գալոցն է եկեսցէ , մեք զոր պարտիմքս արասցուք ։
Այլ արդ նա ինքն ահա Պօլիկտ . ըզնա փըրկել ջանասցուք ։
Տեղի տուր տուք , զօրականք , եւ զգուշասջիք 'ի պահ դրաց ։

SCÈNE II.

FÉLIX, POLYEUCTE, ALBIN.

FÉLIX

As-tu donc pour la vie une haine si forte,
Malheureux Polyeucte? et la loi des chrétiens
T' ordonne-t-elle ainsi d' abandonner les tiens?

POLYEUCTE

Je ne hais point la vie, et j' en aime l' usage,
Mais sans attachement qui sente l' esclavage,
Toujours prêt à la rendre au Dieu dont je la tiens;
La raison me l' ordonne, et la loi des chrétiens;
Et je vous montre à tous par là comme il faut vivre,
Si vous avez le coeur assez bon pour me suivre.

FÉLIX

Te suivre dans l' abime où tu te veux jeter?

POLYEUCTE

Mais plutôt dans la gloire où je m' en vais monter.

FÉLIX

Donne-moi pour le moins le temps de la connaitre;
Pour me faire chrétien, sers-moi de guide à l' être;
Et ne dédaigne pas de m' instruire en ta foi,
Ou toi-même à ton Dieu tu répondras de moi.

POLYEUCTE

N' en riez point, Félix, il sera votre juge;
Vous ne trouverez point devant lui de refuge;
Les rois et les bergers y sont d' un même rang:
De tous les siens sur vous il vengera le sang.

FÉLIX

Je n' en répandrai plus, et, quoi qu' il en arrive,
Dans la foi des chrétiens je souffrirai qu' on vive;
J' en serai protecteur.

ՏԵՍԻԼ Բ·

ՓԵԼԻՔՍ, ՊՕԼԻԿՏՈՍ, ԱԼԲԻՆՈՍ

ՓԵԼԻՔՍ

Ա՞յդչափ ուրեմըն, Պօլիկտոս, տաղտուկ է քեզ 'ի կենաց.
Զա՞յդ քեզ օրէնք քրիստոնէիցըդ հրամայեն, ով թըշուառ,
Անկարեկիր սըրտիւ փակել առ քոյդ ըզգութ քո 'ի սպառ:

ՊՕԼԻԿՏՈՍ

Ոչ 'ի կենաց տաղտուկ է ինձ. եւ ես ինքնին յարգեմ զայն,
Այլ ոչ զօրէն պաշտելոց տամ զիս 'նըմա գերութեան.
Զօնեմ սիրով զայն Աստուծոյ յորմէ առեալ եմ 'ի նուէր.
Բանն ինքնին զայս ինձ հրամայէ, այս Քրիստոսի է պատուէր.
Եւ ես ցուցից ձեզ համօրէն որպէս արժան իցէ կեալ,
Միայն թէ սիրտ յօժար 'ի ձեզ գըտցի հետոցս ըզհետ գալ:

ՓԵԼԻՔՍ

Հետոցդ ըզհե՞տ գալ գահավէժ 'ի վիհ յոր զինքնըդ հոսես:

ՊՕԼԻԿՏՈՍ

Նա մանաւանդ փառաց 'ի կայս յոր հուպ ընդ հուպ ելից ես:

ՓԵԼԻՔՍ

Տուր ինձ ապա գէթ ժամանակ զոր աւանդեան ուսանել.
Վարժապետեա ինձ, թէ ցանկաս զիս քրիստոնեայ տեսանել.
Մի հրաժարեր, ո Պօլիկտէ, 'ի կրօնըս քո վարժել զիս,
Ապ' եթէ ոչ՝ համար ընդ իմ 'ի յԱստուծոյդ պահանջիս:

ՊՕԼԻԿՏՈՍ

Մի դու, Փելիքս, մի զնա ծաղրեր, որ դատելոցն է ըզքեզ.
Եւ յերեսաց նորա քեզ չիք ուրեք թագուստ յոր կեցցես.
Ընդ թագաւոր եւ ընդ հովիւ յայնմ ատենի չիք խըտիր.
Ի քէն Աստուածն իմ անդ իւրոցն արեան լիցի վրէժխընդիր:

ՓԵԼԻՔՍ

Ոչ եւս հեղից զարիւն նոցա. գայցէ որ ինչ է 'ի գալ՝
Քրիստոնէից ներեալ յինէն իւրեանց կրօնից պատկառ կալ.
Ես ինքն եղէց նոցա պաշտպան:

POLYEUCTE

Non, non, persécutez,
Et soyez l' instrument de nos félicités :
Celle d' un vrai chrétien n' est que dans les souffrances ;
Les plus cruels tourments lui sont des récompenses.
Dieu, qui rend le centuple aux bonnes actions,
Pour comble donne encor les persécutions:
Mais ces secrets pour vous sont fâcheux à comprendre:
Ce n' est qu' à ses élus que Dieu les fait entendre.

FÉLIX

Je te parle sans fard, et veux être chrétien.

POLYEUCTE

Qui peut donc retarder l' effet d' un si grand bien?

FÉLIX

La présence importune...

POLYEUCTE

Et de qui? de Sévère?

FÉLIX

Pour lui seul contre toi j' ai feint tant de colère:
Dissimule un moment jusques à son départ.

POLYEUCTE

Félix, c' est donc ainsi que vous parlez sans fard?
Portez à vos païens, portez à vos idoles
Le sucre empoisonné que sèment vos paroles.
Un chrétien ne craint rien, ne dissimule rien ;
Aux yeux de tout le monde il est toujours chrétien.

FÉLIX

Ce zèle de ta foi ne sert qu' à te séduire,
Si tu cours à la mort plutôt que de m' instruire.

POLYEUCTE

Je vous en parlerais ici hors de saison ;
Elle est un don du ciel, et non de la raison ;

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Մի՛ դու, այլ լեր հալածիչ.
Երջանկութեան մերոյ օճան գոլ հրաժարես դու առ ի՞նչ.
Քրիստոնէիցըս ճշմարիտ երջանկութիւն է 'ի կրել.
Ի պարգեւի մասին են մեզ վիշտք եւ աղէտք խըստամբեր:
Որ ըզվաստակըս վարձատրէ՛ն բիւրապատիկ մեզ Աստուած,
Նա զհալածիչս յարուցանէ 'ի լրումն իւրոց պարգեւաց.
Այլ այսքի՛կ դըժուարահաս են ձեզ խորհուրդք եւ գաղտնի,
Զորս ընտրելոց եւեթ իւրոց առնէ Աստուած հոլանի:

ՓԵԼԻՔՍ

Անպատրըւակ ասեմ քեզ արդ. ցանկամ լինել քրիստոնեայ:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Եւ զի՞նչ ըզքեզ արգելուցու չառնել զոր սիրտ քո անձկայ:

ՓԵԼԻՔՍ

Ինձ ահարկու է ասանոր . . .

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ո՞ այն, արդեօք Սեւերոս:

ՓԵԼԻՔՍ

Վասըն նորա ցասումն այսչափ քեզ պատճառիմ բըռնազբօս.
Եւ դու վայրի՛կ մի պատճառեաց մինչեւ 'ի բաց մեկնեսցի:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ա՛յսպէս ուրեմն անպատրըւակ Փելիքս առ իս արդ խօսի.
Զայդ քո աղու հրապոյրս առ քոյս եւ առ քո դիս վարեսջի՛ր:
Այր քրիստոնեայ ոչ երկընչի, չածի 'ի հնարըս պատիր.
Տիեզերաց յայտ յանդիման կացցէ նա միշտ քրիստոնեայ:

ՓԵԼԻՔՍ

Նախանձ կրօնիցըդ քոց խրատտու քեզ պատահէ խաբեբայ,
Թէ զմահ ընտրես դու առաւել քան ինձ վարժիչ գոլ կրօնից:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Քեզ հաւատոց ճառք տարաժամ բանք են այժմիկ զանհասից.
Չէ այն մըտաց հանճարոյ տուրք, այլ երկնածիր պարգեւաց:

Et c'est là que bientôt, voyant Dieu face à face,
Plus aisément pour vous j'obtiendrai cette grâce.

FÉLIX

Ta perte cependant me va désespérer.

POLYEUCTE

Vous avez en vos mains de quoi la réparer ;
En vous ôtant un gendre, on vous en donne un autre
Dont la condition répond mieux à la vôtre ;
Ma perte n'est pour vous qu'un change avantageux.

FÉLIX

Cesse de me tenir ce discours outrageux.
Je t'ai considéré plus que tu ne mérites ;
Mais, malgré ma bonté, qui croît plus tu l'irrites,
Cette insolence enfin te rendrait odieux,
Et je me vengerais aussi bien que nos dieux.

POLYEUCTE

Quoi! vous changez bientôt d'humeur et de langage!
Le zèle de vos dieux rentre en votre courage!
Celui d'être chrétien s'échappe! et par hasard
Je vous viens d'obliger à me parler sans fard!

FÉLIX

Va, ne présume pas que, quoi que je te jure,
De tes nouveaux docteurs je suive l'imposture.
Je flattais ta manie, afin de t'arracher
Du honteux précipice où tu vas trébucher ;
Je voulais gagner temps pour ménager ta vie
Après l'éloignement d'un flatteur de Décie :
Mais j'ai trop fait d'injure à nos dieux tout-puissants ;
Choisis de leur donner ton sang, ou de l'encens.

POLYEUCTE

Mon choix n'est point douteux. Mais j'aperçois Pauline :
O ciel!

Անդ 'ի վայելս իմ 'ի մօտոյ դէմ յանդիման յԷնն Աստուած ,
Ինձ դիւրագոյն լիցի ըզշնորհդ ընդունել քեզ 'ի նմանէ :

ՓԵԼԻՔՍ

Սակայն քոյդ մահ , քոյդ բաժանումն յուսակտուր զիս առնէ :

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Սակայն մնասուդ քո այդ դարման կայ քեզ պատրաստ 'ի ձեռին .
Ըզփեսայիդ կորուսելոյ լըցցէ միւս ումն ըզտեղին .
Սատրճանան իսկ վայելուչ քան զիս քոյումըդ յաւէտ ,
Կորուստն իմ քեզ չիցէ 'ի տոյժ , այլ տուրեւառ շահաւէտ :

ՓԵԼԻՔՍ

Շատ է արդ , մի թըշնամանաց բանիւք բերկիր դու առ իս :
Շուք եւ պատիւ գըտեր յինէն գեր քան ըզքո արժանիս .
Այլ հեզութիւն երկայնամիտ ցարդ խեռութեանդ յաղթական ,
Ցասկոտութիւն փոխի 'ի լուր ժըպիրհ բանից քոց այդքան .
Եւ հատուցես դու ինձ ըզվրէժ անարգանաց զիմ եւ զդից :

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Բա՜րէ , առ ի՞նչ այդ փոփոխումն յանկարծ լեզուի քո եւ կրից .
Նախանձ փառաց դից քոց թերեւս յուզէ ըզքեզ վերըստին ,
Եւ քրիստոնեան կրօնից քեզ տենչ 'ի մոռացօնըս լինին .
Միթէ յինէ՞ն ինչ ըստիպեալ անպատրուակ խօսէիր :

ՓԵԼԻՔՍ

Թող անդր 'ի բաց , եթէ երդմնի իսկ քեզ եղէց՝ մի խաբիր ,
Վարդապետացըդ նորահնար կեղծեաց լըսող ես ոչ գոմ :
Մոլեռնախանձ ըղձիցըդ քոց հայթայթէի զայն շողոմ ,
Ընկըրկելոյ զքեզ 'ի վախիցն , յոր դիմեալ գնաս ճեպըշտապ .
Ի փըրկութիւն քո հնարէի առնուլ դեռ եւըս պարապ ,
Մինչ 'ի հրաժեշտ աստի 'ի բաց որ առ Դեկեայն քըմնոյ .
Բայց շատ իսկ ցարդ ընդ անարգուս ամենակալ դիցն եղէ :
Արդ ընտրեսջիր՝ կամ զքո արիւն , կամ խունկ 'ինուէր տալ (նոցա :

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Քաջ իսկ գիտես զոր ընտրեցեմ : Այլ Պաւլինէ այսըր գայ .
Ո՜վ Տէր :

SCÈNE III.

FÉLIX, POLYEUCTE, PAULINE, ALBIN.

PAULINE

Qui de vous deux aujourd'hui m'assassine?
Sont-ce tous deux ensemble, ou chacun à son tour?
Ne pourrai-je fléchir la nature, ou l'amour?
Et n'obtiendrai-je rien d'un époux, ni d'un père?

FÉLIX

Parlez à votre époux.

POLYEUCTE

Vivez avec Sévère.

PAULINE

Tigre, assassine-moi du moins sans m'outrager.

POLYEUCTE

Mon amour, par pitié, cherche à vous soulager;
Il voit quelle douleur dans l'âme vous possède,
Et sait qu'un autre amour en est le seul remède.
Puisqu'un si grand mérite a pu vous enflammer,
Sa présence toujours a droit de vous charmer:
Vous l'aimiez, il vous aime; et sa gloire augmentée...

PAULINE

Que t'ai-je fait, cruel, pour être ainsi traitée,
Et pour me reprocher, au mépris de ma foi,
Un amour si puissant que j'ai vaincu pour toi?
Vois, pour te faire vaincre un si fort adversaire,
Quels efforts à moi-même il a fallu me faire;
Quels combats j'ai donnés pour te donner un coeur
Si justement acquis à son premier vainqueur;
Et, si l'ingratitude en ton coeur ne domine,
Fais quelque effort sur toi pour te rendre à Pauline:
Apprends d'elle à forcer ton propre sentiment;

ՏԵՍԻԼ Գ.

ՓԵԼԻՔՍ, ՊՈԼԻԿՏՈՍ, ՊԱՒԼԻՆԷ, ԱԼԲԻՆՈՍ

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ի ձէնջ յերկոցունց ո՞ դաշիճ այսօր ինձ կացցէ.
Երկոքի՞նդ իսկ միանգամայն, թէ մէն ուրոյն ինձ, ասէ:
Զիցէ՞ հընար յողոք անել ինձ ըզգթութիւն կամ ըզսէր,
Եւ 'ի հօրէ եւ յամուսնոյ մնա՞յ ինձ մերժումն անդրուէր:

ՓԵԼԻՔՍ

Ընդ ամուսնոյ քում խօսեսջիր:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ընդ Սեւերի դու կեցցես:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ա՜յ անողորմ, հայր զիս ըսպան քան նախատել զիս այդպէս:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Սէր 'ի գորով շարժեալ 'ի յիս հնարի ըզքեզ ըմփոփել.
Զեմ անծանօթ որոց 'ի քեզ ըռնաման ցաւք անընդել.
Ի գիւր նոցին սէր այլ իցէ սրբտիդ միակ 'ի սփոփանս.
Եւ որ վառեացն ըզքեզ երբեմն յիւր արժանեացն 'ի տարփանս,
Նոյն միշտ հըզօր 'ի յողոքել ըզսիրտ քո՝ քեզ կացցէ մերձ.
Դու զնա երբեմն, արդ ինքն ըզքեզ սիրէ, եւ փառք նորա մեծ...

ՊԱՒԼԻՆԷ

Զի՞նչ մեղայ, ով անագորոյն, զի անխնայեալ յիս այդպէս՝
Հաւատարիմ սիրոյս ընդ հեգն 'ի կըշտամբանս ինձ անես
Ըզնախընծայ տարփից սրտիս, զորս խըզեցի առ քո սէր:
Տես դու քանի՜ք հասին ինձ գոռք եւ ընդ անձին ոգորել,
Առ 'ի կանգնել քեզ յաղթութիւն ընդդէմ հըզօր սոսկիդ.
Քանի՜ ծանունց տարայ վըշտաց առ 'ի ձօնել քեզ ըզսիրտ,
Որ նախադրաւ յաղթականին գոյր իրաւանցըն պահեստ:
Եթէ չիցէ արդ ապաշնորհ եւ ապառում սիրտ զոր կրեսդ,
Խուն մի եւ դու դուն գործեսջիր պահել ըզքեզ Պաւլինեայ.
Ընդդէմ կըրիցդ ուսիր կըքրել, նըմին եւ դու նըմանեա.

Prends sa vertu pour guide en ton aveuglement;
Souffre que de toi-même elle obtienne ta vie,
Pour vivre sous tes lois à jamais asservie.
Si tu peux rejeter de si justes désirs,
Regarde au moins ses pleurs, écoute ses soupirs;
Ne désespère pas une âme qui t'adore.

POLYEUCTE

Je vous l'ai déjà dit, et vous le dis encore,
Vivez avec Sévère, ou mourez avec moi.
Je ne méprise point vos pleurs, ni votre foi;
Mais, de quoi que pour vous notre amour m'entretienne,
Je ne vous connais plus, si vous n'êtes chrétienne.
C'en est assez: Félix, reprenez ce courroux,
Et sur cet insolent vengez vos dieux, et vous.

PAULINE

Ah! mon père, son crime à peine est pardonnable;
Mais s'il est insensé, vous êtes raisonnable:
La nature est trop forte, et ses aimables traits
Imprimés dans le sang ne s'effacent jamais:
Un père est toujours père, et sur cette assurance
J'ose appuyer encore un reste d'espérance.
Jetez sur votre fille un regard paternel:
Ma mort suivra la mort de ce cher criminel;
Et les dieux trouveront sa peine illégitime,
Puisqu'elle confondra l'innocence et le crime,
Et qu'elle changera, par ce redoublement,
En injuste rigueur un juste châtiment:
Nos destins, par vos mains rendus inséparables,
Nous doivent rendre heureux ensemble, ou misérables;
Et vous seriez cruel jusques au dernier point,
Si vous désunissiez ce que vous avez joint.
Un coeur à l'autre uni jamais ne se retire;
Et pour l'en séparer il faut qu'on le déchire.
Mais vous êtes sensible à mes justes douleurs,
Et d'un oeil paternel vous regardez mes pleurs.

FÉLIX

Oui, ma fille, il est vrai qu'un père est toujours père:

Ի կուրութեան քում զուղղութիւն նորին քեզ կալ առաջնորդ.
Կամեաց զի քեւ վերընկալցի նա զքեզ կենաց իւր կցորդ,
Աշախնօրէն կալ միշտ ընդ քեզ եւ հրամանաց քոց հլու։
Իսկ թէ արդար ըղձիցն անլուր արհամարհես դու զայնու,
Գէթ յարտասուս իւր ակնարկեա, հառաչմանց նորին լուր,
Եւ որ սիրէն ըզքեզ՝ դու մի զնա լըքաներ, մի թողուր։

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Այժմ իսկ աջա քեզ ասացի, եւ զնոյն առնում երկրորդել.
Լեր Սեւերեայ դու կենակից, կամ 'ի մահու ինձ ընկեր։
Ոչ զարտասուս քո անգոսնեմ եւ ոչ զանկեղծ քոյին սէրդ.
Սակայն որ զինչ եւ խօսիցի առ իս ըզքէն սէր մեր սերտ,
Ոչ եւս ըզքեզ այլ ճանաչեմ՝ մինչ չեւ իցես քրիստոնեայ։
Շատ է ցայժմայր. առ դու, փեղէքս, դարձեալ ըզսատ քո դըժ-
հան ընդ կառափն անօրինիս ըզվրէժ դիցքոց և զանձին։ (Նեայ.

ՊԱՒԼԻՆԷ

Ո՜հ, հայր, ներեա, աններելի են արդարեւ մեղք դորին,
Այլ թէ մոլի դա խելայեղ՝ դու խոհական ես, դու զգօն.
Մեծ է բնութեան յոյժ զօրութիւն, եւ սիրելի տիպք նորուն
Տըպաւորեալք 'ի բնիկ արեան՝ եղծանելիք չեն երբեք.
Հայր միշտ է հայր. յայս ապաստան՝ չեմ ես 'ի սպառ յուսաբեկ։
Արկ ծնելասէր ակն 'ի յաղէտըս միանգամ դըստեր քո,
Որ հուպ ընդ հուպ մեռցի ըզհետ մահապարտին սիրելւոյ.
Եւ պատուհաս նորա զրեացի անխրաւ յաչս անմահից՝
Արիւն անպարտ խառն ընդ արեան յանցաւորին պատժակից,
Եւ ընդ միոյն՝ մահուամբ երկուց արդարութեանըն պատիժ
Յեղափոխեալ 'ի խըստութիւն մոլեռնախանձ ամբարիշտ։
Ի քէն իսկ բաղդք մեր ընդ իրեարըս զօդեցան անմեկին,
Երանելիք 'ի միասին գոլ կամ թըշուառք երկոքին.
Ի խուժադուժ անգըթութեան 'ի ծայր վերջին դու հասցես,
Թէ զոր ձեռօքըդ զօդեցեր, քակեալ անդրէն բաժանես։
Սիրտ ընդ սըրտի յեռեալ 'ի մի՝ ոչ եւս երբէք բաժանին.
Եւ ոչ քակել ոք կարասցէ՝ թէ չփեռեկէ զայնս ուժգին։
Այլ դու խնայս անպարտակիր ցաւոց լինիս կարեկից,
Եւ յարտասուս իմ հայրաբար հայիս աջա գըթալից։

ՓԵԼԻՔՍ

Դուստր իմ, այո, հայր միշտ է հայր, զայդ ասացեր դու արդար.

Rien n' en peut effacer le sacré caractère ;
Je porte un coeur sensible, et vous l' avez percé.
Je me joins avec vous contre cet insensé.
Malheureux Polyeucte, es-tu seul insensible ?
Et veux-tu rendre seul ton crime irrémissible ?
Peux-tu voir tant de pleurs d' un oeil si détaché ?
Peux-tu voir tant d' amour sans en être touché ?
Ne reconnais-tu plus ni beau-père, ni femme,
Sans amitié pour l' un, et pour l' autre sans flamme ?
Pour reprendre les noms et de gendre et d' époux,
Veux-tu nous voir tous deux embrasser tes genoux ?

POLYEUCTE

Que tout cet artifice est de mauvaise grâce !
Après avoir deux fois essayé la menace,
Après m' avoir fait voir Néarque dans la mort,
Après avoir tenté l' amour et son effort,
Après m' avoir montré cette soif du baptême,
Pour opposer à Dieu l' intérêt de Dieu même,
Vous vous joignez ensemble ! Ah, ruses de l' enfer !
Faut-il tant de fois vaincre avant que triompher !
Vos résolutions usent trop de remise ;
Prenez la vôtre enfin, puisque la mienne est prise.
Je n' adore qu' un Dieu, maître de l' univers,
Sous qui tremblent le ciel, la terre, et les enfers ;
Un Dieu qui, nous aimant d' une amour infinie,
Voulut mourir pour nous avec ignominie,
Et qui, par un effort de cet excès d' amour,
Veut pour nous en victime être offert chaque jour.
Mais j' ai tort d' en parler à qui ne peut m' entendre.
Voyez l' aveugle erreur que vous osez défendre :
Des crimes les plus noirs vous souillez tous vos dieux ;
Vous n' en punissez point qui n' ait son maître aux cieux ;
La prostitution, l' adultère, l' inceste,
Le vol, l' assassinat, et tout ce qu' on déteste,
C' est l' exemple qu' à suivre offrent vos immortels.
J' ai profané leur temple, et brisé leurs autels ;
Je le ferais encor, si j' avais à le faire,
Même aux yeux de Félix, même aux yeux de Sévère,
Même aux yeux du sénat, aux yeux de l' empereur.

Ըզսըրբազան բնութեանըն դրոշմ ջընջել երբէք չէր հընար .
Է եւ յիս սիրտ գորովալիր զոր հարկանես կարեվէր .
Քեզ ձայնակցիմ արդ զապառումըդ կըշտամբել ըզվատշուէր :
Ով չարաբախտ դու Պոլիկտոս, դու միայն կաս խըստասիրտ,
Եւ դու միայն աններելի ջանաս առնել քեզ զոճիրդ .
Ի՞բր հանդուրժես զայդչափ արտօսր անթաց աչօք նըկատել .
Զիա՞րդ կարես առ այդչափ սէր ըզգութ սըրտի քո փակել .
Ո՞չ եւս աչաց քոց երեւին ոչ կողակից ոչ աներ ,
Ո՞չ եւս միոյն մըտերմութիւն եւ ոչ միւսոյն քաղցըր սէր .
Կամիս թերեւս ըզմեզ յաղերս անկեալ զոտիւքըդ քոյին ,
Զի հաճեսցիս այր եւ փեսայ վերակոչիլ վերըստին :

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ո՛վ չարահնար լարեալ ինձ հաղբք եւ չարարուեստ որոգայթ :
Յետ փորձելոյ 'ի սպառնական սաստից 'ի գոռ զիս 'ի գայթ ,
Յետ չարամահ ըզնէարխոն ինձ ածելոյ 'ի տեսիլ,
Յետ ըզսիրոյ աղու հրապոյրս տալոյ ինձ յումպ 'ի թըմբիր ,
Յետ կեղծաւորըն ծարաւոյ աւազանին սըրբութեան՝
Աստուածայնոյ սիրոյն ընդդէմ զինուորելով ըզնոյն զայն ,
Միաբանեալ գայք յիմ վերայ . ո՛վ դըժոխոց ժանտ հընարք :
Առ 'ի տանել ըզմըրցանակ քանիցս յաղթել լիցէ հարկ :
Եւ մինչեւ ցե՞րբ յամէք տարտամք 'ի խորհըրդոցդ ընտրութիւն.
Օ՜ն, դուք ըզձերն առէք ընտրել. իմ է ընտրեալ վաղագոյն :
Ըզմին միայն պաշտեմ ես Տէր՝ տիեզերաց արարող,
Յորմէ սարսին երկինք ւերկիր , սանդարամետք կան 'ի դող .
Ըզմի Աստուած, որոյ սիրեալ ըզմեզ 'ի սէր անըսպառ՝
Զանարգանաց մահ վասըն մեր ինքնայօժար յանձն էառ ,
Եւ որ մեծի սիրոյն զեղման հրաշագործեալ յիշատակ՝
Որ ըստ օրէ հաճի տալ զանձն ընդ մեր մեղաց պատարագ :
Այլ ինձ զայնց մեղք են ձեզ ճառել, այլ ոչ կարէք դոլ հասու :
Իսկ որպիսեաց տեսէք ցնորից կայք դուք պաշտպանք զաչացու .
Ի զազրագործ ոճիրս անլուր նըշաւակէք ըզդիս ձեր .
Պատուհասեալք 'ի ձէնջ ոճիրք յերկինս համայն ունին տէր .
Պոռնիկն եւ շուն , առեւանգեալն եւ ազգապիղծ մըծղընեայն ,
Գողն , աւազակ , եւ որ ինչ այլ եւս գարշելիքն են համայն ,
Յանմահ 'ի դիս ձեր նախատիպ ունին իւրեանց օրինակ .
Զորոց մեհեանըն պըղծեցի , ըզագինս եդի հարթյատակ ,
Որ թէ եւ այժմ ինձ առաջի կային՝ ըզնոյն առնէի
Յայտ յանդիման քեզ Փելիքսի , եւ յանդիման Սեւերի ,
Եւ ծերակոյտ մեծ ատենին , դէմ յանդիման իսկ կայսեր :

FÉLIX

Enfin ma bonté cède à ma juste fureur :
Adore-les, ou meurs.

POLYEUCTE

Je suis chrétien.

FÉLIX

Impie!
Adore-les, te dis-je ; ou renonce à la vie.

POLYEUCTE

Je suis chrétien.

FÉLIX

Tu l' es? O coeur trop obstiné!
Soldats, exécutez l' ordre que j' ai donné.

PAULINE

Où le conduisez-vous ?

FÉLIX

A la mort.

POLYEUCTE

A la gloire.
Chère Pauline, adieu ; conservez ma mémoire.

PAULINE

Je te suivrai partout, et mourrai si tu meurs.

POLYEUCTE

Ne suivez point mes pas, ou quittez vos erreurs.

FÉLIX

Qu' on l' ôte de mes yeux, et que l' on m' obéisse.
Puisqu' il aime à périr, je consens qu' il périsse.

ՓԵԼԻՔՍ

Արդար ցասման խնում ոչ եւս արդ ժուժեն կամք մարդասէր.
Նոցին պաշտօն տար, կամ մեռիր:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Քրիստոնեայ եմ:

ՓԵԼԻՔՍ

Անօրէն.
Քեզ ասեմ՝ դիցըն պագ երկիր, թէ ոչ ընտրես մահ քեզէն:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Քրիստոնեայ եմ:

ՓԵԼԻՔՍ

Քրիստոնեա՞յ ես. ով խըստասիրտ դու յամառ:
Ո՜ն, զօրականք, ածէք զաւեալդ յինէն հրաման 'ի կատար:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Յո՞ գնա տանիք:

ՓԵԼԻՔՍ

Ի մահ:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Ի փառս: Ով Պաւլինէ սիրելի,
Ողջամբ կացջիր, եւ զյիշատակս անջինջ կալցիս 'ի սըրտի:

ՊԱՒԼԻՆԷ

Եկից ընդ քեզ ուր եւ երթաս, եւ 'ի մահ իսկ՝ թէ մեռցիս:

ՊՈԼԻԿՏՈՍ

Կաց, մի ընդ իս գար, եւ կամ թող 'ի բաց ըզդիս քո մոլորս:

ՓԵԼԻՔՍ

Առէք ըզդա յաչաց 'ի բաց, լըցցին հրամանք իմ 'ի դա:
Զի ընդ կորուստ իւր կամեցաւ, գըտցէ զկորուստ իւր ապա:

SCÈNE IV.

FÉLIX, ALBIN.

FÉLIX

Je me fais violence, Albin, mais je l'ai dû ;
Ma bonté naturelle aisément m'eût perdu.
Que la rage du peuple à présent se déploie,
Que Sévère en fureur tonne, éclate, foudroie,
M'étant fait cet effort, j'ai fait ma sûreté.
Mais n'es-tu point surpris de cette dureté?
Vois-tu comme le sien des coeurs impénétrables,
Ou des impiétés à ce point exécrables ?
Du moins j'ai satisfait mon esprit affligé :
Pour amollir son coeur je n'ai rien négligé ;
J'ai feint même à tes yeux des lâchetés extrêmes :
Et certes, sans l'horreur de ses derniers blasphèmes,
Qui m'ont rempli soudain de colère et d'effroi,
J'aurais eu de la peine à triompher de moi.

ALBIN

Vous maudirez peut-être un jour cette victoire,
Qui tient je ne sais quoi d'une action trop noire,
Indigne de Félix, indigne d'un Romain,
Répandant votre sang par votre propre main.

FÉLIX

Ainsi l'ont autrefois versé Brute et Manlie ;
Mais leur gloire en a crû, loin d'en être affaiblie ;
Et quand nos vieux héros avaient de mauvais sang,
Ils eussent, pour le perdre, ouvert leur propre flanc.

ALBIN

Votre ardeur vous séduit ; mais, quoi qu'elle vous die,
Quand vous la sentirez une fois refroidie,
Quand vous verrez Pauline, et que son désespoir
Par ses pleurs et ses cris saura vous émouvoir...

ՏԵՍԻԼ Դ.

ՓԵԼԻՔՍ, ԱԼԲԻՆՈՍ

ՓԵԼԻՔՍ

Բուռն են ինձ իղձք, Ալբինէ, այլ զայդ առնել ինձ հարկ էր,
Զի հեզութիւնն իմ ընդակից մի 'ի կորուստ ինձ յանգէր:
Թող զայրագնի արդ դըժկամակ կատաղութիւն խուժանին,
Թող Սեւերոս ոսոխընդոստ փայլատակէ մոլեգին,
Բուռն արարեալ անձին՝ հանի յաներկեւան զիս յանդորր:
Սակայն դու ո՛չ յապուշ կըրթիս ընդ խըստութիւնս անսովոր.
Է՞ քո տեսեալ քան զՊօլիկտեայ սիրտ անթափանց խորհըրդոց,
Կամ ամպարիշտ քան ըզնորայն արհամարհոտ աստուածոց:
Արդ հանգուցի գէթ զալեծուփ սիրտս 'ի հոգոց վերահաս,
Եւ յամփել ըզպալացեալըն չարարի ինչ պակաս.
Տեսե՞ր իսկ յոր վատութիւն յանձն առի կեղծեօք խոնարհել.
Եւ եթէ ոչ նորա վերջին հայհոյութեանցըն ժայթքել
Ընդ արհաւիրըս գըրգռէլն յիս եւ զայրոյթ յեղակարծ,
Բուռն էր ինձ մարտն եւ յաղթութիւն իմ կարի յոյժ կեղակարծ:

ԱԼԲԻՆՈՍ

Այլ զըղջասցիս ընդ յաղթութիւդ, արասցես զայն դատապարտ.
Է ինչ 'ի նմա՝ ոչ գիտեմ զինչ՝ ազդեցութիւն ապիրատ,
Դըժպատեհ առն հռոմայեցւոյ եւ Փելիքսի անարժան
Ինքնին ըզքոյդ անգութ ձեռամբ հեղուլ զարիւն սեփական:

ՓԵԼԻՔՍ

Ըզնոյն երբեմն եւ Մանլիոս, ըզնոյն Բրուտոս արարին,
Եւ փառք նոցա ոչ ինչ նուազեալ՝ եւ եւս այնուիկ աճեցին.
Եւ դիւցազունք մեր հինք՝ թէ գոյր նոցա արիւն պիղծ յերակ,
Ինքնին զիւրեանց բանային կողս առ 'ի հեղուլ զայն երագ:

ԱԼԲԻՆՈՍ

Բուռն եռանդեամբդ արդ դու մոլեալ՝ կալցիս որպէս եւ կամիս.
Սակայն 'ի կրիցըդ թողանալ, յորոց խռովեալ այժմ յուզիս,
Երբ զառաջնեաւ ըզՊաւլինէ տեսցես 'ի սուգ յուսահատ,
Ցարտասուր աչաց նորին ու 'ի ճիչ հարեալ յոգի ինքնադատ...

FÉLIX

Tu me fais souvenir qu' elle a suivi ce traître,
Et que ce désespoir qu' elle fera paraître
De mes commandements pourra troubler l' effet :
Va donc, cours y mettre ordre, et voir ce qu' elle fait ;
Romps ce que ses douleurs y donneraient d' obstacle ;
Tire-la, si tu peux, de ce triste spectacle ;
Tâche à la consoler. Va donc ; qui te retient ?

ALBIN

Il n' en est pas besoin, seigneur ; elle revient.

SCÈNE V.

FÉLIX, PAULINE, ALBIN.

PAULINE

Père barbare, achève, achève ton ouvrage ;
Cette seconde hostie est digne de ta rage :
Joins ta fille à ton gendre ; ose : que tardes-tu ?
Tu vois le même crime, ou la même vertu :
Ta barbarie en elle a les mêmes matières.
Mon époux en mourant m' a laissé ses lumières ;
Son sang, dont tes bourreaux viennent de me couvrir,
M' a dessillé les yeux, et me les vient d' ouvrir.
Je vois, je sais, je crois, je suis désabusée :
De ce bienheureux sang tu me vois baptisée ;
Je suis chrétienne enfin, n' est-ce point assez dit ?
Conserve en me perdant ton rang et ton crédit ;
Redoute l' empereur, appréhende Sévère :
Si tu ne veux périr, ma perte est nécessaire ;
Polyeucte m' appelle à cet heureux trépas ;
Je vois Néarque et lui qui me tendent les bras.
Mène, mène-moi voir tes dieux que je déteste ;
Ils n' en ont brisé qu' un, je briserai le reste.
On m' y verra braver tout ce que vous craignez,
Ces foudres impuissants qu' en leurs mains vous peignez ;

ՓԵԼԻՔՍ

Բանքդ ինձ 'ի յուշ ածեն զի նա մահապարտին գնաց ըզհետ.
Անդ 'ի տեսիլ իւր յուսահատ եւ 'ի կական դառնաղէտ
Ըզհրամանացն իմոց զարդիւնըս վեր 'ի վայր շըրջեսցէ:
Ո՜ն դու ըլացիր ապա 'ի վայր անդըր դիտել զինչ գործէ.
Տես զի մի ցաւքն աղխողորմ արկցեն գործոյն ինչ խափան.
Մի՛ զնա թողուր՝ եթէ կարես՝ կալ յայն ողխուր տեսարան.
Ջանա սփոփել ըզնա: Արի երթ օ՛ն, եւ զի՞ յապաղես:

ԱԼԲԻՆՈՍ

Գնալոյ իմոյ չէն ինչ պէտք, տէր. ահա ինքնին գայ առ քեզ:

ՏԵՍԻԼ Ե.

ՓԵԼԻՔՍ, ՊԱՒԼԻՆԷ, ԱԼԲԻՆՈՍ

ՊԱՒԼԻՆԷ

Խուժադուժ հայր, տուր դու, աղէ, տուր կատարումըն գործոյդ.
Երկրորդ ահա սպանդ արժանի մոլեգնութեան քո անգութ.
Ընդ փեսայիդ խառնեա 'նդ արեան եւ ըզդըստեր քո. զի՞ կաս.
Ոճիր նորա կամ բարութիւն գըրացէ եւ յիս պատուհաս.
Խըժդըժութիւն քոյին ըզնոյն գտանէ եւ յիս ըզպատճառ:
Ինձ ամուսինն իմ 'ի մահուն ծագեաց ըզլոյս իւր պայծառ.
Արիւն նորա ցայտեալ զինեւ 'ի սուսերաց քոց դահճաց,
Ըզմութ յինէն մերժեալ՝ 'ի լոյսն անըստուեր զաչս իմ եբաց.
Ես տեսանեմ արդ եւ գիտեմ, եւ չհաւատամ 'ի նանիր.
Երանելեաւն արեամբ արդէն իսկ մըկըրտեալ զիս ծանիր.
Գիտա, հակիրճ, զի քրիստոնեայ եմ, եւ չիցէ՞ բաւական:
Հապա կորո զիս եւ պահեա զհամբաւդ եւ զբարձր աստիճան.
Ինքնակալին քում ակն ածջիր, երկիր յահէ Սեւերեայ.
Թէ ընդ կորուստ քո ոչ կամիս, կորուստ իմ հարկ է՝ գիտես:
Ինձ Պողիկտոս փողէ հրաւէր յիւրն երջանիկ կատարած,
Եւ Նէարխոս 'ի միասին բազկօք առ իս կան տարած:
Տար զիս, աղէ, առ դիս քո տար եւ զգարշելիսըն ցոյց ինձ.
Նոցա ըզմին կործան արկեալ, զայլս համօրէն ես արկից:
Ցուցից թէ իբր արհամարհեմ յորոց լինիքդ ահարեկ,
Զանզօր շանթիւն յոր ըզնոցին աջ 'ի պատկերսըն զինէք.

Et, saintement rebelle aux lois de la naissance,
Une fois envers toi manquer d' obéissance.
Ce n'est point ma douleur que par là je fais voir;
C' est la grâce qui parle, et non le désespoir.
Le faut-il dire encor, Félix? je suis chrétienne;
Affermis par ma mort ta fortune et la mienne;
Le coup à l' un et l' autre en sera précieux,
Puisqu' il t' assure en terre en m' élevant aux cieux.

SCÈNE VI.

FÉLIX, SÉVÈRE, PAULINE, ALBIN, FABIAN.

SÉVÈRE

Père dénaturé, malheureux politique,
Esclave ambitieux d' une peur chimérique,
Polyeucte est donc mort! et par vos cruautés
Vous pensez conserver vos tristes dignités!
La faveur que pour lui je vous avais offerte,
Au lieu de le sauver, précipite sa perte!
J' ai prié, menacé, mais sans vous émouvoir;
Eh vous m' avez cru fourbe, ou de peu de pouvoir!
Hé bien! à vos dépens vous verrez que Sévère
Ne se vante jamais que de ce qu' il peut faire;
Et par votre ruine il vous fera juger
Que qui peut bien vous perdre eût pu vous protéger.
Continuez aux dieux ce service fidèle;
Par de telles horreurs montrez-leur votre zèle.
Adieu; mais quand l' orage éclatera sur vous,
Ne doutez point du bras dont partiront les coups.

FÉLIX

Arrêtez-vous, seigneur, et d' une âme apaisée
Souffrez que je vous livre une vengeance aisée.
Ne me reprochez plus que par mes cruautés
Je tâche à conserver mes tristes dignités;
Je dépose à vos pieds l' éclat de leur faux lustre.

Եւ սրբազան հաւատութեամբ իբր յորդիական ՚ի պարտեաց՝
Զայս մի անգամ եւեթ հեստեմ հայրենի քոց հրամանաց:
Ոչ այս ցաւոց եւ յուսահատ սրտի են խօսք յայտարար ,
Այլ երկնաւոր շնորհաց՝ որ այժմ ազդեն ՚ի յիս՝ է բարբառ .
Եւ թէ կըրկին լսել կամիս , եմ իսկ եւ եմ քրիստոնեայ .
Մահուամբ խնով զիս եւ ըզքո կացո ըզբաղդ աներկբայ .
Երկաքանչիւր մեզ կենարար լիցի միայն այն հարուած ,
Ըզքեզ յերկրի յապահովեալ, զիս ՚ի կամարս աստեղաց :

ՏԵՍԻԼ Զ.

ՓԵԼԻՔՍ , ՍԵՒԵՐՈՍ , ՊԱՒԼԻՆԷ , ԱԼԲԻՆՈՍ , ՓԱԲԻՄՆՈՍ

ՍԵՒԵՐՈՍ

Գաղան վայրագ , ծընող անգութ , քաղաքավար վատչըւէր ,
Ի ցնորական ահէ գերեալ բարուկ անարգ փառասէր ,
Կորեաւ ուրեմըն Պօլիկտոս . եւ երազեա դու անձին
Անգըթութեամբդ յաւերժանալ յամօթապարտ քում բարձին:
Զի բարեխօս վասըն նորա կացի ըզկեանան ՚ի փըրկել,
Փոխան կենաց դու ՚նդ հակառակն ըզմահ նորուն ճեպեցեր .
Աղերս արկի եւ սպառնացայ , այլ դու անշարժ սալացեալ՝
Համարեցար զիս խորամանկ , կամ դոյզն ինչ ոք ապիկար :
Քաջ է , ուսցիս ապա միասուք անձին ՚ի խրատ զի Սեւեր
Ոչ ՚ի մտոտիս պանծայ , այլ յայն որ չէ քան զկար իւր ՚ի վեր .
Եւ կորըստեամբ քո խելամուտ լիցիս քեզէն ճանաչել
Զի որ գիտէն կորուսանել, նոյն եւ կարող էր փըրկել:
Այդպէս յաւէրժ դիցն ՚ի պաշտօն հաւատարիմ լեր եւ փոյթ ,
Եւ եղեռամբքըդ ստակալի հանդէս արա նախանձուդ :
Ողջամբ կացջիր , այլ ՚ի ճայթել ըզքեւ ահեղ մըրըրկին ,
Կանխածանօթ լիցէ քեզ աջն ուստի հարուածքըն եկին :

ՓԵԼԻՔՍ

Անսա ինձ , տէր , եւ անվըրդով սրտիւ ներել ինձ հաճեաց
Զի կամակար վրէժ հեշտընկալ քեզ հատուցից փոխադարձ :
Մի եւս այլ զիս կըշտամբեսցես զի ես յեղեան ՚ի յանգութ
Գուն գործիցեմ կալ ՚ի Թըշուառ իշխանութիւնս իմ անքոյթ .
Ըզսին փառաց նոցին փաղփիւն առ ոտըս քո արկանեմ,

Celle où j' ose aspirer est d' un rang plus illustre;
Je m' y trouve forcé par un secret appas;
Je cède à des transports que je ne connais pas;
Et, par un mouvement que je ne puis entendre,
De ma fureur je passe au zèle de mon gendre.
C' est lui, n' en doutez point, dont le sang innocent
Pour son persécuteur prie un Dieu tout-puissant;
Son amour épandu sur toute la famille
Tire après lui le père aussi bien que la fille.
J' en ai fait un martyr, sa mort me fait chrétien:
J' ai fait tout son bonheur, il veut faire le mien.
C' est ainsi qu' un chrétien se venge et se courrouce:
Heureuse cruauté dont la suite est si douce!
Donne la main, Pauline. Apportez des liens;
Immolez à vos dieux ces deux nouveaux chrétiens.
Je le suis, elle l' est; suivez votre colère.

PAULINE

Qu' heureusement enfin je retrouve mon père!
Cet heureux changement rend mon bonheur parfait.

FÉLIX

Ma fille, il n' appartient qu' à la main qui le fait.

SÉVÈRE

Qui ne serait touché d' un si tendre spectacle!
De pareils changements ne vont point sans miracle.
Sans doute vos chrétiens, qu' on persécute en vain,
Ont quelque chose en eux qui surpasse l' humain;
Ils mènent une vie avec tant d' innocence,
Que le ciel leur en doit quelque reconnaissance:
Se relever plus forts, plus ils sont abattus,
N' est pas aussi l' effet des communes vertus.
Je les aimai toujours, quoi qu' on m' en ait pu dire;
Je n' en vois point mourir que mon coeur n' en soupire;
Et peut-être qu' un jour je les connaîtrai mieux.
J' approuve cependant que chacun ait ses dieux,
Qu' il les serve à sa mode, et sans peur de la peine.
Si vous êtes chrétien, ne craignez plus ma haine;
Je les aime, Félix, et de leur protecteur
Je n' en veux pas sur vous faire un persécuteur.

Գերագունից քան ըղձոսին վառեալ փառաց յիղձ վըսեմ.
Ախորժ զանխուլ բըռնազբօսեալ եւ հրապուրէ զիս 'ի նոյն ,
Եւ յանձանօթ յուզեալ 'ի կրից գտանիմ ընկճեալ եւ նըկուն .
Յեղափոխեալ՝ ոչ գիտեմ իբր՝ յանհրեւոյթ իմն ազդմանց ,
Ի ցասմանէ՝ 'ի փեսային իմոյ բերիմ 'ի նախանձ :
Նորին արիւն է տարապարտ հեղեալ , գիտեմ աներկբայ ,
Որ առ Աստուած հըզօր յաղերս վասն հալածչաց իւրոց կայ .
Խանդակաթ սէր Նորին եւ գութ առ ընտանիսն համասփիւռ.
Դըստերն 'ի զոյգ եւ զհայրն ինքնին առեալ ձըգէ ըզհետ իւր .
Վըկայ ինեւ կացեալ , արար մահուամըբն զիս քրիստոնեայ .
Երանացեալ ինեւ , եւ զնոյն երանութիւն ինձ ցանկայ :
Այս է ցանուլ քրիստոնէի , այսպէս խընդրէ նա զիւր վրէժ .
Ո՛վ երջանիկ անդրըթութիւն , ոյր արգասիք՝ կեանք յաւէժ :
Բեր , Պաւլինէ , մատո զբաղուկս . առէք մեզ այսր ըզշըղթայս .
Դից ձեր 'ի սպանդ զենէք երկուս նորընծայեալ քրիստոնեայս :
Քրիստոնեայք եմք . թափեա զցասումըն քո 'ի յիս եւ 'ի նա :

ՊԱՒԼԻՆԷ

Դէպք բարեբաղդ . անակընկալ հայրն իմ առ իս արդ դառնայ :
Զուրախութիւն իմ պըսակէ այս փոփոխումն երջանիկ :

ՓԵԼԻՔՍ

Դուստր իմ , պարգեւք են այդ աջոյն որ ներգործէ զայսոսիկ :

ՍԵՒԵՐՈՍ

Ի տեսարանս յայս գըթալի ո՞յր անընդոստ կան ոգիք :
Այսպէս դիպաց յեղափոխել հրաշից են միշտ արգասիք .
Քրիստոնէից , որոց ընդդէմ զուր հալածչաց ճըգնի ջան ,
Է ինչ անշուշտ գեր 'ի վերոյ քան ըզբնութիւնըս մարդկան .
Ամբիծ վարուքն արժանաւորք լինին յերկնից առնուլ վարձ .
Չէ հասարակ առաքինեաց յընկճելըն զօլ վերամբարձ :
Զինչ եւ զնոցունց ասիցեն այլք՝ ինձ սիրելիք միշտ թըւին .
Ի տեսանել ըզմահ նոցունց աղէտք 'ի սիրտ իմ յուզին :
Տեղեկագոյնս իսկ ըղձոսին արդեօք երբեմըն ծանեայց .
Բայց արդ կալցի իւրաքանչիւր ըզ զո՛ր կամի իւր աստուած ,
Եւ աներկիւղ նըմա պաշտօն տարցի 'ստ հաճոյս համարձակ :
Թէ քրիստոնեայք էք դուք , մի՛ եւս յիմոց վըխտուցըս խիթայք.
Նոքա սիրունք են ինձ , Փելիքս , եւ դէպք կարի անընդել,
Զի որոց ցարդ կացի պաշտպան , 'ի քեզ առից հալածել:
Կացցես 'ի քում իշխանութեն , զօրէնս պատուոյդ առ քեզ կալ.
Հաւատարիմ լեր Աստուծոյդ եւ առ տէր մեր ինքնակալ:

Gardez votre pouvoir, reprenez-en la marque;
Servez bien votre Dieu, servez notre monarque.
Je perdrai mon crédit envers sa majesté,
Ou vous verrez finir cette sévérité:
Par cette injuste haine il se fait trop d'outrage.

FÉLIX

Daigne le ciel en vous achever son ouvrage,
Et, pour vous rendre un jour ce que vous méritez,
Vous inspirer bientôt toutes ses vérités!
Nous autres, bénissons notre heureuse aventure:
Allons à nos martyrs donner la sépulture,
Baiser leurs corps sacrés, les mettre en digne lieu,
Et faire retentir partout le nom de Dieu.

Մերժեալ անկայց ես յերեսաց կայսեր մեծին Դեկոսի ,
կամ դըժպատեհըն խըստութեան ընդ հուպ վախճան եղիցի .
Զի անիրաւ խըժդըժութեամըն ածէ զիւրեւ նա մըթար :

ՓԵԼԻՔՍ

Հաճեացի Տէր զոր ըսկըսաւն 'ի քեզ ածել 'ի կատար .
Եւ զի 'նկալցիս յաւուր միում զքո արժանեաց փոխարէն ,
Ճըշմարտութեանըն ճառագայթք այժմէն 'ի քեզ ծագեսցեն :
Այլ մեք մեծի գեղանըսեհ բաղդիս եղեալ մասնակից ,
Ո՛ն երթիցուք օրհներգութեամբ յուղարկ նորոգըս վկայից ,
Տալ փայելուչ հանգիստ սըրբոց նըշխարաց ջերմ 'ի համբոյր ,
Եւ զԱստուծոյ հըռչակ հարցուք զանունն յաշխարհ ընդհանուր :

6ou.

2113 200

2013

8